

Освітньо-наукова програма

**підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти – доктор філософії –
із спеціальності 081 «Право»
(галузь знань 08 «Право»)**

Освітньо-наукова програма підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктор філософії – із спеціальності 081 «Право» розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту».

Програма відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та восьмому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікацій.

Укладачі програми:

Керівник проектної групи:

Процюк І.В., д.ю.н., проф., завідувач кафедри теорії права;

Проектна група:

Лученко Д.В., д.ю.н., проф., проректор з наукової роботи;

Гаращук В.М., д.ю.н., проф., завідувач кафедри адміністративного права;

Дашковська О.Р., д.ю.н., проф., професор кафедри теорії права;

Дмитрик О.О., д.ю.н., проф., завідувач кафедри фінансового права;

Задихайло Д.В., д.ю.н., проф., завідувач кафедри господарського права;

Погребняк С.П., д.ю.н., проф., завідувач кафедри прав людини та юридичної методології;

Процюк І.В., д.ю.н., проф., завідувач кафедри теорії права;

Яроцький В.Л., д.ю.н., проф., завідувач кафедри цивільно-правової політики, права інтелектуальної власності та інновацій.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

А. ОСВІТНЯ СКЛАДОВА

I. НОРМАТИВНА ПІДГОТОВКА

II. ПРОФЕСІЙНА НАУКОВА ПІДГОТОВКА

III. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

IV. ВАРІАТИВНА ПІДГОТОВКА (ЦИКЛ ДИСЦИПЛІН ВІЛЬНОГО
ВИБОРУ АСПІРАНТА)

Б. ПРАКТИЧНА (ПРОФЕСІЙНО-НАУКОВА) СКЛАДОВА

**ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСВІТНЬОЇ
СКЛАДОВОЇ)**

**ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (КОМПЕТЕНТНОСТІ
ПРАКТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ)**

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Метою освітньо-наукової програми є забезпечення оволодіння аспірантами Університету третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти відповідно до восьмого кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра.

Освітньо-наукова програма передбачає надання здобувачам освітньо-наукового рівня в аспірантурі необхідних навичок для здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Освітньо-наукова програма включає наступні розділи:

А. Освітня складова (45 кредитів ECTS) -
цикл нормативної підготовки - цикл
професійної наукової підготовки - цикл
практичної підготовки
- цикл дисциплін вільного вибору аспіранта

Б. Практична (професійно-наукова) складова

Освітньо-наукову програму розроблено відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-УІІ; Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII; Постанови Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (у редакції Постанови Кабінету Міністрів від 16.12.2022 № 1392); Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм» від 01.02.2021 № 128; Наказу Міністерства освіти і науки України від 20.07.22 № 644 «Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» (зі змінами відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.03.2023 № 307 «Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти»); Наказу Міністерства освіти і науки України від 20.07.22 № 643 «Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти» (зі змінами відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.03.2023 № 308 «Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти»); Наказу Міністерства освіти і науки України від 31.07.23 № 924 «Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти».

А. ОСВІТНЯ СКЛАДОВА

І. Нормативна підготовка

Цикл нормативної підготовки спрямований на надання аспірантам оптимальних знань та навичок, необхідних для здійснення молодими вченими професійного наукового пошуку (в т.ч. з використанням іноземної мови) та синтезу виважених обґрунтованих ідей.

У межах Тематичного блоку І «Цикл нормативної підготовки» вивчаються такі дисципліни:

№	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин на самостійне вивчення	Форма контролю
1	Іноземна мова	6	180	60	120	Залік, іспит
2	Філософія	4	120	40	80	іспит
3	Організація та методологія наукових досліджень	5	150	50	100	іспит
4	Педагогіка та психологія вищої школи	3	90	40	50	залік
5	Мовна компетентність науковця-юриста	3	90	40	50	залік
Загалом по блоку І		21	630	230	400	

ІІ. Професійна наукова підготовка

Тематичний блок «Професійна наукова підготовка» спрямований на надання аспірантам глибоких доктринальних знань в галузі права і вироблення необхідних вмінь та навичок самостійної наукової діяльності, продукування нових ідей в сфері публічного і приватного права.

У межах Тематичного блоку ІІ «Професійна наукова підготовка» вивчаються такі дисципліни:

№	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин на самостійне вивчення	Форма контролю
1	Форми (джерела) права	11	330	110	220	Залік, іспит
Загалом по блоку ІІ		11	330	110	220	

ІІІ. Практична підготовка

Блок «Практична підготовка» у формі асистентської педагогічної практики є складовою частиною професійної підготовки аспірантів і визначальним етапом їх практичної підготовки до науково-педагогічної діяльності. Основною метою даної педагогічної практики є вироблення і закріплення педагогічних навичок, вдосконалення знань, необхідних для роботи у закладах вищої освіти, формування вмінь застосувати їх у навчально-виховному процесі під час виконання функцій викладача.

У межах Тематичного блоку III «Практична підготовка» аспіранти проходять асистентську педагогічну практику.

IV. Варіативна підготовка (цикл дисциплін вільного вибору аспіранта)

	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин на самостійне вивчення	Форма контролю
1	Педагогічна практика	1	30			Залік (захист практики)
Загалом по блоку III		1	30			

Варіативна підготовка освітньо-наукової програми формується з урахуванням сучасних вітчизняних та світових тенденцій розвитку правових засобів регулювання та охорони суспільних відносин, особливостей регіону та індивідуальних освітніх запитів аспірантів. Варіативна складова створює передумови для відображення у змісті освітньо-наукової програми особливостей вузькопрофільної підготовки в межах обраних дисциплін, а головне – для диференціації та індивідуалізації підготовки аспірантів.

Варіативна частина освітньо-наукової програми включає в себе 73 навчальних дисципліни, з яких аспірант обирає для навчання дві.

У межах Тематичного блоку IV «Дисципліни вільного вибору аспіранта» вивчаються такі дисципліни:

№	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин на самостійне вивчення	Форма контролю
1	Актуальні проблеми теорії права	6	180	60	120	іспит
2	Доктрина та практика системи захисту прав людини	6	180	60	120	іспит
3	Правові системи в епоху глобалізації	6	180	60	120	іспит
4	Толерантність і верховенство права	6	180	60	120	іспит
5	Актуальні питання історії держави і права	6	180	60	120	іспит
6	Державотворчі процеси в Україні на різних етапах її історії	6	180	60	120	іспит
7	Історія конституціоналізму в країнах Західної Європи	6	180	60	120	іспит
8	Актуальні проблеми конституційного права	6	180	60	120	іспит
9	Політичний предмет конституції	6	180	60	120	іспит
10	Проблеми співвідношення прав і основоположних свобод в конституційному й міжнародному праві	6	180	60	120	іспит
11	Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці	6	180	60	120	іспит
12	Актуальні проблеми муніципального права	6	180	60	120	іспит
13	Доктринальні та прикладні аспекти виборчого права в Україні та країнах ЄС	6	180	60	120	іспит

14	Концептуальні основи децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування	6	180	60	120	іспит
15	Актуальні проблеми недоговірних зобов'язань	6	180	60	120	іспит
16	Актуальні проблеми договірних зобов'язань	6	180	60	120	іспит
17	Актуальні проблеми спадкового права	6	180	60	120	іспит
18	Суб'єкти цивільного права	6	180	60	120	іспит
19	Право власності та інші речові права	6	180	60	120	іспит
20	Загальні положення цивільного права	6	180	60	120	іспит
21	Актуальні проблеми сімейного права	6	180	60	120	іспит
22	Актуальні проблеми права інтелектуальної власності	6	180	60	120	іспит
23	Актуальні проблеми науки цивільного процесуального права	6	180	60	120	іспит
24	Виконавче провадження	6	180	60	120	іспит
25	Застосування Європейської конвенції з прав людини у цивільному судочинстві	6	180	60	120	іспит
26	Проблеми господарського права	6	180	60	120	іспит
27	Проблеми інвестиційного права	6	180	60	120	іспит
28	Проблеми корпоративного права	6	180	60	120	іспит
29	Доктринальні проблеми трудового права	6	180	60	120	іспит
30	Доктринальні проблеми права соціального забезпечення	6	180	60	120	іспит
31	Міжнародне та зарубіжне трудове право	6	180	60	120	іспит
32	Актуальні питання права власності на землю	6	180	60	120	іспит
33	Актуальні питання правового регулювання користування земельними ділянками	6	180	60	120	іспит
34	Сучасні теоретико-правові питання охорони земель	6	180	60	120	іспит
35	Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери	6	180	60	120	іспит
36	Актуальні проблеми правового забезпечення традиційного та альтернативних форм сільського господарства	6	180	60	120	іспит
37	Актуальні правові проблеми функціонування та розвитку суб'єктів аграрного права	6	180	60	120	іспит
38	Загальні положення екологічного права: актуальні проблеми	6	180	60	120	іспит
39	Правові режими природних об'єктів та комплексів в умовах євроінтеграції: теоретико-прикладні аспекти	6	180	60	120	іспит

40	Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки	6	180	60	120	іспит
41	Екологічне право Європейського Союзу	6	180	60	120	іспит
42	Актуальні проблеми адміністративного права	6	180	60	120	іспит
43	Актуальні проблеми адміністративного процесу	6	180	60	120	іспит
44	Актуальні проблеми адміністративного примусу	6	180	60	120	іспит
45	Доктринальні проблеми фінансового права	6	180	60	120	іспит
46	Теоретичні та практичні проблеми бюджетно-правового регулювання	6	180	60	120	іспит
47	Податкове право: сучасні проблеми і тенденції розвитку	6	180	60	120	іспит
48	Примус в фінансовому праві	6	180	60	120	іспит
49	Доктринальні проблеми кримінально-правового регулювання	6	180	60	120	іспит
50	Доктринальні проблеми вчення про правопорушення	6	180	60	120	іспит
51	Доктринальні проблеми вчення про кримінальну відповідальність та інші заходи кримінально-правового характеру	6	180	60	120	іспит
52	Доктринальні проблеми кримінально-правової охорони прав людини, інтересів суспільства та держави	6	180	60	120	іспит
53	Сучасні проблеми криминології	6	180	60	120	іспит
54	Правові засади функціонування кримінально-виконавчої системи	6	180	60	120	іспит
55	Наукові проблеми забезпечення правового статусу засуджених	6	180	60	120	іспит
56	Доктринальні підходи до теорії виконання кримінальних покарань	6	180	60	120	іспит
57	Проблемні питання виправлення і ресоціалізації засуджених	6	180	60	120	іспит
58	Ювенальна юстиція – шлях до мінімізації злочинності та віктимізації дітей в Україні	6	180	60	120	іспит
59	Суд у кримінальному судочинстві	6	180	60	120	іспит
60	Проблеми досудового розслідування кримінальних правопорушень	6	180	60	120	іспит
61	Проблеми теорії і практики кримінального процесуального доказування	6	180	60	120	іспит
62	Загальна теорія криміналістики	6	180	60	120	іспит
63	Криміналістична тактика і методика розслідування правопорушень	6	180	60	120	іспит
64	Криміналістична техніка та інформаційні технології	6	180	60	120	іспит

65	Доктринальні проблеми судової влади	6	180	60	120	іспит
66	Доктринальні проблеми прокуратури	6	180	60	120	іспит
67	Доктринальні проблеми адвокатури	6	180	60	120	іспит
68	Колізійне регулювання договірних зобов'язань	6	180	60	120	іспит
69	Європейське корпоративне право	6	180	60	120	іспит
70	Міжнародне сімейне та спадкове право	6	180	60	120	іспит
71	Актуальні проблеми філософії права	6	180	60	120	іспит
72	Філософія правового виховання	6	180	60	120	іспит
73	Філософія інформаційного права	6	180	60	120	іспит
Загалом по блоку ІУ		12	360	120	240	

Б. ПРАКТИЧНА (ПРОФЕСІЙНО-НАУКОВА) СКЛАДОВА

Цикл практичної (професійно-наукової) підготовки включає в себе власне роботу аспіранта над дисертацією, підготовку виступів на наукових семінарах та «круглих столах», написання наукових статей і тез конференцій, публікації в міжнародних виданнях, тобто всі можливі види наукової діяльності, в яких аспірант реалізовує набуті знання, вміння та навички у практичній науковій роботі.

У межах блоку «Практична (професійно-наукова) складова» здійснюється:

- робота над дисертацією на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право» та її захист у спеціалізованій вченій раді;
- написання наукових публікацій (у т.ч. в міжнародних виданнях);
- участь у наукових семінарах, конференціях, форумах, «круглих столах» тощо.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСВІТНЬОЇ СКЛАДОВОЇ)

Іноземна мова

Статус: дисципліна нормативної підготовки

Семестр: 1-2

Мета: поглиблення мовних знань, удосконалення і розвиток мовленнєвих умінь та навичок, набутих під час попереднього навчання; формування іншомовної компетенції на рівні, який забезпечить необхідну для науковця комунікативну спроможність у сферах академічного і професійного спілкування в усній та письмовій формах.

Коротка характеристика:

мовна компетенція – знання норм сучасної іноземної мови в галузі граматики, фонетики, орфографії, лексики, та засвоєння різних видів мовних засобів, мовленнєвих дій та прийомів ведення спілкування, характерних для академічного усного та писемного мовлення; *мовленнєва компетенція* – рецептивні та продуктивні уміння та навички мовленнєвої діяльності, необхідні для здійснення самостійної науково-дослідної роботи (макронавички – читання, письмо, аудіювання і говоріння та мікронавички, визначені в межах кожної з них); *функціональна компетенція* – володіння іноземною мовою для академічних цілей; *стратегічна (компенсаторна) компетенція* – прийоми, що дозволяють компенсувати прогалини в мовних знаннях та мовленнєвому й соціальному досвіді спілкування в іншомовному середовищі; *соціокультурна компетенція* – знання та навички в сфері міжкультурної комунікації, зокрема норм мовної культури та правил мовленнєвої взаємодії і поведінки у процесі усного і письмового спілкування в міжнародному академічному та професійному середовищі.

Результати навчання: аспірант повинен

знати:

граматичні структури, що є необхідними для гнучкого вираження відповідних функцій, а також для розуміння і продукування текстів різних жанрів в академічній та професійній сферах; правила синтаксису, необхідні для розуміння і продукування наукових текстів різних жанрів; мовні форми, властиві для офіційних та розмовних реєстрів академічного і професійного усного і писемного мовлення; широкий діапазон словникового запасу (у тому числі термінології), що є необхідним для ознайомлення з оригінальною науковою літературою за фахом, здійснення наукового дослідження та оприлюднення його результатів; які ключові цінності, переконання та поведінка прийняті в академічному і професійному середовищі інших мовних культур;

уміти:

розуміти без словника загальний зміст спеціального наукового тексту, вести без словника цілеспрямований пошук потрібної інформації у фахових текстах, здобувати повну інформацію з тексту зі словником, робити письмовий переклад спеціального тексту з англійської мови рідною та навпаки, анотувати та реферувати наукову літературу, що становить дослідницький інтерес; створювати власні наукові тексти – анотація, тези, стаття, есе, реферат, бібліографічний опис літератури; реалізувати комунікативні наміри та розуміти комунікативні наміри співрозмовника в типових ситуаціях спілкування з зарубіжними колегами в академічному та професійному середовищі, коментувати прочитане або почуте, робити усні презентації, монологічні повідомлення та брати участь в обговореннях та дискусіях.

Методи викладання:

- 1) словесні методи: розповідь-пояснення, бесіда, лекція;
- 2) наочні методи: ілюстрація, демонстрація;
- 3) практичні методи: вправи, твори, реферати та ін.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (опитування під час практичних занять, письмові домашні завдання, самостійну роботу, індивідуальні завдання, поточні контрольні роботи тощо) за п'ятибальною шкалою.

Мови викладання: англійська, німецька, французька.

Обсяг: всього– 180 год., в т.ч. практичні заняття– 60 год., самостійна робота– 120 год.

Форма контролю: поточного–усне і письмове опитування, письмовий тестовий контроль, письмові контрольні роботи; підсумкового – залік, іспит.

Філософія

Статус: дисципліна нормативної підготовки

Семестр: 1

Мета: оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору; надання фундаментальних філософських знань для реалізації світоглядної, методологічної, аксіологічної та культурологічної функцій філософії, усвідомлення цінності духовної культури, її єдності й цілісності на підставі вивчення багатства світової філософії, творчого аналізу сучасної філософської літератури з актуальних проблем, які стоять перед людством, забезпечення глибокого розуміння специфіки філософського осмислення соціокультурних феноменів, формування високої світоглядно-методологічної культури дослідника.

Коротка характеристика: коло проблем філософії, її зміст, функції та роль у суспільстві; історія філософії як основа філософсько-методологічної культури дослідника: основні напрямки, течії та школи в історії філософії; розвиток філософської та філософсько-правової думки в Україні; сучасні світова та вітчизняна філософія та філософія права; філософський зміст проблеми буття, онтологія; проблема свідомості у філософії; гносеологічна функція філософії: сутність і структура пізнавального процесу, епістемологія; концепції розвитку світу, людини, пізнання, типи діалектики, її зміст і функції; філософське розуміння суспільства; людина як предмет філософського аналізу, правова людина, особистість і суспільство; світ цінностей; сенс і спрямованість історії, глобальні проблеми сучасності.

Результати навчання: аспірант повинен

знати:

головні проблеми та ідеї сучасної світової й вітчизняної філософії, історію їх становлення, основні парадигми філософствування; основні закони, категорії, поняття і принципи філософії, особливості їх виявлення в житті суспільства; основні категорії, поняття й концепції онтології, антропології, аксіології та гносеології (епістемології), особливості їх виявлення в житті суспільства і юридичній практиці; шляхи пізнання світу, функціонування знання у сучасному інформаційному суспільстві, особливості взаємозв'язку науки з сучасними соціальними і правовими проблемами; функції філософії у соціальному, науковому та практичному пізнанні; умови формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження життя, природи, культури; філософські проблеми права в сучасному суспільстві; умови формування автономної особистості як в інформаційному суспільстві, її свідомості.

уміти:

самостійно аналізувати факти, явища та процеси в системі “людина – світ” у їх діалектичному взаємозв'язку та з урахуванням змін, що відбуваються у світі й країні; критично оцінювати соціальні процеси, правові, політичні, економічні, історичні, екологічні, культурні, соціально-психологічні явища й події; формулювати світоглядні й методологічні висновки на основі отриманих знань, обґрунтовувати свою світоглядну та громадську позицію; володіти методологією наукового пізнання, творчої діяльності, застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, індивідуальні консультації.

Мова викладання: українська.

Обсяг: усього– 120 год., в т.ч. лекції– 34 год., семінарські заняття– 6 год., самостійна робота – 80 год.

Форма контролю: іспит.

Організація та методологія наукових досліджень

Статус: дисципліна нормативної підготовки

Семестр: 2

Мета: оволодіння універсальними навичками дослідника; засвоєння знань про науку, відомостей про стан сучасної науки; формування уявлень про організацію та методологію наукових досліджень; отримання навичок застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності; засвоєння методики інформаційного пошуку і роботи з бібліотечними ресурсами; набуття навичок апробації результатів наукового дослідження.

Коротка характеристика: наука як вид пізнавальної діяльності та соціальний інститут; фундаментальні та прикладні дослідження; пізнання і його види, основні положення, принципи та особливості наукового пізнання; рівні наукового пізнання; логіка наукового дослідження та його етапи; поняття та різновиди наукових публікацій, методика та інформаційна складова їх підготовки; інформаційний пошук і бібліотечні ресурси; інформаційно-комунікаційні технології у наукових дослідженнях; етапи підготовки наукового дослідження; емпірична база правового дослідження; види, властивості і структура наукових публікацій; плагіат та його правові наслідки; загальна характеристика дисертації, структурні елементи її тексту; форми посилання у дисертації, вимоги до оформлення списку літератури; автореферат дисертації: структура та формальні вимоги, розсилка автореферату; основні стадії захисту дисертації, процедура прилюдного захисту; оформлення документів атестаційної справи; новітні інформаційні технології в науці.

Результати навчання: аспірант повинен

знати:

головні проблеми та ідеї сучасної гносеології й епістемології; шляхи наукового пізнання світу, функціонування наукового знання у сучасному інформаційному суспільстві, особливості взаємозв'язку науки з сучасними соціальними і правовими проблемами; наукову термінологію й основні методи наукових досліджень; основні методологічні принципи наукового дослідження (об'єктивності, сутнісного аналізу, єдності логічного та історичного, концептуальної єдності); принципи системного підходу й системного аналізу як методологічної бази наукових досліджень; теоретико-методологічні, методичні та організаційні аспекти здійснення науково-дослідницької діяльності; вимоги до наукових проєктів та технологій їх виконання; основи майстерності презентації результатів наукового дослідження; методологічні й методичні підходи до організації та управління науковою діяльністю;

уміти:

застосовувати конкретні методи й технології дослідження соціально-правових систем і процесів; самостійно освоювати нові методи наукових досліджень; самостійно здобувати й використовувати у практичній діяльності нові знання; здійснювати інформаційний пошук і працювати з бібліотечними ресурсами; застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології у наукових дослідженнях; володіти навичками публічних виступів на дискусійних наукових заходах; методологічно грамотно оформляти результати досліджень; визначати перспективні напрямки наукових досліджень у предметній сфері професійної діяльності; адаптувати сучасні досягнення науки і наукомістких технологій до науково-дослідного процесу; розробляти науково-методологічний апарат і програму наукового дослідження; застосовувати сучасні методи наукового дослідження у предметній сфері; осмислювати і критично аналізувати наукову інформацію, удосконалювати і розвивати свій науковий потенціал; володіти новітніми інформаційними технологіями роботи з науковою інформацією.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, індивідуальні консультації.

Мова викладання: українська.

Обсяг: усього – 120 год., в т.ч. лекції – 40 год., семінарські заняття – 10 год., самостійна робота – 100 год.

Форма контролю: іспит.

Педагогіка та психологія вищої школи

Статус: дисципліна з нормативної частини програми підготовки аспірантів

Семестр: 3

Мета: формування у аспірантів педагогічних та психологічних компетенцій, які забезпечують ефективне вирішення наукових, освітніх та особистісних проблем професійної діяльності у закладі вищої освіти (ЗВО) через вивчення методологічних принципів та базисних стратегій організації й розвитку сучасної вищої юридичної освіти в Україні, оволодіння традиційними та інноваційними технологіями навчально-виховного процесу і методикою організації науково-дослідної роботи студентів, формування навичок самовдосконалення педагогічної майстерності та організації професійного й особистісного розвитку.

Коротка характеристика: Вища освіта як сфера соціальної практики і специфічна галузь духовного виробництва. Соціальні функції вищої освіти. Методологічні принципи і цілі навчання та функціонування вищої школи. Болонський процес як стратегія інтеграції європейської вищої освіти. Пріоритетні напрямки державної освітянської політики в Україні. Ступеневість вищої освіти. Державні стандарти вищої освіти. Кваліфікаційні рівні та характеристики фахівця-випускника вищої школи. Особливості розвитку сучасної вищої юридичної освіти та розбудови безперервної юридичної освіти. Сутність та принципи процесу навчання у вищій школі. Виховна робота у ЗВО. Форми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Методи навчання у вищій школі. Види навчання. Активні та інноваційні способи навчання. Основи педагогічного контролю у вищій школі. Організація науково-дослідної роботи студентів у ЗВО. Форми та засоби організації самостійної роботи в юридичному ЗВО. Педагогічне спілкування викладача і студента у вищій школі. Психологічні основи професійних комунікацій в науково-педагогічному середовищі. Науковий комунікативний простір. Бар'єри взаєморозуміння в науковому середовищі: інтелектуальний, мотиваційний, емоційний. Психологія міжособистісного спілкування науковців. Комунікативні конфлікти у вищій школі. Сутність, види, витоки професійних деформацій науково-педагогічних працівників та психологічні методи їх діагностики і корекції.

Результати навчання: після завершення вивчення дисципліни аспірант повинен:

знати:

базовий понятійний апарат, методологічні основи та методи педагогіки і психології вищої школи; основні напрями, закономірності та принципи функціонування системи вищої освіти; нормативні документи, що відображають зміст навчання; специфіку педагогічної діяльності у ЗВО та психологічні основи педагогічної майстерності викладача; психолого-педагогічні особливості взаємодії викладачів і студентів; основи педагогічного керівництва самостійною роботою студентів; форми і методи організації виховної роботи; принципи функціонування наукового комунікативного простору;

розуміти:

зміст вищої освіти як структурного компонента педагогічної системи і результату учбової діяльності; структуру типової освітньо-професійної програми підготовки студентів; принципи побудови навчально-методичного комплексу дисципліни; цілі, зміст та структура безперервної освіти; особливості учбово-пізнавальної діяльності студентів; роль психологічних чинників у взаємодії «викладач-студент»;

вміти:

конструювати зміст навчання, реалізовувати компетентнісний підхід у навчанні; використовувати сучасні методи та технології навчання та виховання студентів; проектувати та реалізовувати в навчальному процесі різноманітні форми навчальних занять та позааудиторної роботи студентів; розробляти навчально-методичне забезпечення освітнього процесу; встановлювати ефективні відносини з усіма учасниками освітнього процесу;

володіти навичками:

проведення основних видів навчальних занять; комунікативної взаємодії в професійному науково-педагогічному середовищі; запобігання міжособистісних конфліктів; попередження професійних деформацій.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, диспути, «круглі столи», ділові ігри, практикуми, контрольна робота.

Методи оцінювання: система бальних оцінок, диференційованих в залежності від видів виконаної роботи.

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього—90 год., в т.ч. лекції— 30 год., семінарські заняття— 10 год., самостійна робота— 50 год.

Форма контролю: залік.

Мовна компетентність науковця-юриста

Статус: дисципліна з нормативної частини програми підготовки аспірантів

Семестр: 3

Мета: дати цілісне уявлення про специфіку наукового стилю, сутність наукового мовлення, структуру та особливості наукового тексту, його різновиди, підвищити рівень мовної компетентності та мовленнєвої здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (аспірантів), набути навичок у складанні та написанні наукових текстів різних жанрів (рецензій, відгуків, тез, анотацій тощо).

Коротка характеристика: навчальний курс «Мовна компетентність науковця-юриста» має на меті утвердити державний статус української мови, розширити сферу її функціонування, підвищити мовну та мовленнєву компетентності здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (аспірантів).

Побудова курсу «Мовна компетентність науковця-юриста» передбачає лекційні та практичні заняття з культури наукової української мови, зокрема сутності та особливості наукового стилю української мови, специфіки усного і писемного наукового мовлення, лексикографічної компетенції, мовних засобів наукового тексту.

Результати навчання: після завершення вивчення дисципліни аспірант повинен:

знати:

- особливості наукової української мови;
- сутність, особливості та характеристику наукового стилю сучасної української літературної мови;

- українську лексикологію, наукову фразеологію, морфологію;

- структуру та специфіку української синтаксичної системи;

- особливості наукового мовлення та мовні засоби;

- принципи побудови текстів наукового стилю;

- термінологічний апарат відповідної наукової галузі.

вміти:

- виявляти та аналізувати мовні явища в наукових текстах;

- застосовувати мовну компетентність на практиці;

- правильно використовувати в усному та писемному мовленні лексичні, граматичні та стилістичні норми мови;

- спілкуватися сучасною українською літературною мовою із загальної проблематики та фахової.

У структурі пропонованого навчального курсу передбачено такі види робіт:

1. Контрольна робота з мовної компетентності.

2. Виконання граматичних завдань.

3. Підготовка зразків рецензії, обґрунтування теми дисертаційної роботи, анотації.

4. Редагування наукового тексту та його аудіювання.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, диспути, «круглі столи», ділові ігри, практикуми, контрольна робота.

Методи оцінювання: система бальних оцінок, диференційованих в залежності від видів виконаної роботи.

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 90 год., в т.ч. лекції – 10 год., семінарські заняття – 30 год., самостійна робота – 50 год.

Форма контролю: залік.

Форми (джерела) права

Статус: дисципліна професійної наукової підготовки (обов'язкова).

Семестр: 1-2

Мета: формування у аспірантів системи знань щодо форм (джерел) права, які здобувають статус офіційних як на національному, так і наднаціональному рівнях; розуміння моделей і способів їх взаємного впливу і взаємодії при регулюванні суспільних відносин; знання характерних рис, переваг і недоліків кожної конкретної форми права (нормативно-правового акту, судового прецеденту, правового звичаю, нормативно-правового договору, правової доктрини, судової практики), специфіки їх застосування на відповідному етапі розвитку правової системи, а також особливостей дії залежно від типу правової сім'ї, в умовах якої вони функціонують; розвиток вмінь і навичок щодо визначення ієрархії форм (джерел) права, порядку набуття ними чинності та встановлення сфери їх дії, особливостей їх тлумачення і застосування для урегулювання конкретних юридичних питань.

Коротка характеристика: Процес формування права з точки зору різних концепцій праворозуміння. Основні різновиди форм (джерел) права. Динаміка джерел права в умовах глобалізації. Нормотворчість на наднаціональному, національному і локальному рівнях. Нормотворча техніка. Регулятивний вплив нормативно-правового акта на суспільні відносини. Поняття та види законів. Конституція як Основний Закон. Підзаконні нормативно-правові акти. Локальний акт в системі форм (джерел) права. Тенденції та перспективи розвитку корпоративної нормотворчості. Вимоги до якості нормативно-правового акту в контексті принципу верховенства права. Внутрішньодержавні і міжнародні договори як форми права. Роль суду в процесі формування права у світовій та українській практиці. Судовий прецедент у національному, європейському і міжнародному праві. Практика Європейського суду з прав людини як джерело права. Місце правового звичаю як джерела права у різних правових сім'ях сучасного світу. Правова доктрина у правовій системі. Загальні принципи права у правовому регулюванні. Вплив євроінтеграційних процесів на джерела права в Україні. Особливості використання юридичної термінології у різних формах (джерелах) права. Дія форм (джерел) права у часі, просторі і за колом осіб. Роль різних форм права у забезпеченні стабільності і динамізму правового регулювання. Тлумачення джерел права. Специфіка джерел права в правових сім'ях сучасності.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

теоретичні основи формального закріплення загальнообов'язкових правил поведінки у відповідних формах (джерелах) права, особливості дії кожного конкретного їх різновиду (нормативно-правового акту, судового прецеденту, правового звичаю, нормативно-правового договору, правової доктрини, судової практики); принципи визначення меж правового регулювання суспільних відносин; вимоги до юридичної регламентації нормотворчої діяльності; критерії оцінки, стан і шляхи вдосконалення законодавства України; основні напрями реформування українського законодавства у зв'язку з євроінтеграційними процесами; юридичні механізми забезпечення стабільності і динамізму правового регулювання; вимоги юридичної аргументації у процесі застосування форм (джерел) права;

розуміти:

особливості правоутворення у публічній і приватній сферах відносин; специфіку правоутворення на наднаціональному, національному і локальному рівнях; роль науковців у підготовці текстів нормативно-правових актів і в контролі за їх якістю; принципи побудови

системи джерел права, їх своєрідність в різних правових системах світу; правила використання засобів юридичної техніки; підстави і юридичні наслідки визнання нормативних актів такими, що порушують вимоги належного правового регулювання; завдання і механізм здійснення контролю за конституційністю і законністю нормотворчої діяльності;

ВМІТИ:

здійснювати порівняльний теоретичний аналіз переваг і недоліків різних форм (джерел) права залежно від цілей правового регулювання; визначати ієрархічні взаємозв'язки форм (джерел) права; розв'язувати практичні завдання, пов'язані із тлумаченням і застосуванням джерел права, визначенням сфери їх дії, узгодженням окремих форм права між собою, встановленням особливостей їх дії в часі, просторі і за колом осіб, застосуванням прецедентних справ Європейського суду з прав людини; правильно використовувати юридичну термінологію; здійснювати пошук форм (джерел) національного, європейського і міжнародного права за допомогою відповідних інформаційних баз і правильно посилатися на них.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, круглі столи, дебати, вокшопи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійна робота, поточні контрольні роботи)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 330 год., в т.ч. лекції – 80 год., семінарські заняття – 40 год., самостійна робота – 210 год.

Форми контролю – залік, іспит.

Педагогічна практика

Статус: цикл практичної підготовки

Семестр: 4

Мета: поглиблення і розширення теоретичних знань із спеціальних дисциплін, застосувати їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час практики; формування психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у системі вищої школи; вироблення умінь організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методик навчання; формування умінь професійного і педагогічного спілкування зі студентською аудиторією; виховання досвіду викладацької роботи, морально-етичних якостей викладача вищої школи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті.

Коротка характеристика: на першому етапі аспіранти знайомляться з системою навчально-виховної роботи кафедри, особливостями методичної, наукової та організаційної роботи викладачів кафедри, із студентською аудиторією, з якою вони будуть проводити навчальні заняття, відвідують заняття викладачів, готують власний графік проведення занять та інформують керівників практики.

Другий (основний етап) практики включає підготовку планів-конспектів навчальних занять та їх методичного забезпечення. Аспірантами проводяться заняття згідно з встановленим графіком. На заняттях аспірантів повинні бути присутні викладачі – керівники практики, а також однокурсники (рекомендовано). Після кожного проведеного аспірантом заняття має проводитись детальне обговорення, яке повинно виявляти переваги й недоліки проведеного заняття. На третьому, заключному етапі практики аспіранти готують звіт про практику і захищають його.

Результати практичної підготовки: аспірант повинен

знати:

порядок навчально-методичної та наукової роботи кафедри, на якій проводиться практика; програмно-методичне забезпечення навчальної дисципліни, з якої будуть

проводитись заняття; специфіку методики роботи викладачів; психологічні, вікові та індивідуальні особливості студентів групи, де будуть проводитись навчальні заняття, стан їх

успішності; особливості організації та проведення науково-дослідної роботи студентів, інтереси й уподобання їх щодо виховної і позааудиторної роботи;

уміти:

розробити розгорнутий план-конспект практичного чи семінарського, або лабораторного заняття чи лекції з навчальної дисципліни відповідно до робочої навчальної програми; взяти участь в обговоренні заняття своїх колег, написати аналіз (рецензію) цього заняття; правильно і ефективно провести заняття будь-якого виду з урахуванням особливостей аудиторії.

Методи викладання: відвідування занять викладачів кафедри, асистентське проведення занять.

Мова викладання: українська.

Тривалість: всього–30 год.

Форма контролю: залік, захист практики.

Актуальні проблеми теорії права

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: ознайомлення аспірантів із найбільш важливими закономірностями й сучаснимитенденціями розвитку і функціонування державно-правових явищ, їх структурно-функціональними характеристиками; розкриття основних напрямів впливу глобалізаційних процесів на правову систему суспільства; формування у аспірантів універсального юридичного понятійно-категоріального апарату, необхідного для подальших досліджень в усіх сферах наукового пізнання; розвиток практичних навичок інтерпретації та застосовування правових норм та принципів, аналізу нормативних та інших правових актів; опанування прийомами юридичної аргументації для подальшої наукової і практичної діяльності.

Коротка характеристика: Основні підходи до праворозуміння в сучаснійюриспруденції. Роль держави у правовому регулюванні суспільних відносин. Недержавні форми правового регулювання. Співвідношення і взаємодія права з іншими соціальними регуляторами. Проблема універсальності й культурної різноманітності в праві. Вплив глобалізації на форми правового регулювання. Наднаціональні (міжнародні, регіональні), національні й субнаціональні правові системи: моделі взаємодії і взаємного впливу. Права людини, верховенство права і демократія як ціннісні засади права. Зобов'язання держави в сфері прав людини. Горизонтальний вимір прав людини. Права людини в практиці міжнародних, європейських і національних судових інституцій. Стан дотримання прав людини в Україні. Концепція верховенства права і її реалізація на міжнародному і національному рівнях. Індикатори верховенства права. Ідея демократії та сучасні моделі її реалізації. Правові механізми забезпечення демократії. Концепція належного управління і проблема легітимності публічної влади. Основні форми права на сучасному етапі розвитку суспільства. Проблемні питання нормотворчості, правозастосування і інтерпретації юридичних текстів. Роль юридичної аргументації в ефективному функціонуванні права.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

основні теоретичні підходи до праворозуміння, змістовні та інституціональні аспекти прав людини та особливості її впливу на становлення і розвиток національної правової системи; поняття, форми і зміст функцій сучасної держави; співвідношення державного суверенітету і суверенних прав; ознаки права як універсального соціального регулятора; особливості дії основних та субсидіарних джерел права; значення принципів права в регулюванні суспільних відносин; способи, методи, типи правового регулювання;

особливості вертикальної і горизонтальної структури системи законодавства; основні види юридичної техніки; поняття і структуру правовідносин;

розуміти:

сутність держави як особливого правового інституту, сфери і способи впливу держави на суспільство, сутність і значення правової форми регулювання суспільних відносин, зміст основних правових інститутів, структуру системи права, форми і принципи реалізації права, чинники, що зумовлюють необхідність тлумачення норм права; правила подолання колізій і прогалин при реалізації норм права; міжнародні та європейські стандарти прав людини та їх вплив на правовий статус особистості та розвиток права;

вміти:

аналізувати та розв'язувати практичні справи в сфері прав людини, використовувати універсальні та регіональні механізми захисту прав, враховувати особливості національного механізму забезпечення та захисту прав людини, застосовувати практичні навички на прикладах судових справ з огляду на розуміння прав людини як безпосередньо діючого права, формулювати виважені, наукові позиції, надавати належну оцінку складним явищам та процесам державно-правової дійсності, розкривати їх дійсну сутність, розуміти їх соціальне значення, місце і роль в правовій системі суспільства.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього—180 год., в т.ч. лекції— 28 год., семінарські заняття— 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Доктрина та практика системи захисту прав людини

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Метою дисципліни є формування у аспірантів предметних компетентностей у сфері захисту прав людини, опанування системи знань, вмінь та навичок у сфері прав людини та правозахисної діяльності, надання цілісного уявлення про права як основоположну цінність та правовий стандарт сучасного суспільства й практично значущу категорію, забезпечену правовим захистом.

Коротка характеристика. Концепція прав людини: історія виникнення, утвердження на загальносвітовому рівні та закріплення у правових актах. Основні напрями розуміння прав людини. Цінність прав людини. Проблеми універсальності прав людини. Фундаментальні права. Формування каталогу прав. Категоризація прав людини, її критерії та значення. Індивідуальні та колективні права людини. Права окремих груп. «Права народів»: право на мир та сталий розвиток. Механізми реалізації та захисту прав людини (універсальні та регіональні). Права людини та недержавні агенти їх забезпечення та захисту. Роль ООН в утвердженні прав людини. Етапи інституціалізації прав людини як юридичної категорії. Основні міжнародні документи щодо прав людини. Універсальний рівень визнання та захисту прав людини. Категорія «міжнародне право прав людини». Гарантії прав людини. Негативні права (свободи) та позитивні права людини. Новітні права: репродуктивні права, права ЛГБТИК, права людини та вичерпні природні ресурси (право на воду, повітря), права людини та інформаційно-комунікаційні технології. Права людини в європейській юриспруденції. Зобов'язання держави в сфері прав людини. Зобов'язання бізнесу в сфері прав людини. Національні засоби захисту прав людини. Права людини в умовах конфліктів (цивільних та військових).

Результати навчання: аспіранти повинен:

знати:

теоретичні основи прав людини, основні доктрини і принципи, змістовні й інституціональні аспекти прав;

розуміти:

зміст і сутність прав людини як основоположних цінностей сучасного суспільства на рівні світових стандартів у галузі прав людини; основні тенденції впливу сучасних глобалізаційних процесів на сферу реалізації та захисту прав людини в Україні; роль принципу верховенства права та загальноновизнаних норм і принципів міжнародного права у сфері захисту прав людини; зміст та сферу дії позитивних, негативних та процесуальних зобов'язань держави в галузі прав людини; обсяг допустимих обмежень прав людини, визнаних міжнародною та європейською практикою;

вміти:

аналізувати та розв'язувати практичні справи в сфері прав людини та правозахисної діяльності, використовувати універсальні та регіональні механізми захисту прав, враховувати особливості національного механізму забезпечення та захисту прав людини, застосовувати практичні навички на прикладах судових справ з огляду на розуміння прав людини як безпосередньо діючого права;

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, диспути, круглістоли, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи)

Мова викладання: українська, англійська.

Обсяг: всього—180год., в т.ч. лекції— 28год., семінарські заняття— 32год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Правові системи в епоху глобалізації

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: формування у аспірантів системи знань щодо специфічних форм правового регулювання у правових системах світу, засвоєння всього кола питань, що стосуються формування і функціонування національних правових систем сучасності, особливостей їх форми держави, специфіки системи джерел права, системи органів державної влади, особливостей правового статусу особи в національних правових системах; формування у аспірантів системи знань про найбільш специфічні риси національних правових систем різних континентів, а також розуміння впливу глобалізації на національні правові системи різних типів, формування вміння характеризувати наслідки глобалізаційних процесів для подальшого розвитку національних правових систем, що походять із різних правових сімей; формування основних умінь щодо використання цих знань в подальшій професійній діяльності, формування вміння пошуку компромісних шляхів вирішення суперечностей між різними правопорядками, які існують у світі, формування навичок усвідомлення специфіки правового регулювання, правозастосування та правової культури різних країн, особливо країн-партнерів, що є особливо важливим для успішної інтеграції України у європейський та інший правовий та культурний простір.

Коротка характеристика: Загальна характеристика правової карти світу. Правова карта сучасного світу. Монархії та республіки на правовій карті світу. Унітарні та федеративні держави у XXI столітті. Вплив глобалізації на правові системи. Правові системи, що походять із релігійної правової сім'ї. Ліга арабських держав. Країни Арабського Сходу. Декларації та хартії прав людини в ісламських державах. Загальна характеристика правових систем мусульманських держав. Правова система Ватикану. Правова система Ізраїлю. Правова система Індії. Правові системи, що походять із традиційної правової сім'ї.

Правові системи африканських країн на правовій карті світу. Африканський союз. Особливості африканського конституціоналізму, передумови його формування. Статус Палат Вождів у законодавчих установах окремих країн Африки. Особливості гарантування прав і свобод громадян Конституціями африканських держав. Велика сім'я за звичаєвим правом африканських народів Матримоніальне право. Кодекси звичаєвого права. Правова система Південно-Африканської Республіки. Правова система Японії, Таїланду, КНР. Правові системи, що входять до складу романо-германської сім'ї. Група романського права. Група німецького права. Правові системи Скандинавських держав. Правові системи Латиноамериканських держав. Правові системи, що входять до складу англо-американської правової сім'ї. Правові системи країн Центральної, Східної та Північної Європи.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

поняття та загальні риси національних правових систем сучасного світу в умовах сучасних трансформацій, всебічні характеристики національних правових систем та особливості їх трансформації під впливом глобалізаційних процесів; категорії «правова система», «правова сім'я», феномен конституціоналізації в національних правових системах і правопорядку, що походять із романо-германської, англо-американської, релігійної та традиційної правових сімей; зміст та сутність Декларацій та Хартій прав людини в ісламських державах, значення і наслідки їх прийняття; зміст та сутність кодексів звичаєвого права; особливості захисту прав людини в правових системах країн, що походять з різних правових сімей;

розуміти:

основні тенденції розвитку права в умовах глобалізації, вплив глобалізації на правові системи різних типів, наслідки цих процесів для подальшого розвитку національних правових систем, що походять із романо-германської, англо-американської, релігійної та традиційної правових сімей

вміти:

характеризувати сучасну правову карту світу, усі її складові елементи, характеризувати національні правові системи держав, що походять із релігійної, традиційної, романо-германської та англо-американської правових сімей, простежувати їх еволюцію та визначати перспективи правового розвитку; аналізувати методологічні аспекти взаємодії юридичної доктрини і юридичної практики у національних правових системах, що виникли та формувались на основі як релігійного, так і світського права, виокремлювати особливості цієї взаємодії в залежності від держави; вміння визначати індикатори якості й ефективності захисту прав людини у правових системах; інтерпретувати конфлікт правових традицій в Європі, визначати правові механізми реалізації права в європейських та релігійних чи традиційних правопорядках та юрисдикціях.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, круглі столи, дебати, вокшопи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійна робота, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього—180год., в т.ч. лекції—28год., семінарські заняття—32год., самостійна робота—120 год.

Форма контролю: іспит.

Толерантність і верховенство права

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: формування у аспіранта розуміння вимог, які висуваються до держави, щокерується правом, у сфері толерантності, формування у аспірантів предметної

компетентності щодо зобов'язань держави у сфері забезпечення толерантності на рівні законодавства, адміністративної і судової практики. Передумовою розгляду цих питань є вступ про доктрину верховенства права, роль толерантності у виникненні і розвитку верховенства права та дослідження конфліктів, що виникають між толерантністю й іншими елементами верховенства права (правова рівність, законність тощо).

Коротка характеристика: Виникнення ідеї верховенства права. Елементи верховенства права. Законність і закон у розумінні Європейського суду з прав людини. Основні індекси верховенства права. Вимірювання верховенства права в Україні. Основні проблеми верховенства права в Україні та їх причини. Виникнення ідеї толерантності. Вимоги, що випливають з толерантності. Права меншин як об'єкт правового захисту. Зобов'язання держави, які випливають з толерантності: повага, захист, забезпечення прав. Недискримінація. Суспільна мораль і толерантність. Акти Організації Об'єднаних Націй. Акти Ради Європи у сфері толерантності і протидії насильницькому екстремізму. Європейська комісія проти расизму і нетолерантності. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини у сфері толерантності. Конституція України і толерантність. Зв'язок толерантності й інших конституційних цінностей. Національна стратегія у сфері прав людини. Поняття і межі свободи слова. Поняття "мови ненависті". Основні напрямки і цілі мови ненависті. Протидія мові ненависті: баланс між толерантністю і свободою слова. Право на свободу релігії. Релігійна нейтральність держави як умова гарантування прав релігійних меншин. Права релігійних меншин і релігійна більшість. Основні порушення прав релігійних меншин і заходи боротьби з ними. Зміст обов'язку держави гарантувати права расових і етнічних меншин. Основні прояви расової й етнічної дискримінації. Боротьба з расовими й етнічними упередженнями. Попередження злочинів на ґрунті ненависті до расових чи етнічних меншин. Заборона пропаганди ідей расової чи етнічної зверхності. Заборона дискримінації за ознакою сексуальної орієнтації: акти Ради Європи. Справа Європейського суду з прав людини "Оліарі та інші проти Італії". Акти ЄС: між повноваженням Союзу і компетенцією держав. Зобов'язання держави у сфері прав ЛГБТІ-людей. Основні показники толерантності в Україні: вітчизняні і світові дослідження. Релігійна толерантність. Толерантність до етнічних меншин. Проблема мови ненависті в Україні. Толерантність до сексуальних меншин. Толерантність і військовий конфлікт: нові загрози і засоби протидії. Додаткові обмеження прав людини в умовах військового конфлікту.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати: основні концепції верховенства права та їх філософсько-правові витоки; роль ідеї толерантності у становленні доктрини верховенства права; основні вимоги, що висуваються до держави, яка визнає верховенство права, у сфері толерантності відповідно до норм міжнародного і національного права України; основні юридичні інструменти забезпечення толерантності у суспільстві;

розуміти: вимоги, які висуваються до держави в особі її органів і посадових осіб у сфері толерантності, зміст зобов'язань держави у сфері забезпечення толерантності на рівні законодавства, адміністративної і судової практики, роль толерантності у виникненні і розвитку верховенства права, природу конфліктів, що виникають між толерантністю й іншими елементами верховенства права (правова рівність, законність тощо).

вміти: застосовувати вимоги верховенства права для потреб законотворчості і судової практики; вирішувати юридичні кейси у сфері толерантності і недискримінації; балансувати права меншин і вимоги юридичної рівності, суспільної моралі, національних традицій.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, диспути, круглістоли, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи)

Мова викладання: українська, англійська.

Обсяг: всього–180год., в т.ч. лекції– 28год., семінарські заняття– 32год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні питання історії держави і права

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: розширення знань аспірантів у сфері методології науки історії держави і права; ознайомлення з методикою і технікою проведення історико-правових досліджень; поглиблене вивчення найбільш дискусійних і суперечливих питань історії держави і права України та зарубіжних країн; формування етики викладання історії держави і права як навчальної дисципліни; дослідження теоретико-правового та історико-правового рівнів пізнання, розвиток умінь по їх інтегративному поєднанню в ході наукової діяльності.

Коротка характеристика: Об'єкт і предмет історії держави і права як науки та навчальної дисципліни. Система методів, що використовуються в галузі історико-правового пізнання. Поняття про історико-правовий метод як узагальнюючу назву групи спеціально-наукових методів, що сформувалися у науці історії держави і права. Методика і техніка наукового дослідження. Основні підходи до періодизації загальної історії держави і права. Співвідношення формаційного та цивілізаційного підходів. Поняття історичної закономірності. Діалектичні категорії науки історії держави і права. Характеристика революційного та еволюційного (реформістського) шляхів державно-правового розвитку. Дослідження форм держави та їх трансформацій у контексті історико-правового пізнання. Технологічні уклади та їх вплив на структуру суспільства. Джерела права та їх обумовленість конкретним типом суспільно-економічних відносин, еволюція джерел права. Етика викладання історії держави і права як навчальної дисципліни.

Результати навчання: аспірант повинен

знати: специфіку об'єкта і предмета історії держави і права як науки і навчальної дисципліни; систему методів, що використовуються історико-правовою наукою (філософські, загальнонаукові, спеціально-наукові та конкретно-проблемні); концепції періодизації історії держави і права (хронологічну, формаційну, цивілізаційну); поняття та типи технологічних укладів;

розуміти: співвідношення теоретико-правового та історико-правового рівнів пізнання в ході наукової діяльності; діалектичні категорії науки історії держави і права; основні дискусійні та проблемні питання загальної історії держави і права; особливості революційного та еволюційного напрямків історичного розвитку; специфіку суспільного розвитку та структуру суспільства; зміст джерел права, властивих конкретному типу суспільно-економічних відносин (рабовласництво, феодалізм, капіталізм, соціалізм); основні етичні аспекти викладання історії держави і права як навчальної дисципліни (об'єктивність, неупередженість, дискусійність, висвітлення всіх точок зору, відсутність догматизму та ін.);

вміти: виявляти історичні закономірності в межах предметної сфери науки історії держави і права; вільно орієнтуватися у системі методів, що застосовуються в ході історико-правового пізнання; володіти методикою і технікою дослідження в галузі історії держави і права; використовувати різні схеми періодизації загальноісторичного розвитку у своїй науковій діяльності; розкривати сутність діалектичних категорій, що вивчаються в контексті історико-правового пізнання; формулювати найбільш дискусійні питання загальної історії держави і права; розкривати сутність форм держави, а також специфіку революційного та еволюційного шляхів розвитку на конкретних історичних прикладах; розрізняти конкретні типи технологічних укладів та відображати їх вплив на динаміку суспільного розвитку; аналізувати джерела права в контексті еволюції суспільно-економічних відносин; етично бездоганно висвітлювати проблемні питання історії держави і права як навчальної дисципліни.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, диспути, круглістоли, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації та ін.)

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього—180год., в т.ч. лекції— 28год., семінарські заняття— 32год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Державотворчі процеси в Україні на різних етапах її історії

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: ознайомлення аспірантів із основними етапами формування, становлення й розвитку української державності; розкриття основних закономірностей функціонування державних систем на території сучасної України; формування у аспірантів специфічного понятійно-категоріального апарату, необхідного для проведення подальшого історичного аналізу державних систем; розвиток навичок у сфері методології дослідження головних аспектів еволюції української державності; осмислення головних проблем, пов'язаних із вивченням державотворчих процесів в Україні.

Коротка характеристика: Перші державні утворення на території Північного Причорномор'я і Приазов'я (середина I тис. до н. е. – V ст. н. е.). Держава східних слов'ян у період зародження і становлення феодальних відносин (VI – початок XII ст. н. е.). Державність Південно-західної Русі у період феодальної роздробленості (XII – XIV ст.). Державний лад на українських землях у складі Литви, Польщі і Речі Посполитої (кінець XIV – перша половина XVII ст.). Відродження національної держави України під час визвольної війни українського народу 1648-1654 рр. Державний лад на території українських земель під час їх перебування під владою іноземних держав (друга половина XVII – друга половина XIX ст.). Державний лад на західноукраїнських землях у складі Австрії та Австро-Угорщини (друга половина XIX ст. – початок XX ст.). Державний лад Правобережної, Лівобережної та Південної України у складі Російської імперії (з початку XX ст. до 1916 р.). Відродження української національної державності (1916-1920 рр.). Утворення і розвиток радянської державності в Україні (1916-1921 рр.). Держава України у період Нової економічної політики (1921-1929 рр.). Україна у період панування командно-адміністративної системи управління (1929-1939 рр.). Держава України під час Другої світової війни та у повоєнні роки (1939-1953 рр.). Радянська державність в Україні у 1953-1991 рр. Проголошення, розбудова й розвиток української незалежної держави.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати: періодизацію розвитку української державності; основні методологічні підходи до вивчення історії державних систем на території сучасної України; систему органів влади й управління, судоустрій в Україні зі стародавніх часів до сучасності; еволюцію державних інститутів в Україні; структуру судових органів, поліцейської служби; перешкоди і проблеми, які виникали на шляху будівництва української державності;

розуміти: структуру історико-правових методів, включаючи їх теорію, методику і техніку застосування; основні схеми періодизації історії розвитку української держави; головні проблеми, що виникають під час вивчення еволюції державотворчих процесів на території сучасної України; методологічні вимоги і принципи побудови моделей розвитку державних інститутів в Україні.

вміти: використовувати знання з історії розвитку основних державних інститутів України у практичній діяльності; будувати реалістичні моделі розвитку сучасної української держави; застосовувати під час науково-дослідницької діяльності спеціально-наукові

історико-правові методи; виокремлювати та обґрунтовувати нові історичні закономірності генезису української державності; аналізувати історико-правові джерела.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, диспути, круглістоли, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації та ін.)

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього—180год., в т.ч. лекції— 28год., семінарські заняття— 32год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Історія конституціоналізму в країнах Західної Європи

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: ознайомлення аспірантів з причинами та передумовами розвитку конституціоналізму в країнах Західної Європи; розкриття змісту і основних етапів ствердження конституціоналізму у державах західної цивілізації; формування у аспірантів уяви про англійську, французьку та німецьку моделі конституціоналізму; розвиток практичних навичок з герменевтичного опанування історико-правових конституційних документів, їх порівняльного аналізу та побудови типологізацій.

Коротка характеристика: Розвиток феодалізму у країнах Західної Європи й становлення станово-представницьких органів влади. Конфлікт між абсолютизмом та прогресивними формами економічного господарювання. Англійська буржуазна революція 1640-1654 рр. Розвиток англійської конституційної монархії у XVII-XX ст.: прийняття основних конституційних документів, конституційні прецеденти, виборчі реформи. Французька буржуазна революція 1689-1694 рр.: Декларація прав людини і громадянина 1689 р., Конституція 1691 р., якобінська Конституція 1693 р. Еволюція французького конституціоналізму у XVIII-XX ст. Буржуазна революція 1848-1849 рр. у Німеччині, прийняття Франкфуртської конституції 1849 р. Створення Німецької імперії, її державний лад за Конституцією 1861 р. Генезис німецького конституціоналізму у XIX-XX ст. Порівняльний аналіз англійського, французького та німецького конституціоналізму.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати: специфіку розвитку феодалізму у країнах Західної Європи, а також особливості, притаманні їхньому державному ладу та соціальному устрою; закономірності буржуазних революцій, засади і принципи розбудови буржуазної держави; особливості зародження та еволюції англійської, французької та німецької моделей конституціоналізму; основні конституційні історико-правові документи, що лежать в основі кожної з цих моделей;

розуміти: сутність базового протиріччя між абсолютизмом і капіталістичним способом виробництва; причини і передумови західноєвропейських буржуазних революцій; основні стадії виникнення та розвитку конституціоналізму у країнах Західної Європи; понятійно-категоріальний апарат, пов'язаний з вивченням англійської, французької та німецької моделей конституціоналізму; зміст основних конституційних історико-правових документів;

вміти: аналізувати конституційні історико-правові акти за допомогою різних наукових методів, спираючись на принцип історизму; виокремлювати основні стадії розвитку феодальної держави і права в країнах Західної Європи як передумови становлення західноєвропейського конституціоналізму; формулювати головні елементи англійського, французького та німецького конституціоналізму; проводити порівняльний історико-правовий аналіз конституційного розвитку вказаних країн; робити синтетичні узагальнення з

подальшою побудовою типологізацій та реалістичних моделей конституційно-правової еволюції Англії, Франції, Німеччини та інших західноєвропейських країн.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, диспути, круглістоли, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації та ін.)

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього—180год., в т.ч. лекції— 28год., семінарські заняття— 32год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні проблеми конституційного права

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: надання аспірантам комплексної системи знань про актуальні проблемисучасного конституціоналізму, доктринальні концепції провідних наукових шкіл з конституційного права стосовно вирішення проблемних питань у сфері регулювання конституційно-правових відносин, сприянні вихованню поваги до здобутків і цінностей демократії та прав людини, найважливіших конституційно-правових інститутів, явищ та процесів, самостійного і критичного погляду на закономірності розвитку конституційного права в Україні та зарубіжних державах; виявлення здатності аспірантів аналізувати концептуальні проблеми сучасного конституціоналізму та прав людини, створення передумов для формування у них правової культури та демократичної правосвідомості.

Коротка характеристика: Навчальна дисципліна «Актуальні проблемиконституційного права» є вибірковою юридичною дисципліною, яка закладає підвалини сучасного юридичного мислення та розвиває світогляд майбутнього правознавця. Відповідна дисципліна призначена для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії).

Основні завдання дисципліни полягають у розкритті аспірантам вихідних політико-правових засад формування вітчизняного законодавства у галузі гарантування та конституційного закріплення основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в контексті євроінтеграційних процесів, специфіки правового регулювання та реалізації форм партисипативної демократії, доктринально-правових та прикладних аспектів виборчого права та виборчого процесу, проблем та перспектив конституційної реформи, удосконалення вітчизняного законодавства з питань конституційно-правового регулювання правового статусу органів публічної влади.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

доктринальні засади конституційного права в сучасному теоретично-правовому дискурсі, загальнотеоретичні і методологічні проблеми дослідження прав та свобод людини і громадянина, сучасний стан та тенденції розвитку конституційно-правових моделей організації публічної влади, сучасні наукові підходи до проблематики правового регулювання символічної реальності; правові позиції Конституційного Суду України та ЄСПЛ з проблем реалізації основоположних прав і свобод, основні концепції виборчого права і процесу; володіти вміннями і навичками оперування конституційними юридичними категоріями та застосування прийомами порівняльно-правового аналізу юридичних фактів і конституційно-правових відносин;

розуміти:

сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина, сутність і і структуру конституційно-правового статусу людини і громадянина; основні сучасні концепції конституційного ладу; сутність органічного конституціоналізму; основні концепції демократії; природу і значення конституційного правосуддя; основні виборчі системи в

контексті теорії представництва та міжнародних виборчих стандартів та проблеми їх реалізації; сутність і практику здійснення парламентаризму.

ВМІТИ:

вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень шляхом систематизації знань про актуальні проблеми конституційного права, конституціоналізму; формулювати завдання і складати план дослідження з актуальних проблем сучасного конституційного права, відображати це у наукових публікаціях; кваліфіковано вести наукову дискусію та спір, відстоювати власні погляди в максимально ефективній, переконливій, коректній і тактовній формі, працювати з критикою; розуміти специфіку громадянських та політичних прав і свобод, з одного боку, та соціально-економічних прав і свобод – з іншого, знати про характерні особливості їх гарантування, аналізувати та розробляти способи удосконалення конституційного регулювання основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні; уміти аналізувати джерела легітимності сучасних демократичних інститутів. Усвідомлювати основні наслідки застосування теорії народного представництва в контексті сучасного західного парламентаризму.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (за практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього–180год., в т.ч. лекції– 28год., практичні заняття– 32год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Політичний предмет конституції

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: У першому семестрі дати широку картину правового регулювання політичних відносин в сучасному світі – основного предмету регулювання в конституційному праві. При цьому особлива увага буде приділена визначенню поняття політики й політичної активності, її структури, джерел та основних видів.

Коротка характеристика: У навчальному процесі розглядатиметься явище органічної нормативності в політичній сфері, співвідношення органічних норм політичної поведінки з нормами писаних конституцій. Особливо мають бути виявлені основні фактори політичної свободи, її гарантії, види політичної активності, що найчастіше підпадають під конституційне регулювання.

Також будуть розглядатися й аналізуватися особливості конституційного регулювання політичних відносин (політичної активності, поведінки) в Україні. Розгляд цієї проблематики має охопити період, починаючи з другої половини ХІХ-го століття до конституційного процесу нашого часу.

Заключна частина курсу буде присвячена питанням сучасного конституційного дизайну, конституційній інтерпретації верховенства права, аксіомам та цінностям конституціоналізму (з точки зору західного розуміння демократії, свободи і прав людини).

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

з яких видів поведінки складається політична активність в сучасному світі; структуру політичної активності; особливості політичної поведінки в межах активності держави і (окремо) громадянського суспільства; які види політичної активності регулюються політичними нормами, а які – нормами писаних конституцій; у чому полягає оптимальний варіант гарантування політичної свободи конституціями в сучасних ліберально-демократичних країнах; як співвідносяться між собою політика і право; особливості

конституційного регулювання політичної активності в Україні; найбільш вірогідні перспективи розвитку конституційного процесу в сучасній Україні.

розуміти:

що собою являє політична свобода; чим відрізняється революційна політична активність від еволюційної активності; в яких випадках народ може використовувати своє органічне право на повстання; коли доцільно, а коли недоцільно використовувати такий засіб прямої демократії як референдум; що собою являє органічна нормативність в конституційному праві; що таке неформальний конституціоналізм і чим він відрізняється від формального конституціоналізму; якими мають бути найбільш типові засоби забезпечення політичного самовираження людини в правовій державі.

вміти:

писати базові нормативні фрагменти сучасних посттоталітарних конституцій; правильно балансувати норми загального й конкретного характеру в законопроектних текстах; враховувати в законопроектній роботі особливості формулювань, які містяться в конституційних преамбулах; вибудовувати складні баланси повноважень державних органів, що належать до різних гілок влади. Крім того, аспіранти мають засвоїти складну логіку конституційного регулювання політичних відносин – основного предмету регулювання в конституційному праві. Вони мають адекватно усвідомлювати роль політичної свободи, її гарантій, а також основні виклики, що є притаманними політичному життю в правовій посттоталітарній державі. Бажано також, щоб вони добре розуміли основні ризики в сфері охорони аксіом і цінностей органічного конституційного права.

Види навчальних занять: Тестування, інтерактивні семінари з рейтинговим оцінюванням аспірантської активності, написання вільних есе або профільних рефератів, залік у формі співбесіди. Представлення конспектів базових джерел.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (за практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього–180год., в т.ч. лекції– 28год., практичні заняття– 32год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

***Проблеми співвідношення прав і основоположних свобод
в конституційному й міжнародному праві***

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: поглиблення та систематизація доктринальних знань про юридичну природу конституційних прав та основоположних свобод людини, розуміння «принципу дружнього ставлення до міжнародного права» в аспекті співвідношення прав і основоположних свобод в конституційному й міжнародному праві, конституційних та міжнародних гарантій прав людини та основоположних свобод. Визначення проблемних питань правового регулювання конституційних прав і свобод людини в Україні.

Коротка характеристика: Загальнотеоретичні і методологічні дослідження конституційних прав та основоположних свобод людини. Юридична природа конституційних прав і свобод людини і громадянина. Природні права людини та їх закріплення в конституційному законодавстві. Принцип рівності.

Проблеми класифікації конституційних прав і свобод. Специфіка громадянських та політичних прав і свобод. Природа соціально-економічних прав і свобод, проблеми їх гарантування. Обмеження щодо реалізації конституційних прав і свобод. Трискладовий тест.

Юридичні позиції Конституційного Суду України та ЄСПЛ з проблем гарантування основоположних прав і свобод. Принцип автономного тлумачення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод Європейським судом з прав людини та його співвідношення із принципом юридичного верховенства Конституції України.

Проблемні аспекти правового регулювання конституційних прав і свобод людини і громадянина на тлі залучення України до євроінтеграційних процесів.

Конституційні обов'язки людини і громадянина: юридична природа, критерії класифікації, проблеми конституційного регулювання.

Проблеми гарантування основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Пряма дія норм Конституції України та судовий захист основоположних прав і свобод.

Європейський суд з прав людини в механізмі захисту прав людини і громадянина в Україні. Юрисдикція Європейського суду з прав людини. Каталог прав людини, що захищаються Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколами до неї. Право на звернення до Європейського суду з прав людини. Умови прийнятності індивідуальної заяви Європейським судом з прав людини (процесуальні, змістовні, юрисдикційні). Правова природа рішень Європейського суду з прав людини. Виконання рішень Європейського суду з прав людини.

Конституційний Суд України в механізмі захисту прав людини. Конституційний Суд України – орган конституційного контролю. Конституційна скарга: національна модель, проблеми становлення. Умови прийнятності конституційної скарги. Юридичні наслідки задоволення конституційної скарги.

Актуальні проблеми конституціоналізації основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина на сучасному етапі.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

наукову проблематику щодо юридичної природи конституційних прав і свобод людини і громадянина, конституційних обов'язків; юридичні позиції Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини з проблем основних прав, свобод та обов'язків; актуальні проблеми конституціоналізації основних прав та свобод людини в Україні на сучасному етапі.

розуміти:

«принцип дружнього ставлення до міжнародного права», відповідно до якого міжнародні договори та практика їх застосування є частиною національного законодавства, мають пріоритет перед національним законодавством, а Конституційний Суд України та суди загальної юрисдикції тлумачать норми Конституції України та законів України з урахуванням міжнародного права, але водночас виявляючи повагу до Конституції України.

уміти:

володіти науковою проблематикою, пояснити специфіку юридичної природи громадянських та політичних прав і свобод, з одного боку, та соціально-економічних конституційних прав і свобод, з іншого, особливостей механізму їх гарантування; застосовувати юридичні позиції Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини з проблем прав людини та її основоположних свобод; запропонувати шляхи удосконалення конституційного регулювання основних прав, свобод та обов'язків людини в Україні.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (за практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього–180год., в т.ч. лекції– 28год., практичні заняття– 32год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Учасницька демократія в конституційній теорії та практиці

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3-4

Мета: поглибити та систематизувати знання аспірантів про конституційні засади учасницької демократії, засади теорії представницького правління, конституційні засади виборчої системи та виборчого права в Україні та країнах Євросоюзу, дослідити на проблемному рівні доктринальні уявлення про їх характерні риси та природу.

Коротка характеристика: Передбачається огляд новітніх наукових уявлень про основи сучасної теорії представницького правління; сучасні політико-правові побудови теорії легітимності; особливості правового регулювання форм безпосередньої та представницької демократії; звичні й альтернативні варіанти пріоритетів щодо них; конституційні засади принципу адекватного представництва і політичні права громадян; взаємозалежність виборчого режиму, системи партій та громадської думки; чинники, що впливають на адекватність народного представництва – типи виборчих систем, партійна сфера, тенденції індивідуалізації у здійсненні народовладдя через реалізацію громадянами їх політичних прав; різноманітність форм політичної активності громадян як показник демократичності державної влади; вибори як основний процес легітимації державної влади; особливості виборчих систем з огляду на засади сучасної теорії представництва.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

основні концепції сучасних теорій представництва та учасницької демократії, виборчого права, орієнтуватися в проблематиці взаємозв'язків між виборчими режимами, партійними системами та інститутами громадської думки.

розуміти:

специфіку політичних прав і свобод, характерні особливості їх гарантування, способи удосконалення конституційного регулювання основних прав громадян України з участі в управлінні; джерела легітимності сучасних демократичних інститутів. Усвідомлювати основні наслідки застосування теорії народного представництва в контексті сучасного західного парламентаризму;

вміти:

вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень шляхом систематизації знань про актуальні проблеми учасницької демократії; формулювати завдання та складати план дослідження з відповідних актуальних проблем сучасного конституціоналізму, відображати це у наукових публікаціях; кваліфіковано вести наукову дискусію та спір, відстоювати власні погляди в максимально ефективній, переконливій, коректній і тактовній формі, працювати з критикою.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, індивідуальні консультації.

Мова викладання: українська.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (за практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи тощо).

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні проблеми муніципального

права Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: надання аспірантам комплексної системи знань про актуальні проблеми сучасного муніципалізму, доктринальні концепції провідних наукових шкіл з муніципального права стосовно вирішення проблемних питань у сфері регулювання муніципально-правових відносин, сприяння вихованню поваги до здобутків і цінностей демократії та прав людини, найважливіших муніципально-правових інститутів, явищ та процесів, самостійного і критичного погляду на закономірності розвитку муніципального права в Україні та зарубіжних державах; виявлення здатності аспірантів аналізувати

концептуальні проблеми сучасного муніципалізму та прав людини, створення передумов для формування у них правової культури та демократичної правосвідомості.

Коротка характеристика: Доктринальні засади муніципального права в сучасному теоретично-правовому дискурсі. Становлення і розвиток муніципального права в Україні. Доктринальні засади місцевого самоврядування у муніципально-правовій науці. Сучасна концепція місцевого самоврядування в Україні: основні засади та суперечності її реалізації. Концептуальні особливості міжнародно-правових стандартів місцевого самоврядування та проблеми їх імплементації в Україні. Проблеми правового регулювання та реалізації форм партисипативної демократії на місцевому рівні. Системно-структурна організація місцевого самоврядування: сучасний стан та перспективи розвитку. Проблеми правового регулювання муніципальної служби. Проблеми правового регулювання функцій і компетенції органів місцевого самоврядування. Доктринально-правові та прикладні аспекти делегування повноважень в системі місцевого самоврядування. Проблеми правового регулювання та перспективи удосконалення нормотворчої діяльності в органах місцевого самоврядування в Україні. Проблеми муніципально-правової відповідальності та контролю у сфері здійснення публічно-владних повноважень органами і посадовими особами місцевого самоврядування. Механізм гарантування прав місцевого самоврядування в Україні в умовах муніципальної реформи.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати: теоретико-методологічні засади сучасного муніципалізму; загальнотеоретичні і методологічні проблеми дослідження муніципальних прав та свобод людини і громадянина, сучасний стан та тенденції розвитку місцевого самоврядування, конституційно-правових моделей територіальної організації публічної влади на місцевому рівні, концептуальні засади муніципальної реформи в аспекті децентралізації влади та зміцнення місцевого самоврядування; муніципальні системи України та зарубіжних країн; особливості міжнародно-правових стандартів місцевого самоврядування та проблеми їх імплементації в Україні, сучасні доктринальні підходи щодо розуміння муніципально-правових явищ, наукові підходи та особливості нормативно-правового регулювання муніципально-правової відповідальності, роль державних органів у забезпеченні ефективного функціонування місцевого самоврядування в Україні.

розуміти: доктринально-правові та прикладні аспекти місцевого самоврядування, вихідні політико-правові засади формування вітчизняного муніципального законодавства, специфіку правового регулювання та реалізації форм партисипативної демократії, теоретично-правові засади нормотворчої діяльності в органах місцевого самоврядування в Україні, доктринальні засади муніципальної служби, проблемні питання взаємовідносин органів державного управління і місцевого самоврядування у вітчизняному законодавстві та юридичній практиці, проблеми та перспективи муніципальної реформи, напрями удосконалення вітчизняного законодавства з питань конституційно-правового регулювання статусу органів місцевого самоврядування, теоретичні та практичні питання реалізації муніципально-правової відповідальності, проблемні питання гарантування місцевого самоврядування в Україні на сучасному етапі розвитку.

вміти: вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень шляхом систематизації знань про актуальні проблеми муніципального права та муніципалізму; кваліфіковано здійснювати наукові дослідження в галузі муніципального права; формулювати завдання і складати план дослідження з актуальних проблем сучасного муніципального права, відображати це у наукових публікаціях; кваліфіковано вести наукову дискусію та спір, відстоювати власні погляди в максимально ефективній, переконливій, коректній і тактовній формі, працювати з критикою; прогнозувати шляхи розвитку самоврядних інституцій в Україні; аналізувати та розробляти способи удосконалення правового регулювання місцевого самоврядування й оцінювати їх ефективність; кваліфіковано й коректно застосовувати муніципально-правові акти у різних сферах юридичної діяльності; передбачати юридичні наслідки правозастосування; усвідомлювати

проблемні аспекти імплементації міжнародно-правових стандартів місцевого самоврядування в Україні

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання творчих завдань у різних формах (есе, презентації, тощо).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи, тестування тощо).

Мова викладання: українська

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Доктринальні та прикладні аспекти виборчого права в Україні та країнах

ЄС Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта ***Семестр:*** 3/4

Мета: надання аспірантам комплексної системи знань про актуальні проблеми виборчого права і виборчого процесу в Україні та зарубіжних державах, доктринальні концепції провідних наукових шкіл з виборчого права стосовно вирішення проблемних питань у сфері регулювання виборів і виборчої інженерії, особливості виборчих систем з огляду на засади сучасної теорії представництва, сучасні конституційно-правові проблеми щодо впровадження міжнародних стандартів у виборче право і виборчий процес, сприянні вихованню поваги до здобутків і цінностей електоральної демократії та прав людини, виявлення здатності аспірантів аналізувати напрямки модернізації виборчого законодавства та системи адміністрування виборів, створення передумов для формування у них правової культури та демократичної правосвідомості.

Коротка характеристика: Основи сучасної теорії представницького правління. Вибори як основний процес легітимації державної влади. Виборчий процес: проблеми правового регулювання. Виборчі системи: термінологія, різновиди, результати. Конфігурації мажоритарних, напівпропорційних і пропорційних виборчих систем. Муніципальні виборчі системи та критерії їх обрання. Вибори за простими і складними виборчими системами. Суб'єкти виборчого процесу за законодавством України. Конституційно-правові проблеми реалізації міжнародних стандартів виборчого права в Україні та зарубіжних країнах. Рішення Європейського суду з прав людини щодо захисту виборчих прав громадян. Засади територіальної організації виборів в Україні. Конституційно-правові гарантії незалежності та ефективності виборчих комісій. Інформаційне забезпечення виборів в Україні. Модернізація виборчого законодавства та системи адміністрування виборів. Вдосконалення конституційно - правових механізмів реалізації виборчих прав громадян.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати: загальнотеоретичні і методологічні проблеми дослідження виборчого права, сучасний стан та тенденції розвитку вітчизняного і зарубіжного виборчого законодавства, конституційно-правових моделей організації виборчого процесу на різних рівнях організації публічної влади, специфіки конфігурацій мажоритарних, напівпропорційних і пропорційних виборчих систем, сучасні доктринальні підходи щодо розуміння виборчих прав громадян та практику захисту їх від порушень, особливості міжнародно-правових стандартів виборів та проблем їх імплементації в Україні, механізму забезпечення гарантій незалежності та ефективності роботи органів адміністрування виборів та виборчих комісій, шляхи удосконалення виборчого законодавства в Україні.

розуміти: доктринально-правові та прикладні аспекти виборчого права в сучасному теоретико - правовому дискурсі, специфіку правового регулювання виборчого процесу та виборчих процедур в Україні та країнах ЄС, переваги та недоліки виборчих систем, проблемні питання організації і проведення виборів в Україні, перспективи реформи виборчої системи та виборчого законодавства в Україні, напрямки удосконалення конституційно-правових механізмів реалізації виборчих прав на окремих етапах виборчого

процесу, перспективи використання новітніх технологій адміністрування виборів та голосування.

вміти: вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень шляхом систематизації знань про актуальні проблеми виборчого права; кваліфіковано здійснювати наукові дослідження в галузі виборчого права; формулювати завдання і складати план дослідження з актуальних проблем сучасного виборчого права, відображати це у наукових публікаціях; кваліфіковано вести наукову дискусію та спір, відстоювати власні погляди в максимально ефективній, переконливій, коректній і тактовній формі, працювати з критикою; прогнозувати шляхи розвитку виборчої інженерії в Україні; аналізувати та розробляти способи удосконалення правового регулювання вітчизняного виборчого права і виборчого процесу й оцінювати їх ефективність; кваліфіковано й коректно застосовувати виборче законодавство у різних сферах юридичної діяльності; передбачати юридичні наслідки правозастосування; усвідомлювати проблемні аспекти імплементації міжнародно-правових стандартів виборів в Україні

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання творчих завдань у різних формах (есе, презентації, тощо)

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самотійну роботу, індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи, тестування тощо).

Мова викладання: українська

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 32 год., самотійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Концептуальні основи децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: надання аспірантам комплексної системи знань про актуальні проблеми і перспективи децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування в Україні та зарубіжних державах, доктринальні концепції провідних наукових шкіл стосовно вирішення проблемних питань муніципальної реформи, шляхи імплементації європейських стандартів децентралізації публічного управління та місцевого самоврядування; виявлення здатності аспірантів аналізувати напрямки модернізації конституційної моделі децентралізації публічної влади; створення передумов для формування у них правової культури та демократичної правосвідомості.

Коротка характеристика: Децентралізація влади як пріоритетний напрям муніципальної реформи. Доктринальні основи децентралізації влади. Європейські стандарти та конституційні моделі децентралізації влади. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Системно-структурні, функціональні, територіальні, матеріально-фінансові аспекти муніципальної реформи. Удосконалення розподілу повноважень між органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Матеріально-фінансове забезпечення децентралізації державної влади. Оптимізація системи місцевих органів виконавчої влади. Принципи реформування територіальної організації місцевого самоврядування в Україні. Добровільне об'єднання та співробітництво територіальних громад.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

загальнотеоретичні і методологічні проблеми дослідження децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування, сутність, природу, системні ознаки децентралізації влади, принципи і межі децентралізації, європейські стандарти та конституційні моделі децентралізації влади; тенденції розвитку місцевого самоврядування у контексті європейських стандартів децентралізації влади та муніципальної демократії; концептуальні

основи та принципи реформування місцевого самоврядування; системно-структурні, функціональні, територіальні, матеріально-фінансові аспекти муніципальної реформи, питання модернізації державної регіональної політики; сучасні виклики муніципальної реформи: проблеми та шляхи їх вирішення.

розуміти:

основні організаційно-правові механізми децентралізації влади, завдання та значення конституційної реформи в частині децентралізації влади в Україні та країнах ЄС, правове забезпечення та напрями здійснення муніципальної реформи й модернізації територіальної основи місцевого самоврядування, проблеми та перспективи запровадження громад, забезпечення їх спроможності в Україні, механізм державного стимулювання, фінансування та моніторингу добровільного об'єднання і співробітництва територіальних громад, шляхи реалізації державної регіональної політики, специфіку вдосконалення системно-структурної організації місцевого самоврядування в Україні.

вміти:

вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень шляхом систематизації знань про актуальні проблеми децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування в Україні та зарубіжних державах; кваліфіковано здійснювати наукові дослідження щодо концептуальних засад децентралізації влади та муніципальної реформи; формулювати завдання і складати план дослідження з актуальних проблем децентралізації влади та вдосконалення місцевого самоврядування в сучасних умовах політико-правового розвитку, відобразити це у наукових публікаціях; кваліфіковано вести наукову дискусію та спір, відстоювати власні погляди в максимально ефективній, переконливій, коректній і тактовній формі, працювати з критикою; прогнозувати шляхи розвитку конституційної моделі організації публічної влади, системно-структурної організації місцевого самоврядування в Україні у напрямку забезпечення децентралізації влади та оптимізації територіальної організації управління; аналізувати та розробляти способи удосконалення правового регулювання вітчизняного конституційного й муніципального законодавства щодо децентралізації влади й оцінювати його ефективність.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання творчих завдань у різних формах (есе, презентації, тощо).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи, тестування тощо).

Мова викладання: українська

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні проблеми недоговірних зобов'язань

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: ознайомлення аспірантів із специфікою правового регулювання недоговірних зобов'язань, що виникають із односторонніх правомірних дій, починаючи зі стадії виникнення, далі виконання і, у разі потреби, захисту прав та законних інтересів їх сторін. Саме виникнення таких зобов'язань є проявом автономії волі особи, що засвідчує також реалізацію принципу диспозитивності цивільного права.

Коротка характеристика: у цивільному праві України цивільно-правові зобов'язання поділяються за критерієм підстави виникнення на дві групи. Першу групу складають договірні зобов'язання, а другу – недоговірні. Такий же підхід було прийнято і законодавством України при створенні ЦК України, в якому підгалузь зобов'язального права має два інститути договірних і недоговірних зобов'язань. Інститут недоговірних зобов'язань складається з двох квазі-інститутів: зобов'язань із односторонніх правомірних дій і відновних зобов'язань (деліктні зобов'язання і зобов'язання з набуття, збереження майна без

достатньої правової підстави). Недоговірні зобов'язання з односторонніх правомірних дій відносяться до недоговірних і в той же час займають серед них самостійне місце, оскільки виникають не з цивільних правопорушень, а з односторонніх правомірних дій. Своєрідним є механізм правового регулювання цих зобов'язань, враховуючи, що їх регуляторами виступають не лише норми цивільного права, але і односторонні правочини, також ці зобов'язання можуть виникати із юридичного складу.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

поняття недоговірних зобов'язань; центральне місце серед недоговірних зобов'язань займають зобов'язання з відшкодування шкоди, правова конструкція яких базується на системі генерального делікту і спеціальних деліктів; сучасні тенденції в деліктному праві(поступовий відхід від аналізу цивільного правопорушення як підстави деліктної відповідальності, від поняття вини як суб'єктивної підстави деліктної відповідальності; перегляд концепції причинного зв'язку як важливої умови деліктної відповідальності; застосування практики Європейського суду з прав людини як джерела права в справах про відшкодування шкоди); особливості відшкодування моральної шкоди; поняття недоговірних зобов'язань із односторонніх правомірних дій; підстави виникнення недоговірних зобов'язань; взаємодію договірних і недоговірних зобов'язань у цивільно-правовому регулюванні; цивільно-правовий механізм недоговірних зобов'язань, його стадії; особливості недоговірних зобов'язань; місце норм про недоговірні зобов'язання у системі цивільного права; законодавство зарубіжних країн у цій сфері;

розуміти:

сутність відновних недоговірних зобов'язань; зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави виступають універсальним способом захисту цивільних прав; сутність недоговірних зобов'язань із односторонніх правомірних дій; їх зміст здебільшого визначається однією стороною одноособово(особа, яка публічно обіцяла винагороду, організатор конкурсу, заповідач, тощо); зміст квазі-інституту недоговірних зобов'язань із односторонніх правомірних дій до складу якого входять: публічна обіцянка винагороду, вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення, рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи, заповідальний відказ і заповідальне покладення та інші. З перелічених зобов'язання з вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення, рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи одночасно виступають і формою втручання в майнову або особисту немайнову сферу іншої особи і формою захисту цивільних прав та інтересів, умови їх виникнення одночасно виступають і критерієм правомірності самозахисту. Уніфіковане європейське законодавство, зокрема, Модельні правила Європейського приватного права DCFR, Принципи Європейського деліктного права PETL;

вміти:

аналізувати та розв'язувати практичні задачі у сфері застосування недоговірних зобов'язань; недоговірних зобов'язань із односторонніх правомірних дій, застосовувати практичні навички на прикладах судових справ як національних судів так і Європейського суду з прав людини, вміти відмежовувати недоговірні зобов'язання із односторонніх правомірних дій від суміжних цивільно-правових конструкцій, наприклад, конкурсних торгів від зобов'язань з публічної обіцянки винагороду за результатами конкурсу, формулювати виважені наукові позиції, надавати належну правову кваліфікацію цивільно-правовим відносинам, які виникають як з правопорушень, так із односторонніх правомірних дій, розкривати їх дійсну сутність, розуміти їх соціальне значення, місце і роль в системі цивільного права.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи(практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи)

Мова викладання: українська

Обсяг: всього—180 год., в т.ч. лекції—28 год., практичні заняття—32 год., самостійна робота — 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні проблеми договірних зобов'язань

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта *Семестр:* 3/4

Мета: ознайомлення аспірантів із сутністю договору як багатогранного поняття; використанням договірних механізмів у багатьох сферах права, правовою природою договору як підставою виникнення зобов'язання; проблемними питаннями співвідношення законодавства та договору як прояву принципу свободи договору. Аналіз сучасних проблем зміни та розірвання договору; забезпечення виконання договірних зобов'язань; поняття та підстав припинення договірних зобов'язань; захисту прав кредитора у разі порушення договірних зобов'язань.

Коротка характеристика:

Основні підходи до розуміння договору як багатогранного поняття; правова природа договору як цивільно-правової конструкції та його роль у багатьох сферах права, зокрема сімейному, земельному, житловому, господарському. Співвідношення законодавства та договору як прояву принципу свободи договору. Зміст договору, проблеми тлумачення як окремих умов договору, так і договору в цілому. Стадії та способи укладення договору; теоретичні та практичні проблеми неукладених договорів; їх відмінності від недійсних договорів. Сучасні проблеми зміни та розірвання договору, зокрема у разі односторонньої відмови від нього. Визначення моменту з якого у разі односторонньої відмови від договору останній вважається змінним або розірваним; умови, за наявності яких можна розірвати і змінити договір у зв'язку з істотною зміною обставин. Загальнотеоретичні проблеми та основні риси видів забезпечення виконання зобов'язань як способів захисту прав кредитора у договірному зобов'язанні. Теоретичні та практичні проблеми поняття та підстав припинення договірних зобов'язань, в тому числі шляхом зарахування та переданням відступного.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

основні теоретичні підходи до розуміння договору як багатогранного поняття; зміст договору; тлумачення умов договору, договору в цілому; стадії укладення договору; принципи виконання договірних зобов'язань; поійменовані види забезпечення виконання зобов'язань; підстави припинення договірних зобов'язань; правові наслідки порушення договірних зобов'язань.

розуміти:

сутність і значення договору як підстави виникнення зобов'язання; прояв принципу свободи договору як співвідношення законодавства та договору; стадії та способи укладення договорів; відмінності неукладених договорів від недійсних договорів; момент з якого у разі односторонньої відмови від договору останній вважається змінним або розірваним; умови, за наявності яких можна розірвати і змінити; зміст складових принципу належного виконання договірних зобов'язань; призначення реалізації неустойки та завдатку, поруки, гарантії, застави та притримання як видів забезпечення; поняття та підстави припинення договірних зобов'язань.

вміти:

продемонструвати знання й розуміння основних положень договірних прав, сутності та змісту основних понять, категорій договірних правовідносин; оперувати юридичними поняттями та категоріями в договірному праві; продемонструвати знання й розуміння проблематики глобалізації та формування сучасного договірних прав. Проаналізувати методологічні аспекти взаємодії юридичної науки і юридичної практики в сфері договірних відносин.

Види навчальних занять: лекції та семінарські заняття

Методи оцінювання: бали за різні види роботи(практичні завдання,самостійну роботу, поточні контрольні роботи)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього–180год., в т.ч.лекції–28год.,практичні заняття–32год.,самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні проблеми спадкового

права Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: ознайомлення аспірантів із специфікою цивільно-правових норм,щорегулюють спадкові відносини; вироблення у аспірантів навичок тлумачення цивільно-правових норм, що регулюють спадкові відносини; формування у аспірантів навичок застосування цивільно-правових норм, що регулюють спадкові відносини, до конкретних практичних ситуацій.

Коротка характеристика: Основні підходи до розуміння спадкового права.Спадкування як правова категорія. Загальна характеристика спадкового права зарубіжних країн. Спадкове правовідношення. Зобов'язання у спадковому праві. Строки у спадковому правовідношенні. Склад спадщини. Спадкування права на житло. Спадкування грошей, цінних паперів та інших валютних цінностей. Спадкування права на частку у статутному капіталі. Спадкування прав інтелектуальної власності. Спадкування боргів. Спадкування за заповітом та законом. Окремі заповідальні розпорядження. Відумерла спадщина. Здійснення та оформлення спадкових прав.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

мету, завдання і напрями реформування правового регулювання спадкових відносин на сучасному етапі; закономірності розвитку юридичної практики, в тому числі судової, її значення в механізмі (системі) правового регулювання спадкових відносин; стан і розвиток міжнародно-правового регулювання та зарубіжного законодавства у відповідній сфері спадкового права; галузеве законодавство та (або) механізми функціонування міжгалузевих інститутів у спадковому праві;

розуміти:

сутність спадкового права як підгалузі цивільного права, його окремих інститутів та норм; значення спадкування як специфічної правової форми переходу прав та обов'язків спадкодавця до його правонаступників; особливості спадкування окремих об'єктів, що входять до складу спадщини; порядок та особливості спадкування за заповітом та законом; процедуру здійснення та оформлення спадкових прав;

вміти:

застосовувати норми спадкового права, в тому числі при прогалинах і колізіях між нормами; аналізувати нестандартні ситуації правозастосовної практики у сфері спадкових відносин і виробляти різні варіанти рішень; кваліфіковано тлумачити норми спадкового права в їх взаємодії; проводити експертизу правових актів, що регулюють спадкові відносини; складати заповіти, заяви про прийняття або відмову від спадщини та інші юридичні документи щодо спадкування; консультувати осіб з правових питань спадкування.

Види навчальних занять: лекції,семінарські заняття,колоквіуми,диспути,круглістоли, виконання теоретичних завдань у різних формах (есе, презентацій та інших завдань у різних формах (есе, презентацій та ін.).

Методи оцінювання:бали за різні види роботи(практичні завдання,самостійна робота, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Суб'єкти цивільного

права *Статус:* дисципліна вільного вибору

аспіранта *Семестр:* 3/4

Мета: ознайомлення аспірантів з проблемою сутності суб'єкта права як загальнотеоретичної категорії та юридичної конструкції цивільного права крізь призму особливих умов євроінтеграційних процесів в Україні.

Коротка характеристика. Суб'єкт права у сфері цивільно-правових відносин. Фізична особа: цивільна правоздатність і дієздатність. Фізична особа – підприємець: зміст цивільно-правового статусу Договірні форми об'єднань фізичних осіб. Юридична особа. Поняття, ознаки та сутність юридичної особи приватного права: цивільна правоздатність та цивільна дієздатність; види і організаційно-правові форми; проблема правового статусу органів управління. Цивільно-правове регулювання становища підприємницьких та непідприємницьких юридичних осіб: сутність та кваліфікуючі ознаки, система, організаційно-правові форми. Кооперативи як основа функціонування кооперації. Релігійні організації. Установ.. Договірні форми об'єднань юридичних осіб: асоціації, корпорації тощо. Договірні форми об'єднань фізичних та юридичних осіб. Юридична особа публічного права: класифікація, види; органи публічної влади.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

основні доктринальні підходи до сутності суб'єктів цивільного права (цивілістичний та міждисциплінарний підходи); правозастосовну практику судів української юрисдикції, ЄСПЛ, міжнародних та іноземних судів щодо захисту прав і законних інтересів суб'єктів цивільного права.

розуміти:

значення рівню регулювання правового статусу суб'єктів цивільного права (фізичних осіб, фізичних осіб-підприємців, юридичних осіб приватного і публічного права); орієнтуватися в регулюванні правового статусу цих суб'єктів в інших правових системах.

вміти:

вільно володіти термінологічним апаратом; критично оцінювати теоретичні погляди вчених на проблему сутності суб'єктів цивільного права; аналізувати положення нормативно-правових актів на предмет відповідності їх чинному законодавству та загальним засадам цивільного права; грамотно і чітко викладати свої думки, аналізувати правові колізії, самостійно на базі аналізу положень чинного законодавства та знань основних доктринальних положень формулювати висновки по відповідним проблемам, аргументуючи свою точку зору.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквіуми, диспути, круглі столи, виконання теоретичних завдань у різних формах (есе, презентацій та інших завдань у різних формах (есе, презентацій та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Право власності та інші речові

права *Статус:* дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: ознайомлення аспірантів із доктринальними положеннями законодавчогорегулювання речових прав, здійснення, управління та захисту права власності; поняттям права публічної та приватної власності, правових режимів спільної, корпоративної власності; трансформаціями правових відносин власності в інформаційному середовищі; розкриття основних напрямів впливу глобалізаційних процесів на правові відносини власності; формування у аспірантів універсального юридичного понятійно-категоріального апарату, необхідного для подальших досліджень в сфері наукового пізнання відносин власності; розвиток практичних навичок для виявлення адекватної правової моделі регулювання здійснення та захисту права власності та прав на чужі речі на підставі загальних принципів, на яких ґрунтується Перший протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та їх використання ЄСПЛ в подальшій науковій і практичній діяльності.

Коротка характеристика: Класичні підходи та новели доктрини речових прав. Основні правові засади, на яких ґрунтується законодавче регулювання відносин власності. Абсолютність речових прав та межі їх здійснення. Непорушність права власності. Обов'язки власника, обмеження і обтяження його прав. Значення публічно- та приватноправових механізмів впливу на обсяг, зміну та припинення речових прав. Обов'язки та ризики власника. Підстави примусового припинення права власності. Поняття управління об'єктами права державної та комунальної власності і співвідношення цього поняття з управлінням приватним майном. Корпоративне управління.

Економічний аналіз права власності. Майно, майнові, корпоративні права та інші об'єкти права власності за національним та європейським законодавством. Значення для власника права очікування. Набуття права власності на самочинне будівництво. Набуття права власності за набувальною давністю. Приватизація як правовий механізм виникнення права приватної власності. Правові засади націоналізації та її значення в сучасному економіко-правовому середовищі.

Момент набуття права власності: за договором; на цінні папери; на майнові права; на корпоративні права; на права інтелектуальної власності; на спадкове майно; на нерухомі речі. Проблематика державної реєстрації прав на майно. Правовстановлювальні документи.

Окремі правові режими права власності: право спільної власності; право корпоративної власності; право власності на цінні папери, співвідношення права власності і права інтелектуальної власності.

Загальні засади захисту права власності. Речово -правові способи захисту права власності. Зобов'язально-правові способи захисту права власності.

Право володіння чужим майном: види, суб'єкти, підстави виникнення та припинення.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

основні доктринальні інституціональні підходи розуміння речових прав, аспекти права власності та прав на чужі речі, сутність меж, обмежень та обтяжень права власності, їх значення для цивільного обороту; поняття об'єктів права власності та їх правові режими зі впливом на обсяг прав власника; форми договорів про відчуження права власності та момент набуття цього права; значення добросовісності для захисту права власності та прав набувача майна; підстави та способи набуття права власності та прав на чужі речі; порядок оформлення цих прав, сутність державної реєстрації прав на нерухоме майно; основні засади захисту речових прав, види позовів та ефективність їх застосування;

розуміти:

значення рівню регулювання речових прав, їх охорони та захисту для індексу інвестиційної привабливості України; сутність приватноправових та публічно-правових механізмів здійснення права власності, поняття управління об'єктами права державної та

комунальної власності, форми та способи участі публічних утворень у відносинах власності, особливості їх правового регулювання; основні засади обороту різних об'єктів права власності, формування комплексних правових інститутів, що регулюють відносини власності з норм цивільного, податкового, фінансового, бюджетного, адміністративного, антимонопольного права та ін.;

ВМІТИ:

аналізувати законодавчі моделі регулювання речових прав та обирати прийнятні підходи до ефективних способів їх захисту; орієнтуватися в регулюванні власності іншими правовими системами світу; виявляти сутність відносин з приводу майна, сторонами яких поряд із суб'єктами права за українським законодавством, також іноземних осіб; надавати правову оцінку аргументам іноземних осіб у спорах щодо захисту права власності; застосовувати практичні навички на прикладах судових справ української юрисдикції, ЄСПЛ, міжнародних та іноземних судів, формулювати виважені наукові позиції, надавати належну оцінку складним явищам та станам привласнення та обороту майна в суспільно - правовій дійсності.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, диспути, круглістоли, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього—180год., в т.ч.лекції—28год.,практичні заняття—32год.,самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Загальні положення цивільного права

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: оволодіння аспірантами знаннями не лише цивільних законів і практики їх застосування, але й пізнання закономірності їх розвитку, ознайомлення з виробленим цивілістичною наукою понятійним апаратом, теоретичним обґрунтуванням закріплених в законі норм права, правилами їх тлумачення і застосування. Формування в аспірантів понятійно-категоріального апарату із загальних положень цивільного права, необхідного для подальших досліджень в сфері наукового пізнання; набуття навичок тлумачення і практичного використання теоретичних знань за обраною спеціальністю у правозастосуванні та досвіду науково-дослідної роботи в галузі цивільного права; вміння критично оцінювати теоретичні погляди вчених - цивілістів на конкретну проблему, а також положення нормативно-правових актів на предмет відповідності його чинному цивільному законодавству та загальним принципам права.

Коротка характеристика: Цивільне право у правовій системі України: поняття і система цивільного права, джерела цивільного права, цивільне право як наука і навчальна дисципліна; Цивільні правовідносини: вчення про цивільні правовідносини, правове становище його суб'єктів та об'єктів, підстави правовідносин; Здійснення і захист цивільного права: форми реалізації майнових цивільних прав та інтересів, право на захист і відповідальність у цивільному праві, правочини, представництво, цивільно-правові строки; Особисті немайнові права фізичної особи: поняття, класифікація, види особистих немайнових прав; Право власності та інші речові права: поняття і зміст права власності (приватної та публічної), поняття і види інших (обмежених) речових прав, цивільно-правові способи захисту права власності та інших речових прав.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

теоретичні положення, понятійний правовий інструментарій окремих правових інститутів цивільного права, освоїти нормативний матеріал, закріплений системою цивільного законодавства;

оцінювати теоретичні погляди вчених - цивілістів на конкретну проблему, а також положення нормативно-правових актів на предмет відповідності його чинному законодавству та загальним принципам права.

розуміти:

основні поняття та категорії сучасного цивільного права; яким чином піддавати критичному аналізу дискусійні питання, що виникають в теорії цивільного права та в практиці його застосування; як логічно та аргументовано формулювати і науково обґрунтовувати вирішення спірних питань застосування цивільно-правових норм та інститутів; тлумачити та правильно застосовувати цивільне законодавство України, що визначає загальні підстави і межі цивільної відповідальності.

вміти:

аналізувати та розв'язувати практичні справи у галузі захисту права власності, немайнових прав фізичних осіб, відповідальності і представництва тощо; застосовувати практичні навички для вирішення судових справ, формулювати виважені, наукові позиції з питань цивільного права.

правильно тлумачити та застосовувати норми цивільного права; грамотно проводити юридичний аналіз обставин, що склалися у конкретних відносинах; самостійно працювати з навчальними та науковими джерелами; використовувати здобутки науки цивільного права для вирішення казусів; обґрунтовано і мотивовано приймати рішення по завданнях та належно їх оформлювати.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього- 180 год., в т.ч. лекції-28 год., семінарські заняття-32 год., самостійна робота - 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні проблеми сімейного

права Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: ознайомлення аспірантів з сучасними тенденціями розвитку сімейного права як галузі приватного права; розкриття, існуючої на сьогодні в юридичній доктрині, характеристики сімейно-правових відносин; виявлення закономірностей й тенденцій подальшого розвитку цієї сфери суспільних відносин для досягнення ефективності регулювання особистих немайнових та майнових сімейних відносин; розкриття загальнотеоретичних положень, які вже набули статусу доктринальних, із метою виявлення специфіки дії юридичних фактів у сімейному праві порівняно з іншими галузями права; формування у аспірантів універсального юридичного понятійно-категоріального апарату, необхідного для подальших досліджень; розвиток практичних навичок інтерпретації принципів та норм сімейного права; ознайомлення із судовою практикою застосування норм та ухвалення рішень; набуття навичок тлумачення і практичного використання теоретичних знань у правозастосуванні та досвіду науково-дослідної роботи в галузі сімейного права.

Коротка характеристика: Положення Конвенції з захисту прав людини та основоположних свобод, Конвенції про права дитини щодо гарантованих прав і свобод учасників сімейних відносин й способи їх захисту. Співвідношення цивільного та сімейного права. Джерела сімейного права. Навички застосування аналогії права та аналогії закону для подолання прогалин у правовому регулюванні сімейних відносин. Основні засади

(принципи) сімейного права, інститути сімейного права та їх зміст. Застосування норм матеріального і процесуального права під час вирішення сімейно-правових казусів. Характеристика видів сімейних правовідносин і підстав їх виникнення, зміни та припинення. Елементи сімейних правовідносин, юридичні факти у сімейному праві (що включає в себе дослідження історії розвитку самої ідеї юридичних фактів, розкриття їх прикладного значення, поняття і підходів до класифікації юридичних фактів). Особливості юридичних подій, юридичних дій і бездіяльності, а також юридичних фактів-станів як юридичних фактів у сімейному праві. Права та обов'язки подружжя, батьків і дітей, інших членів сім'ї та способи їх захисту. Правова кваліфікація сімейно-правових договорів. Вплив глобалізації на форми правового регулювання. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини щодо захисту прав учасників сімейних відносин.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

основні теоретичні підходи до праворозуміння, змістовні та інституціональні аспекти сімейних прав людини; загальні закономірності й специфіку дії юридичних фактів у сімейному праві порівняно з іншими галузями права; особливості юридичних подій, юридичних дій і бездіяльності, а також юридичних фактів-станів як юридичних фактів у сімейному праві; проблеми, що виникають у сфері сімейних відносин; поняття і структуру сімейних правовідносин; права та обов'язки подружжя, батьків і дітей, інших членів сім'ї та способи їх захисту; види сімейно-правових договорів; опанування аспірантами нормативно-правового матеріалу (джерел сімейного права) судової та іншої практики застосування норм сімейного права; чинне сімейне законодавство та європейські стандарти прав людини і їх вплив на правовий статус учасників сімейних правовідносин; стан актуальних проблем сімейного права;

розуміти:

правила, методи, прийоми і засоби юридичної техніки та вміти їх застосовувати на практиці при складанні сімейно-правових договорів та документів у сфері сімейних відносин; сутність і значення сімейних відносин, зміст основних правових інститутів, структуру системи сімейного права; юридичні факти як підстави виникнення сімейних відносин; аналізувати та тлумачити нормативно-правові акти, що регулюють сімейні відносини;

вміти:

моделювати правові ситуації щодо сімейних відносин у навчанні та практичній діяльності; виявляти проблеми, що виникають у сфері сімейних відносин, їх аналізувати та пропонувати способи їх вирішення; грамотно і точно формулювати особисту точку зору зі спірних питань сімейного права та належним чином її аргументувати; надавати консультування з питань здійснення та захисту сімейних прав; вміти вільно орієнтуватися у чинному сімейному законодавстві та застосовувати його на практиці; здійснювати правову кваліфікацію сімейно-правових договорів; здійснювати самостійний аналіз та тлумачення нормативно-правових актів, що регулюють сімейні відносини; збирати й аналізувати інформацію щодо правового регулювання сімейних відносин з національних і міжнародних джерел; використовувати інформаційні технології та бази даних при здійсненні пошуку необхідної інформації щодо правового регулювання сімейних відносин.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього- 180 год., в т.ч. лекції-28 год., семінарські заняття-32 год., самостійна робота - 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні проблеми права інтелектуальної власності

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта *Семестр:* 3/4

Мета: сформувати у аспірантів знання у сфері створення та використання результатів творчої інтелектуальної діяльності та прав інтелектуальної власності на них; розвинути загальну правову культуру аспірантів по відношенню до інтелектуальної власності; сформувати їх навички щодо використання об'єктів інтелектуальної власності, права на які належать творцю, вищому навчальному закладу та іншим особам; передати практичні знання у питаннях оцінки, обліку та розпорядження правами інтелектуальної власності.

Коротка характеристика: курс формує знання у сфері створення та використання результатів творчої інтелектуальної діяльності, у тому числі, студентами, аспірантами та професорсько-викладацьким складом університету. Курс спрямований на підвищення загальної правової культури та формування навичок слухачів у питаннях охорони інтелектуальної власності, використання прав інтелектуальної власності та розпорядження продуктами інтелектуальної праці. Курс розрахований на підвищення рівня освіченості слухачів у проблемах охорони прав інтелектуальної власності; комерціалізації інтелектуальних продуктів; розподілу прав на об'єкти інтелектуальної власності, створені на замовлення, за трудовим договором та під час виконання службових обов'язків; дотримання європейських стандартів та міжнародно-правового регулювання в цій сфері.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

базові теоретичні положення права інтелектуальної власності; види об'єктів інтелектуальної власності та правові режими їх охорони; охоронні документи та строки правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності; порядок подання заявки пна винахід (корисну модель); умови набуття прав інтелектуальної власності на об'єкт, створений на замовлення, та при виконанні трудових обов'язків; про створення спеціалізованих судів з питань інтелектуальної власності.

розуміти:

сутність реформи державного управління у сфері інтелектуальної власності; особливості правової охорони авторських та суміжних прав, патентних прав, засобів індивідуалізації учасників товарообороту, їх товарів, робіт та послуг, а також нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності; проблеми охорони наукових відкриттів в Україні; способи захисту комерційної таємниці в Україні; різницю між категоріями конфіденційна інформація, комерційна таємниця та ноу-хау.

вміти:

вільно орієнтуватися в системі законодавчих актів України та міжнародно-правових актів, а також *aquis communitate* ЄС, що діють у сфері інтелектуальної власності; вирішувати суперечності у регулюванні прав інтелектуальної власності між ЦК України та ГК України; застосовувати судову практику вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, диспути, розв'язання задач та кейсів, написання статей та тез доповідей, виконання творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього- 180 год., в т.ч. лекції-28 год., семінарські заняття-32 год., самостійна робота - 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні проблеми науки цивільного процесуального права

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: ґрунтовне та поглиблене засвоєння основних категорій цивільного процесуального права та законодавства, змісту процесуальних інститутів; оволодіння навичками професійного тлумачення норм цивільного процесуального права та системного їх застосування при розгляді цивільних справ у існуючих провадженнях цивільного судочинства.

Коротка характеристика: Методологічні засади цивільного судочинства. Актуальні проблеми реалізації окремих принципів цивільного процесуального права. Суб'єкти процесуальної діяльності. Цивільна процесуальна правосуб'єктність. Цивільні процесуальні правовідносини.

Проблеми юрисдикції та підсудності в цивільному процесі. Докази та доказування у цивільному процесі. Стадії розгляду справи. Позов. Позовне провадження. Непозовні провадження. Судові рішення у цивільному процесі. Роль практики ЄСПЛ у здійсненні національного судочинства. Конвенційний механізм захисту прав людини Європейським судом з прав людини. Провадження по перегляду судових рішень. Актуальні проблеми міжнародного цивільного процесу. Проблемні питання міжнародного комерційного арбітражу. Альтернативні форми захисту цивільних прав.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

основні категорії цивільного процесуального права, зміст процесуальних інститутів, актуальні проблеми науки цивільного процесу; сутність процесуальних категорій; функції судової влади в системі державної влади та форми їх здійснення; сутність і значення цивільної процесуальної форми; джерела цивільного процесуального права та їх структуру; поняття й значення цивільних процесуальних правовідносин, їх місце у механізмі правового регулювання; правовий статус суду та осіб, які беруть участь у справі, їх процесуальні права та обов'язки; чинні норми цивільного процесуального права, зміст правових інститутів; систему процесуальних актів та вимоги, яким вони мають відповідати; порядок реалізації судових постанов; несудові та альтернативні форми захисту цивільних прав і законних інтересів; перспективні та основні напрямки розвитку цивільного процесуального законодавства, його адаптації до міжнародних стандартів здійснення правосуддя у цивільних справах; набути досвіду аналітичної роботи.

розуміти:

цивільний процес як комплексну систему судових та несудових форм захисту, процесуальних стадій, проваджень, режимів і вимог цивільної процесуальної форми, що має відображати стандарти справедливого судового розгляду; вплив фундаменталізації прав людини та права на справедливий судовий розгляд на сферу цивільного процесу; системного розуміння галузі (сфери) цивільного процесу з врахуванням вимог ЄКПЛ та практики ЄСПЛ;

вміти:

володіти навичками при розгляді цивільних справ у існуючих провадженнях цивільного судочинства; професійно тлумачити норми цивільного процесуального права та системно їх застосовувати; виокремлювати її актуальні проблеми і формулювати власні пропозиції стосовно їх вирішення; опрацьовувати наукову літературу із вмінням робити відповідні висновки.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних завдань, підготовка презентацій та кейсів.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні заняття, самостійну роботу, підготовку кейсів та презентацій).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Виконавче провадження

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: більш ґрунтовне та поглиблене засвоєння основних категорій виконавчого провадження, системний аналіз аспірантами перспективи розвитку інституту виконавчого провадження, оволодіння аспірантами навиків професійного тлумачення законодавчих норм виконавчого провадження та практики ЄСПЛ.

Коротка характеристика: доступність правосуддя та виконавче провадження. Моделі виконавчого провадження. Виконавче провадження як частина судового розгляду. Питання ефективної діяльності Державної виконавчої служби. Джерела виконавчого провадження. Сучасні науково-правові проблеми виконавчого провадження. Моделі виконавчого провадження. Ефективність виконавчого провадження, статистика належного виконання рішень судів та інших органів. Органи, які здійснюють виконання рішень. Правонаступництво. Множинність сторін у виконавчому провадженні. Процесуальна форма виконавчого провадження. Виконавчі документи як підстава виконання. Добровільне виконання рішень. Строки здійснення виконавчого провадження, їх поновлення і продовження. Заходи примусового виконання рішень.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

функції виконавчого провадження; суть і значення процесуальної форми виконавчого провадження; джерела виконавчого провадження; правовий статус суб'єктів виконавчого провадження, їх права та обов'язки; чинні норми законодавства, які регулюють виконавче провадження; місце виконавчого провадження в системі автономних процедур захисту цивільних прав; зміст правових інститутів; суть процесуальних актів виконавчого провадження;

розуміти:

процесуальні особливості виконання рішень судів та інших органів; особливості європейських стандартів справедливого судочинства до проваджень щодо визнання та виконання рішень іноземних судів та міжнародного комерційного арбітражу

вміти:

орієнтуватися у системі законодавства, що регулює виконавче провадження; тлумачити та застосовувати норми законодавства, яке регулює виконавче провадження; складати документи виконавчого провадження; аргументувати власну точку зору та прийняти за конкретним завданням рішення; оцінювати виконавче провадження на предмет відповідності вимогам п. 1 ст. 6 ЄКПЛ; визначати ефективність порядку виконання судових рішень з врахуванням змішаної моделі виконавчого провадження

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних завдань, підготовка презентацій та кейсів.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні заняття, самостійну роботу, підготовку кейсів та презентацій)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Застосування Європейської конвенції з прав людини у цивільному

судочинстві *Статус:* дисципліна вільного вибору аспіранта *Семестр:* 3/4

Мета: здобуття аспірантами фундаментальних знань категорій цивільного судочинства через призму положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (надалі – ЄКПЛ), оволодіння навичками тлумачення норм цивільного процесуального права з врахуванням природи та змісту рішень Європейського суду з прав людини та

правильного їх застосовування при вирішенні конкретних справ, формування у аспіранта здатностей до наукового аналізу впливу ЄКПЛ на розвиток цивільного судочинства.

Коротка характеристика: Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та її застосування в цивільному судочинстві. ЄКПЛ та практика ЄСПЛ як джерело цивільного процесуального права. Роль ЄКПЛ у судовому правозастосуванні. Право на справедливий судовий розгляд та його складові.

Результати навчання: аспірант повинен

знати:

місце ЄКПЛ та практики ЄСПЛ в системі джерел цивільного процесуального права; основні категорії цивільного судочинства з врахуванням ЄКПЛ та практики ЄСПЛ; судову статистику та практику ЄСПЛ; перспективні та основні напрямки розвитку цивільного процесуального законодавства, його адаптації до міжнародних стандартів здійснення правосуддя у цивільних справах;

розуміти:

вплив фундаменталізації прав людини та права на справедливий судовий розгляд на сферу цивільного процесу; вплив ЄКПЛ і практики ЄСПЛ на розвиток цивільного судочинства у контексті сталих та формалізованих практик; вплив різних соціально-економічних і правових факторів (автономне тлумачення положень ЄКПЛ ЄСПЛ) на досягнення мети і завдань цивільного процесу як основи стабільності правопорядку та престижу.

вміти:

системно застосовувати окремі положення ЄКПЛ у їх взаємозв'язку з нормами національного законодавства; ефективно користуватися системою джерел цивільного процесуального права, враховуючи ЄКПЛ та рішення ЄСПЛ при вирішенні конкретних спорів; формулювати аргументовані пояснення з конкретних правових питань з використанням ЄКПЛ та практики ЄСПЛ; готувати проекти процесуальних актів з необхідним рівнем правової аргументації, враховуючи ЄКПЛ та правові позиції ЄСПЛ; оцінювати відповідність суду щодо розгляду конкретної справи вимогам «незалежного та неупередженого суду, встановленого в законі» в розумінні ЄСПЛ; оцінювати правомірність застосування та доцільність посилання на ЄКПЛ та практику ЄСПЛ національними судами та конкретними учасниками справи; використовувати інформаційні бази для пошуку рішень національних судів та ЄСПЛ

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних завдань, підготовка презентацій та кейсів.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні заняття, самостійну роботу, підготовку кейсів та презентацій)

При оцінюванні результатів виконання самостійних індивідуальних наукових завдань використовується диференційований підхід, в основу якого покладено виділення різних форм самостійної роботи аспірантами. Самостійна робота здобувачів здійснюється шляхом виконання одного або декількох видів індивідуальних науково-творчих чи науково-дослідницьких завдань, які обираються аспірантом з урахуванням його творчих можливостей, навчальних та наукових здобутків та наукових інтересів за погодженням із лектором, науковим керівником.

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Проблеми господарського

права Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: засвоєння сучасної доктрини господарського права в умовах його активнорозвитку та надзвичайної динаміки господарського законодавства. Дана дисципліна покликана сформулювати навички економічного аналізу норм господарського права та знаходження балансу публічних та приватних інтересів в сфері правового регулювання господарської діяльності.

Коротка характеристика: дисципліна охоплює основні інститути та підгалузів господарського законодавства, що спрямовані на регулювання значної частки господарських відносин як таких, так і окремих спеціальних галузевих сфер господарювання де інструментар господарсько-правових засобів набуває сучасних модифікованих правових форм; засвоєння історії розвитку корпоративно-правової доктрини, з'ясування правової природи підприємств корпоративного типу їх організаційно-правових форм. Особливої уваги приділено сучасному правовому забезпеченню акціонерних товариств та відповідних емісійних відносин на фондовому ринку. Важливим аспектом здобуття творчих навичок в сфері корпоративного права є аналіз спеціальних організаційно-правових форм господарських організацій таких, як інститути спільного інвестування, холдингові компанії тощо та нормотворче моделювання інших подібних організацій в сфері господарювання. Особливої уваги в змісті дисципліни приділено проблемі ефективності сучасного господарсько-правового регулювання, його залежного характеру від змісту економічної політики держави в цілому та зокрема промислової, інвестиційної, інноваційної, зовнішньоекономічної тощо; синтетичний підхід до формування загальної картини інвестиційного ринку як об'єкта господарсько-правового регулювання з особливою акцентуацією на таких його інститутах як корпоративне, іноземне та інноваційне інвестування із залученням інституційних інвестиційних посередників. Дисципліна містить в собі також і систематизаційний аспект щодо усього інвестиційного законодавства України, що дозволяє виявляти його дефекти та спонукає до засвоєння навичок нормотворчої діяльності.

Результат навчання: аспірант повинен знати:

предмет, метод і систему господарського права; основні проблеми науки господарського права; основні принципи господарської діяльності; організаційно-правові форми суб'єктів господарської діяльності, включаючи організації корпоративного типу; майнову основу господарювання; господарські зобов'язання; відповідальність за правопорушення у сфері господарювання; засоби державного регулювання господарської діяльності; особливості правового регулювання в окремих сферах господарювання, зокрема, у банківській, в інвестиційній та в інноваційній

діяльності; уміти:

використовувати отримані знання в практичній діяльності; вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, якими регламентуються відносини у сфері господарювання; аналізувати та коментувати відповідні нормативні положення; прогнозувати напрямки здійснення реформ у зазначеній сфері; виявляти дефекти чинного законодавства та пропонувати науково обґрунтовані гіпотези шляхів їх подолання; користуватися сучасною науковою та спеціальною літературою, іншими інформаційними джерелами.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, колоквіуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентація та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (за роботу на практичних заняттях, практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Проблеми інвестиційного права

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: систематизація доктринальних підходів щодо господарсько-правового забезпечення функціонування ринку інвестицій в Україні та у глобальному вимірі. З'ясування кваліфікаційних ознак інвестиційної діяльності та інструментальної складової правового впливу на інвестиційні відносини.

Коротка характеристика: дисципліна передбачає синтетичний підхід до формування загальної картини інвестиційного ринку як об'єкта господарсько-правового регулювання з особливою акцентуацією на таких його інститутах як корпоративне, іноземне та інноваційне інвестування із залученням інституційних інвестиційних посередників. Дисципліна містить в собі також і систематизаційний аспект щодо усього інвестиційного законодавства України, що дозволяє виявляти його дефекти та спонукає до засвоєння навичок нормотворчої діяльності.

Результат навчання: аспірант повинен

знати:

головні засади, форми, методи та засоби правового регулювання інвестиційної діяльності; загальні положення щодо видів інвестиційних правовідносин та особливостей їх складу; засоби та механізми державного регулювання інвестиційної діяльності;

уміти:

правильно тлумачити положення відповідних норм чинного законодавства України як правової основи здійснення інвестиційної діяльності;

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентація та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (за роботу на практичних заняттях, практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Проблеми корпоративного

права *Статус:* дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: поглиблення знань корпоративного права з урахуванням із складної правової природи корпоративних відносин. Отримання навичок вирішення корпоративних конфліктів із застосуванням засобів господарсько-правового регулювання. Розуміння проблематики розвитку корпоративного законодавства та питань його гармонізації із законодавством країн ЄС.

Коротка характеристика: дисципліна спрямована на засвоєння історії розвитку корпоративно-правової доктрини, з'ясування правової природи підприємств корпоративного типу їх організаційно-правових форм. Особливої уваги приділено сучасному правовому забезпеченню акціонерних товариств та відповідних емісійних відносин на фондовому ринку. Важливим аспектом здобуття творчих навичок в сфері корпоративного права є аналіз спеціальних організаційно-правових форм господарських організацій таких, як інститути спільного інвестування, холдингові компанії тощо та нормотворче моделювання інших подібних організацій в сфері господарювання.

Результат навчання: аспірант повинен

знати:

систему джерел корпоративного права, порядок створення господарських організацій корпоративного типу і особливості управління ними, повноваження органів управління,

права і обов'язки учасників, правовий режим майна, базові та похідні організаційно-правові форми господарських організацій корпоративного типу.

уміти:

правильно тлумачити та застосовувати норми корпоративного права, аргументувати власну позицію посиланнями на норми законодавства, судову практику й інші джерела;

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентація та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (за роботу на практичних заняттях, практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи тощо).

Мова викладання: українська

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Доктринальні проблеми трудового

права Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: ознайомлення аспірантів із найбільш важливими закономірностями зародження правової регламентації праці і сучасними та перспективними тенденціями і напрямками її розвитку; опрацювання структурно-функціональних характеристик правових явищ у сфері праці; розкриття особливостей впливу глобалізаційних процесів на стан трудових і пов'язаних із ними відносин і їх правове впорядкування; формування у аспірантів розуміння понятійно-категоріального апарату науки трудового права; розвиток практичних навичок аналізу нормативно-правових актів про працю, інтерпретації та застосування відповідних правових норм.

Коротка характеристика: Предмет науки трудового права, її ефективність і генеза. Напрями (школи) в науці трудового права. Єдність і системність науки трудового права; її взаємозв'язок з іншими юридичними науками та їх розмежування. Соціальне призначення трудового права. Предмет, метод, система, функції, принципи та суб'єкти трудового права, сфера дії цієї галузі. Джерела трудового права, єдність і диференціація правового регулювання праці. Правовідносин у сфері праці: види, об'єкт, суб'єкти, зміст, підстави виникнення, зміни і припинення. Соціальний діалог у сфері праці. Колективні угоди та колективні договори. Участь працівників в управлінні організацією. Трудовий договір: сторони, зміст, форми, види; співвідношення з цивільно-правовими договорами, пов'язаними з працею. Укладення, зміна та припинення трудового договору. Відсторонення працівників від роботи. Професійний розвиток працівників. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку. Правові аспекти нормування й оплати праці, гарантій та компенсацій. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору. Дисципліна праці та правові засоби її забезпечення. Внутрішній трудовий розпорядок. Охорона праці. Індивідуальні та колективні трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю: сутність, форми, органи та процедура. Відповідальність за порушення вимог законодавства про працю.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати: основні теоретичні концепції, висловлені в доктрині стосовно змісту, основних цілей та завдань державної політики у сфері праці; предмет, метод, принципи, функції та систему трудового права, особливості правового статусу його суб'єктів; проблемні питання теорії, практики та нормотворчості у сфері праці; теоретичні та методологічні засади наукових досліджень у галузі трудового права;

розуміти: сутність конституційних трудових прав, зміст і форми реалізації права на працю; систему суспільних відносин, що складають предмет трудового права, прийоми і способи, що характеризують його метод; систему джерел трудового права і їх ієрархію; зміст

і особливості основних трудо-правових інститутів; міжнародні та європейські стандарти прав людини у сфері праці та напрямки їх впливу на національне законодавство;

вміти: вільно володіти основними поняттями і категоріями сучасної науки трудового права; піддавати критичному аналізу дискусійні питання, що виникають у процесі реалізації нормативних актів у цій сфері; логічно й аргументовано формулювати і науково обґрунтовувати вирішення проблемних питань теорії, практики та законотворчості; тлумачити нормативні засади реалізації державної політики у сфері праці та правильно їх застосовувати; обґрунтовувати актуальність і значущість проблемних питань у досліджуваній галузі; використовувати набуті теоретичні знання при вирішенні практичних завдань; проводити узагальнення практики застосування законодавства про працю.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю - іспит.

Доктринальні проблеми права соціального забезпечення

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта *Семестр*: 3/4

Мета: ознайомлення аспірантів із найбільш важливими закономірностями зародження правової регламентації соціального захисту населення і сучасними та перспективними тенденціями і напрямками її розвитку; опрацювання структурно-функціональних характеристик державно-правових явищ у сфері соціального забезпечення; розкриття особливостей впливу глобалізаційних процесів на стан соціального захисту населення і його правове впорядкування; формування у аспірантів розуміння понятійно-категоріального апарату науки права соціального забезпечення; розвиток практичних навичок аналізу нормативно-правових актів у сфері соціального забезпечення, інтерпретації та застосування відповідних правових норм.

Коротка характеристика: Предмет науки права соціального забезпечення, її ефективність і генеза. Напрями (школи) в науці права соціального забезпечення. Єдність і системність науки права соціального забезпечення; її взаємозв'язок з іншими юридичними науками та їх розмежування. Соціальне забезпечення: його зміст і співвідношення із суміжними правовими явищами. Організаційно-правові форми та види соціального забезпечення. Конституційні засади права громадян на соціальний захист в Україні. Правовий механізм реалізації права на соціальний захист. Генеза права соціального забезпечення як галузі права, тенденції його подальшого розвитку. Предмет, метод, система, функції, принципи, джерела і суб'єкти права соціального забезпечення. Правовідносини у сфері соціального забезпечення: види, об'єкт, суб'єкти, зміст, підстави виникнення, зміни і припинення. Страховий стаж. Державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії у сфері соціального забезпечення. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Пенсійне страхування і пенсійне забезпечення. Державні соціальні допомоги. Соціальне обслуговування і діяльність соціальних служб. Медична допомога. Соціальний захист окремих категорій населення України.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати: основні теоретичні концепції, висловлені в доктрині стосовно змісту, основних цілей та завдань державної політики у сфері соціального забезпечення; предмет, метод, принципи, функції та систему права соціального забезпечення, особливості правового статусу його суб'єктів; проблемні питання теорії, практики та законотворчості у сфері

соціального забезпечення; теоретичні та методологічні засади наукових досліджень у відповідній галузі;

розуміти: сутність соціального забезпечення, його види й організаційно-правові форми; зміст конституційного права громадян на соціальний захист і форми його реалізації; систему суспільних відносин, що складають предмет права соціального забезпечення, прийоми і способи, що характеризують його метод; систему джерел права соціального забезпечення і їх ієрархію; зміст і особливості основних соціально-забезпечувальних правових інститутів; міжнародні та європейські стандарти прав людини у соціальній сфері і напрямки їх впливу на національне законодавство;

вміти: вільно володіти основними поняттями і категоріями сучасної науки права соціального забезпечення; піддавати критичному аналізу дискусійні питання, що виникають у процесі реалізації нормативних актів у цій сфері; логічно й аргументовано формулювати і науково обґрунтовувати вирішення проблемних питань теорії, практики та законотворчості; тлумачити нормативні засади реалізації державної політики у сфері соціального забезпечення та правильно їх застосовувати; обґрунтовувати актуальність і значущість проблемних питань у досліджуваній галузі; використовувати набуті теоретичні знання при вирішенні практичних завдань; проводити узагальнення практики застосування соціально-забезпечувального законодавства.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквіуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю - іспит.

Міжнародне та зарубіжне трудове право

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта *Семестр:* 3/4

Мета: ознайомлення аспірантів із ключовими закономірностями зародження правового регулювання праці на міжнародному рівні та перспективними тенденціями і напрямками її розвитку; історією міжнародно-правового регулювання праці; специфікою регулювання відносин у сфері праці в міжнародному публічному та приватному трудовому праві; внутрішніми особливостями та взаємозв'язками міжнародного публічного трудового права та міжнародного приватного трудового права; принципами та основними напрямками діяльності міжнародних організацій в галузі міжнародно-правового регулювання праці; стандартами в галузі правового регулювання праці по лінії ООН, МОП, Ради Європи, Європейського Союзу та інших міжнародних органів; сучасними тенденціями правового регулювання праці в зарубіжних країнах з урахуванням закономірностей історичного розвитку; засвоєння знань та вивчення актуальних проблем трудового права зарубіжних країн; проведення порівняльно-правових досліджень правового регулювання праці в зарубіжних країнах; аналіз впливу міжнародного трудових стандартів на розвиток національного законодавства окремих країн; розкриття особливостей впливу глобалізаційних процесів на стан трудових і пов'язаних з ними відносин в Україні; вивчення міжнародних договорів за участі України та аналіз їх впливу на національну законотворчу та правозастосовну практику.

Коротка характеристика: Виникнення трудового права в окремих зарубіжних країнах. Історична еволюція правового регулювання праці. Вплив міжнародного та європейського трудового права на розвиток трудового права в Україні. Цивілізаційне значення трудового права. Міжнародні стандарти у сфері праці в актах ООН, МОП, актах

Ради Європи та Європейського Союзу. Наукові підходи до визначення предмету трудового права в зарубіжних країнах. Методи правового регулювання трудових відносин в зарубіжних країнах. Класифікація суб'єктів трудового права в зарубіжних країнах. Соціальне партнерство в сучасному міжнародному трудовому праві. Колективне-договірне регулювання трудових відносин в сучасному зарубіжному трудовому праві. Теоретичні підходи до вчення про трудовий договір в зарубіжному та міжнародному трудовому праві. Правове регулювання оплати праці в зарубіжних країнах та у міжнародному трудовому законодавстві. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку в зарубіжних країнах та у міжнародному трудовому законодавстві. Правове регулювання дисципліни праці в зарубіжних країнах. Правове регулювання матеріальної відповідальності сторін трудових правовідносин в зарубіжних країнах. Правове регулювання охорони праці в зарубіжних країнах та міжнародному законодавстві про працю. Правове регулювання вирішення трудових спорів в зарубіжних країнах. Міжнародно-правове регулювання страйку, як способу вирішення колективних трудових спорів. Страйк в законодавстві зарубіжних країн.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати: основні історичні етапи міжнародно-правового регулювання праці; загальну характеристику міжнародного трудового законодавства та трудового законодавства зарубіжних країн; інституційні основи міжнародного трудового права; порядок створення та функціонування органів ООН, МОП, Ради Європи, Європейського Союзу з питань регулювання трудових відносин; основи регулювання міжнародним та зарубіжним законодавством питань трудового договору, робочого часу і часу відпочинку, заробітної плати, основи колективно-трудоного регулювання і соціального партнерства, тощо; основні теоретичні концепції стосовно характеристики проблемних питань розвитку міжнародного трудового права та трудового права в зарубіжних країнах;

розуміти: основні поняття і категорії сучасної науки міжнародного трудового права, їх сутність та зміст; закономірності виникнення, функціонування та розвитку трудового права як на міжнародному рівні, так і в окремих зарубіжних країнах; проблемні аспекти теоретичного і прикладного характеру щодо правового забезпечення соціально трудової сфери на міжнародному та національному рівнях регулювання; систему джерел міжнародного трудового права і їх ієрархію; зміст правових актів, що регулюють права та обов'язки суб'єктів трудових правовідносин в зарубіжних країнах; принципи побудови системи органів управління державною політикою в соціально-трудої сфері в зарубіжних країнах;

вміти: вільно володіти основними поняттями і категоріями сучасної науки трудового права; піддавати критичному аналізу дискусійні питання, що виникають у процесі реалізації міжнародних нормативних актів у сфері праці; логічно й аргументовано формулювати і науково обґрунтовувати вирішення проблемних питань теорії, практики та законотворчості (в тому числі міжнародної) у сфері праці; тлумачити нормативні засади реалізації міжнародної політики у сфері праці та правильно їх застосовувати; обґрунтовувати актуальність і значущість проблемних питань у досліджуваній галузі; визначати зміст досліджень та їх методологічний інструментарій; формулювати наукові гіпотези, дослідницькі завдання; критично оцінювати літературу за темою дослідження; вести аргументовану наукову полеміку; інтегрувати отримані знання у структуру власного дослідження; застосовувати набуті теоретичні знання при вирішенні практичних завдань; проводити узагальнення практики застосування законодавства про працю (в тому числі міжнародного).

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквіуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього–180год.,в т.ч.лекції– 28год.,семінарські заняття– 32год.,самостійна робота – 120 год.

Форма контролю - іспит.

Актуальні питання права власності на землю

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: формування у аспірантів системи знань щодо доктринальних учень,концептуальних засад і наукових досліджень відносин власності на землю; засвоєння основних концепцій земельного права щодо правового регулювання відносин власності на землю; особливостей правового регулювання відносин власності на землю; специфіки тлумачення та застосування нормативно-правових актів у сфері регулювання правовідносин власності на землю при вирішенні актуальних проблемних питань; запровадження методів навчання, які дадуть можливість значно покращити свідомість майбутніх науковців, започаткувати їх власне уявлення щодо предмета та об'єкта наукового дослідження в галузі земельного права.

Коротка характеристика: методологічні засади визначення поняття власності якюридичної категорії; основні властивості та характерні ознаки відносин власності на землю; особливості правового регулювання відносин власності на землю; поняття права власності на землю та особливості його об'єкта; право власності на землю в умовах земельної реформи; конституційні засади права власності на землю. Розгляд особливостей закріплення права власності на землю та інші природні об'єкти; форми здійснення права власності на землю; суб'єкти здійснення права власності на землю; набуття, перехід та припинення права власності на земельні ділянки; особливості приватизації земельних ділянок; проблеми набуття права власності на земельні ділянки за цивільно-правовими угодами; особливості припинення права власності на земельні ділянки. Поняття, система і структура гарантій здійснення права власності на землю. Особливості правового регулювання відносин власності на землю в країнах ЄС.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати: загальні методологічні, теоретичні, конституційні засади юридичної природи сучасного земельного права у національній правовій системі, його місце та функціональне призначення у механізмі державно-правового регулювання суспільних відносин у сфері здійснення і захисту прав на землю; сучасний стан та перспективи розвитку земельного законодавства; стан основних проблем науки земельного права; специфіку правової регламентації відносин власності на землю; підстави та порядок виникнення права власності на землю; підстави та порядок припинення права власності на землю; особливості продажу земельних ділянок або прав на них на конкурентних засадах; особливості відчуження земельних ділянок для суспільних потреб та особливості примусового відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності; особливості приватизації земельних ділянок;

розуміти: сутність юридичної природи сучасного земельного права, зміст основних концепцій земельного права щодо правового регулювання відносин власності на землю; систему суспільних відносин, що складають предмет земельного права, прийоми і способи, що характеризують його метод; систему джерел земельного права у сфері регулювання правовідносин власності на землю; зміст і особливості правового інституту власності на землю; міжнародні та європейські стандарти у сфері права власності на землю та напрями їх впливу на національне земельне законодавство;

вміти: самостійно і творчо використовувати набуті знання з методологічних, теоретичних, філософсько-правових основ сучасного земельного права у науковій, навчальній та практичній діяльності, публічно відстоювати і юридично захищати основні соціальні цінності людини у здійсненні прав на землю. Володіти категоріальним апаратом у сфері регламентації відносин власності на землю; тлумачити та застосовувати положення нормативно-правових актів; володіти науковою проблематикою регулювання відносин

власності на землю; використовувати знання науки земельного права для вирішення професійних наукових завдань; застосовувати норми чинного земельного законодавства на практиці; аргументувати власну точку зору та формувати власні погляди щодо розвитку і вдосконалення земельного законодавства.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійна робота, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні питання правового регулювання користування земельними ділянками Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта Семестр: 3/4

Мета: здобуття глибинних знань у сфері правового регулювання користування земельними ділянками; засвоєння основних концепцій земельного права щодо правового регулювання користування земельними ділянками; набуття аспірантами комплексу системних та професійних знань, компетенцій у сфері правового регулювання користування земельними ділянками, що дозволяють здійснювати самостійні наукові дослідження та розробляти практичні рекомендації у відповідній сфері.

Коротка характеристика: дисципліна охоплює вивчення та проведення системного аналізу актуальних питань правового регулювання користування земельними ділянками. Особливу увагу приділено сучасному правовому регулюванню права постійного користування земельними ділянками, оренди, використанню земельних ділянок для здійснення концесійної діяльності, на праві суперфіцію та емфітевзису. Певна частина викладеного матеріалу стосується особливостей державної реєстрації відповідних прав, наукових підходів щодо здійснення права постійного користування земельними ділянками, а також оренди на землях різних категорій. Значна увага приділена забезпеченню та захисту прав землекористувачів. Запропонована дисципліна покликана сформувати навички наукового аналізу у сфері правового регулювання користування земельними ділянками, оволодіння термінологією у сфері досліджуваного наукового напрямку.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати: етапи правового регулювання становлення та розвитку права користування земельними ділянками; сучасний стан та перспективи розвитку законодавства у сфері правового регулювання користування земельними ділянками; сучасні актуальні проблеми науки земельного права у сфері правового регулювання користування земельними ділянками; специфіку здійснення права постійного користування земельними ділянками, а також оренди на землях різних категорій; сучасні проблеми набуття земельних ділянок у користування; особливості застосування конкурентних засад при набутті права користування земельними ділянками; наукові концепції щодо забезпечення та захисту прав землекористувачів;

розуміти: сутність юридичної природи сучасного земельного права, зміст основних концепцій земельного права щодо права користування земельними ділянками; систему суспільних відносин, що складають предмет земельного права, прийоми і способи, що характеризують його метод; систему джерел земельного права у сфері регулювання правовідносин користування земельними ділянками; зміст і особливості правового інституту землекористування; міжнародні та європейські стандарти у сфері права користування земельними ділянками та напрями їх впливу на національне земельне законодавство;

вміти: застосовувати отримані знання в практичній діяльності; вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, якими регламентуються правовідносини у сфері

користування земельними ділянками; аналізувати та коментувати відповідні нормативні положення; прогнозувати напрями здійснення реформ у зазначеній сфері; виявляти дефекти чинного законодавства та пропонувати науково обґрунтовані шляхи їх подолання; користуватися сучасною науковою та спеціальною літературою, іншими інформаційними джерелами.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійна робота, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Сучасні теоретико-правові питання охорони земель

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: здобуття глибинних знань у сфері правового забезпечення охорони земель; засвоєння основних концепцій земельного права щодо правового регулювання охорони та відновлення земель; набуття аспірантами комплексу системних та професійних знань, компетенцій у сфері науково-методологічних засад правового регулювання використання та відновлення земель, що дозволяють здійснювати самостійні наукові дослідження та розробляти практичні рекомендації у відповідній сфері.

Коротка характеристика: дисципліна охоплює вивчення та проведення системного аналізу актуальних питань правового регулювання охорони та відновлення земель. Особливу увагу приділено сучасним проблемам правового регулювання охорони та відновлення ґрунтів. Певна частина викладеного матеріалу стосується вивчення міжнародно-правових вимог щодо охорони земель. Значна увага приділена функціям правової охорони земель, а також державно-правовому регулюванню у сфері охорони та відновлення земель. Запропонована дисципліна покликана сформувати навички наукового аналізу у сфері правового забезпечення охорони земель, оволодіння термінологією у сфері досліджуваного наукового напрямку.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати: етапи правового регулювання охорони та відновлення земель; сучасний стан та перспективи розвитку законодавства у сфері правового регулювання охорони та відновлення земель; сучасні актуальні проблеми науки земельного права у сфері правового регулювання охорони та відновлення земель; науково-методологічні засади правового регулювання використання та відновлення земель; теоретичні засади основних понять і термінів щодо раціонального використання, охорони та відновлення земель; наукові концепції щодо співвідношення охорони та відновлення земель;

розуміти: сутність юридичної природи правової охорони земель, зміст основних концепцій земельного права щодо права правової охорони земель; систему суспільних відносин, що складають предмет земельного права, прийоми і способи, що характеризують його метод; систему джерел земельного права у сфері правової охорони земель; зміст і особливості інституту правової охорони земель; міжнародні та європейські стандарти у сфері правової охорони земель та напрями їх впливу на національне земельне законодавство;

вміти: застосовувати отримані знання в практичній діяльності; вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, якими регламентуються правовідносини у сфері правової охорони та відновлення земель; аналізувати та коментувати відповідні нормативні положення; прогнозувати напрями здійснення реформ у зазначеній сфері; виявляти дефекти чинного законодавства та пропонувати науково обґрунтовані шляхи їх подолання; користуватися сучасною науковою та спеціальною літературою, іншими інформаційними

джерелами.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійна робота, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Аграрне право України в умовах сталого розвитку агросфери

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта *Семестр:* 3/4

Мета: формування у аспірантів системи знань щодо доктринальних підходів проприоруду аграрних правовідносин, їх суб'єктно-об'єктний склад; особливостей правового регулювання аграрних відносин; специфіки тлумачення та застосування нормативно-правових актів аграрного законодавства в сфері регулювання аграрних відносин при вирішенні актуальних проблемних питань; запровадження методів навчання, які дадуть можливість значно покращити свідомість майбутніх науковців, започаткувати їх власне уявлення щодо предмета та об'єкта наукового дослідження в галузі аграрного права.

Коротка характеристика: огляд історії становлення та розвитку аграрного права та законодавства; вітчизняної доктрини аграрного права; формування системи джерел аграрного права; особливостей методу правового регулювання аграрних відносин; концептуальних підходів щодо місця аграрного права в системі права України; характеристики аграрного законодавства України; аналіз теоретико-правових підходів щодо окреслення ознак основних інститутів та підгалузей аграрного права; розгляд змісту, мети й завдань, функцій державного регулювання та державної підтримки в галузі аграрних правовідносин; особливостей правового становища суб'єктів аграрного права та ринкової аграрної інфраструктури; особливостей публічно-приватного партнерства в агросфері, інноваційно-інвестиційного розвитку, диверсифікації сільського господарства; забезпечення продовольчої безпеки; аналіз вимог щодо ведення органічного сільськогосподарського виробництва; аналіз вимог до безпечності та якості сільськогосподарської продукції; основних засад сталого розвитку сільських територій; міжнародно-правового регулювання аграрних відносин; характеристика права СОТ та аграрного законодавства ЄС тощо.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати: основні етапи становлення аграрного права, сучасний стан та перспективи розвитку аграрного законодавства; систему аграрного права; стан основних проблем науки аграрного права; специфіку правової регламентації аграрних правовідносин; сутність аграрно-правових категорій; принципи аграрного права; особливості правового статусу суб'єктів аграрного права; основи державної аграрної політики; особливості забезпечення продовольчої безпеки; порядок створення суб'єктів аграрного господарювання; особливості застосування конкурентних засад в отриманні державної підтримки; особливості та пільги в оподаткуванні аграрного бізнесу; юридичні ознаки аграрних правовідносин;

розуміти: сутність вітчизняної доктрини аграрного права, закономірності становлення та розвитку аграрного права та законодавства; зміст сучасних тенденцій формування системи аграрного права; систему суспільних відносин, що складають предмет аграрного права, прийоми і способи, що характеризують його метод; зміст і особливості основних інститутів та підгалузей аграрного права; особливості міжнародно-правового регулювання аграрних відносин; характеристика права СОТ та аграрного законодавства ЄС;

вміти: володіти категоріальним апаратом у сфері регламентації аграрних правовідносин; тлумачити та застосовувати положення нормативно-правових актів, визначаючи при цьому види правовідносин; володіти науковою проблематикою регулювання

окремих аграрно-правових інститутів; використовувати наробки науки аграрного права для вирішення професійних наукових завдань; застосовувати норми чинного аграрного законодавства України, ЄС, СОТ на практиці; при виконанні професійних завдань визначати правовий статус органів державного регулювання у сфері аграрних правовідносин; аргументувати власну точку зору та формувати власні погляди щодо розвитку, вдосконалення аграрного законодавства. Демонструвати ініціативність, оригінальність, творчий підхід у розв'язанні проблемних питань.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.), індивідуальні консультації, групові консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійна робота, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні проблеми правового забезпечення традиційного та альтернативних форм сільського

господарства Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: забезпечення набуття слухачами аспірантами системних теоретичних знань та компетенцій як в аграрно-правовій галузі взагалі, так і в сфері правового забезпечення традиційних та альтернативних форм сільського господарства, зокрема, розуміння специфіки їх правового забезпечення; засвоєння доктринальних підходів до правової природи та сутності категорій «сільськогосподарська діяльність», «сільськогосподарський товаровиробник», «сільськогосподарська продукція», формування навичок критичного ставлення до правової регламентації окремих видів сільськогосподарської діяльності. Засвоєння програми дозволить здобувачам здійснювати дослідження, результати яких матимуть наукову новизну, теоретичну і практичну значимість, дозволять продукувати наукові ідеї і розв'язувати завдання в цій сфері.

Коротка характеристика: загальна теоретико-правова характеристика традиційних та альтернативних форм сільського господарства, категорії «сільськогосподарське виробництво», «сільськогосподарський товаровиробник», «сільськогосподарська продукція» в аграрному законодавстві та правовій доктрині. Нормативно-правове підґрунтя функціонування традиційних та альтернативних форм сільського господарства. Правова регламентація традиційних форм сільського господарства. Актуальні питання правового забезпечення відносин з виробництва сільськогосподарської продукції рослинного походження. Правове регулювання вирощування зернових культур. Актуальні проблеми правової регламентації насінництва та розсадництва. Особливості правового забезпечення виноградарства. Правове регулювання ведення тепличного господарства. Правова регламентація вирощування технічних культур. Особливості правової регламентації виробництва біопалива. Правове регулювання галузі тваринництва. Правове регулювання племінної справи у тваринництві. Ідентифікація та реєстрація сільськогосподарських тварин. Актуальні питання правового регулювання виробництва молока і молочної сировини. Правові проблеми забезпечення бджільництва. Правова регламентація рибництва. Аквакультура. Теоретико-правові засади ведення альтернативних форм сільського господарства. Історико-правові аспекти становлення та розвитку альтернативних форм сільського господарства.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати: правові засади функціонування сільського господарства взагалі, а також його традиційних і альтернативних форм; сучасний стан законодавства в цій галузі та

перспективи його вдосконалення; поняття та аграрно-правові категорії вказаної сфери відносин;

розуміти: сутність традиційних та альтернативних форм сільського господарства; особливості правового забезпечення виноградарства, вирощування зернових культур, виробництва молока і молочної сировини, виробництва продукції аквакультури тощо; систему суспільних відносин, що складають предмет аграрного права, прийоми і способи регулювання відповідних відносин, організаційно-правову процедуру виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції та сировини, забезпечення якості та безпечності органічної сільськогосподарської продукції та сировини; зміст міжнародних стандартів у сфері традиційних та альтернативних форм сільського господарства та напрями їх впливу на національне аграрне законодавство;

вміти: вільно орієнтуватися в категоріальному апараті та термінології аграрного права України, зокрема, щодо регулювання виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських товаровиробників; вміти вірно тлумачити норми аграрного права України, що регулюють відносини з виробництва сільськогосподарської продукції у традиційному та альтернативних формах сільськогосподарського виробництва; проводити самостійні дослідження за зазначеною тематикою та застосовувати отримані знання у практичній діяльності.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, колоквіуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійна робота, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні правові проблеми функціонування та розвитку суб'єктів аграрного права

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: формування у аспірантів системи знань щодо доктринальних підходів проприроду набуття статусу суб'єкта аграрного права, його поняття та класифікацію; особливостей правового регулювання діяльності окремих суб'єктів аграрного права; специфіки тлумачення та застосування нормативно-правових актів у сфері регулювання їх діяльності при вирішенні актуальних проблемних правових питань; запровадження методів навчання, які дадуть можливість значно покращити свідомість майбутніх науковців, започаткувати їх власне уявлення щодо суб'єктного складу галузі аграрного права. Дана дисципліна покликана надати слухачам комплекс знань стосовно концептуальних та правових засад становлення та функціонування суб'єктів аграрного права, а також вдосконалити інтелектуальні, пізнавальні, практичні навички, розвинути інші здібності, що притаманні здобувачу наукового ступеня, зокрема, здатність самостійно досліджувати проблему, проявляти ініціативу та обізнаність із сучасних проблем становлення, функціонування та розвитку суб'єктів аграрного права.

Коротка характеристика: огляд історії становлення та розвитку аграрного законодавства в сфері регулювання правового положення окремих суб'єктів аграрного права; вітчизняної доктрини аграрного права щодо визначення статусу і поняття «селянина» як суб'єкта аграрного права; сучасних наукових тенденції формування системи джерел аграрного права; особливостей методу правового регулювання правовідносин за участю суб'єктів аграрного права; загальної характеристики аграрного законодавства України. Розгляд змісту, мети й завдань, функцій органів державної влади та місцевого самоврядування як суб'єктів аграрного права в галузі аграрних правовідносин.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати: основні етапи становлення, розвитку та функціонування суб'єктів аграрного права, сучасний стан та перспективи розвитку законодавства в сфері встановлення правового статусу окремих суб'єктів аграрного права; стан основних проблем науки аграрного права в частині вивчення діяльності суб'єктів аграрного права; специфіку правової регламентації аграрних правовідносин за участю фізичних та юридичних осіб – суб'єктів аграрного права; порядок та підстави виникнення та припинення аграрної правосуб'єктності;

розуміти: сутність правових проблем щодо функціонування суб'єктів аграрного права; особливості правового регулювання діяльності окремих суб'єктів аграрного права; правові проблеми та шляхи їх розв'язання у сфері розвитку та функціонування сільськогосподарських дорадчих служб в Україні, функціонування ринків оптової торгівлі сільськогосподарською продукцією; зміст правового становища суб'єктів аграрного права в сфері виробничо-технічного та матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників, а також у процесі забезпечення соціального розвитку сільських територій;

вміти: володіти категоріальним апаратом у сфері регламентації правовідносин за участю суб'єктів аграрного права; тлумачити та застосовувати положення нормативно-правових актів, визначаючи при цьому види правовідносин; володіти науковою проблематикою регулювання окремих аграрно-правових інститутів; використовувати нароби науки аграрного права для вирішення професійних наукових завдань; застосовувати норми чинного аграрного законодавства на практиці; при виконанні професійних завдань визначати правовий статус органів у сфері аграрних правовідносин за участю окремих суб'єктів аграрного права; аргументувати власну точку зору та формувати власні погляди щодо розвитку, вдосконалення аграрного законодавства у сфері становлення, розвитку та функціонування суб'єктів аграрного права. Демонструвати ініціативність та оригінальність у розв'язанні проблемних питань.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, колоквіуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійна робота, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Загальні положення екологічного права: актуальні проблеми

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: є забезпечення набуття здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії комплексу системних професійних знань в галузі еколого-правового регулювання взагалі, формування та розвиток загальних, фахових та предметних компетентностей здобувачів, сформованих в результаті ознайомлення з загальними положеннями екологічного права, освоєння системи основних правових положень, вимог, процедур і проблем практичного застосування цього права; практичних навичок здобувачів в досліджуваній сфері, що дозволять здійснювати самостійні наукові дослідження та розробляти практичні рекомендації у цій сфері, зокрема виходячи із нагальних завдань, що стоять перед Україною в контексті європейської інтеграції.

Коротка характеристика: становлення та еволюція екологічного права України, його основних доктрин, сучасних наукових концепцій та тенденцій розвитку; характеристику принципів екологічного права, огляд нормативної бази, що на різних етапах розвитку визначала цілі, завдання в зазначеній сфері, ключові поняття, система джерел екологічного права; актуальні питання щодо потреб вдосконалення екологічного законодавства; загальна характеристика екологічного управління, питання компетенції органів управління та функції управління у цій сфері; поняття, принципи сучасної екологічної політики України, її правове

забезпечення; екологічні правовідносини: поняття, види, класифікація; проблемні правові питання екологічної безпеки; наукові концепції юридичної відповідальності в екологічному праві; питання права власності на природні ресурси та комплекс, їх приватизація; поняття права природокористування та його види; наукова доктрина договірних відносин в екологічному праві України; правові питання у сфері запобігання негативному впливу людської діяльності на клімат.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

передумови формування та розвитку екологічного права України, його основних доктрин, сучасних наукових концепцій та тенденцій розвитку; характеристику принципів екологічного права; стан сучасного законодавства в цій галузі та перспективи його вдосконалення; поняття та терміни щодо вказаної галузі; сучасні актуальні проблеми науки екологічного права; особливості правової регламентації екологічних правовідносин; наукові концепції щодо визначення місця екологічного права в системі права; правовий режим права власності на природні ресурси та комплекси, права природокористування; загальні правові засади екологічної безпеки; екологічних прав та обов'язків.

розуміти:

сутність екологічного права України, зміст основних правових інститутів, структуру системи екологічного права, форми і принципи реалізації екологічного права, чинники, що обумовлюють необхідність тлумачення норм екологічного права, проблеми подолання колізій при реалізації норм екологічного права.

вміти:

вільно орієнтуватися в системі та термінології екологічного права України; демонструвати знання екологічного законодавства, аналізувати та коментувати відповідні нормативні положення, пропонувати шляхи їх удосконалення; вміти вільно тлумачити норми екологічного права України; проводити самостійні дослідження за зазначеною тематикою та застосовувати отримані знання у практичній діяльності.

Види навчальних занять: лекції(оглядові, інформаційні, проблемні лекції, лекції-візуалізації, діалогові лекції, лекції-конференції, лекції-консультації, лекції-дискусії), практичні заняття, семінарські заняття (у формі колоквиум), індивідуальні заняття, консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи(практичні заняття, за самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього–180 год., в т.ч. лекції–28 год., семінарські заняття–32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Правові режими природних об'єктів та комплексів в умовах євроінтеграції: теоретико-прикладні аспекти

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: засвоєння сучасної еколого-правової доктрини й методологічних основ правових режимів природних об'єктів та комплексів, набуття аспірантами комплексу системних та професійних знань, компетенцій у галузі екологічних відносин, що дозволять здійснювати самостійні наукові дослідження та розробляти практичні рекомендації у цих сферах, виходячи з нагальних завдань, що стоять перед Україною в контексті європейської інтеграції, формування її сталого розвитку, участі у утворенні єдиного європейського правового простору. Запропонована дисципліна покликана сформувати навички здійснення критичного і системного дослідження правових явищ та процесів, а також наукового аналізу норм екологічного права та дотримання балансу публічних та приватних інтересів в окреслених правовідносинах.

Коротка характеристика: дисципліна охоплює основні правові інститути, галузі й підгалузі екологічного права, спрямовані на регулювання правових режимів природних об'єктів та комплексів, де інструментарій еколого-правових засобів набуває сучасних модифікованих правових форм й оптимізації системи державного екологічного управління в умовах євроінтеграції; засвоєння знань щодо стану, тенденцій й перспектив формування правових режимів природних об'єктів та комплексів в умовах глобалізаційних світових економічних і суспільних явищ, інтеграції правових систем, апроксимації екологічного законодавства до права ЄС; з'ясування ролі і місця екологічного управління в регулюванні правового режиму використання, відтворення, охорони, збереження природних ресурсів та комплексів, а також визначення правових засад та напрямів національної екологічної політики в умовах збереження біологічного різноманіття України та попередження зміни клімату при встановленні правових режимів природних ресурсів та комплексів; розкриття науково-теоретичних і практичних питань механізму застосування юридичної відповідальності за порушення вимог екологічного законодавства, як: одного із основоположних правових інститутів екологічного права, засобу реалізації еколого-правових норм та вимог у галузі раціонального використання природних ресурсів, охорони довкілля та забезпечення екологічної безпеки, обов'язкового елементу механізму правового регулювання екологічних суспільних відносин, а також способу попередження виникнення екологічної шкоди, гарантування охорони і захисту екологічних прав громадян. Вона може стати в нагоді всім, хто інтересується проблемами правового регулювання дозвільно-договірного використання природних ресурсів, дослідженням сучасних проблем правових режимів природних об'єктів (земель, рослинного і тваринного світу, лісу, вод, надр, атмосферного повітря), особливо охоронюваних природних та штучно створених територій та об'єктів (природно-заповідний фонд, курорти, лікувально-оздоровчі зони, рекреаційні території, відходи та ін.), а також ознайомитися зі специфікою правового режиму рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу; природних ресурсів виключної морської економічної зони та континентального шельфу; зон надзвичайних екологічних ситуацій й питаннями щодо обов'язкової імплементації законодавства ЄС в сфері навколишнього середовища. Дана дисципліна покликана надати слухачам комплекс знань стосовно концептуальних засад екологічного й природоресурсного права, публічно-правових і приватно-правових режимів природних об'єктів та комплексів, а також удосконалити інтелектуальні, пізнавальні, практичні навички, розвинути інші здатності, притаманні здобувачу наукового ступеня, зокрема навички самостійно досліджувати проблему, проявляти ініціативу та обізнаність із сучасних проблем права.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

методологічні, науково-теоретичні засади правового регулювання екологічних суспільних відносин; об'єктивні та суб'єктивні передумови формування й функціонування екологічного права; засади і принципи екологічного права, а також зміст його правових інститутів; основні доктринальні положення про правові режими природних об'єктів та комплексів; юридичну конструкцію правового режиму природних об'єктів та комплексів; систему та зміст законодавства України, що визначає засади правових режимів природних об'єктів та комплексів; норми техніко-юридичного регулювання та матеріали судової й іншої правозастосовної практики, в тому числі практики Європейського суду з прав людини; розуміння системоутворюючих категорій екологічного й природоресурсного права, а також основ компаративістського екологічного права в контексті правових режимів природних об'єктів та комплексів; особливості застосування конкурентних засад при використанні природних ресурсів та комплексів в процесі господарської діяльності відповідно до вимог чинного законодавства; специфіку дозвільно-договірного використання природних ресурсів; наукові концепції щодо визначення місця екологічного в правій системі України.

розуміти:

сутність екологічного (зокрема природоресурсного) права України, зміст основних правових інститутів, структуру системи екологічного права, форми і принципи реалізації екологічного права, чинники, що обумовлюють необхідність тлумачення норм екологічного (зокрема природоресурсного) права, проблеми подолання колізій при реалізації норм екологічного права.

ВМІТИ:

застосовувати отримані знання методів критичного аналізу, синтезу та оцінки сучасних наукових досягнень, а також методів генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких та практичних задач щодо правових режимів природних об'єктів та комплексів; здійснювати критичний та системний аналіз різних правових явищ, юридичних фактів, еколого-правових норм; вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, якими регламентуються правовідносини щодо правового режиму природних об'єктів та комплексів; аналізувати екологічне законодавство України в контексті здійснення господарської діяльності та пропонувати шляхи його удосконалення; аналізувати та коментувати відповідні нормативні положення;

прогнозувати напрями реформування секторів економіки; виявляти дефекти чинного законодавства та пропонувати науково обґрунтовані шляхи їх подолання; розуміти інституційні засади, форми та методи державного еколого-правового регулювання господарської діяльності; характеризувати систему та правове становище, компетенції органів державного екологічного управління в сфері господарської діяльності; формулювати розгорнутий аналіз компаративістських підходів до регулювання екологічних відносин; довершувати аналіз правового регулювання господарської діяльності при використанні природних ресурсів; здійснювати юридичну кваліфікацію при вирішенні практичних завдань з екологічного права; презентувати результати власних досліджень стосовно адаптації екологічного законодавства України до вимог законодавства ЄС; аналізувати проблеми, грамотно і точно формувати і висловлювати свої правові позиції щодо сучасних проблем правових режимів природних об'єктів та комплексів, пропонувати обґрунтовані способи їх вирішення; відшуковувати, збирати, аналізувати та узагальнювати положення відносно регламентації правових режимів природних об'єктів та комплексів в національних та міжнародних джерелах інформації, бути обізнаним у практиці застосування екологічного законодавства України, основних напрямках його подальшого розвитку.

Види навчальних занять: лекції(оглядові, інформаційні, проблемні лекції, лекції-візуалізації, діалогові лекції, лекції-конференції, лекції-консультації, лекції-дискусії), практичні заняття, семінарські заняття (у формі колоквиум), індивідуальні заняття, консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи(за самостійну роботу, практичні завдання, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього—180 год., в т.ч. лекції—28 год., семінарські заняття—32 год., самостійна робота—120 год.

Форма контролю: іспит.

Правове регулювання забезпечення екологічної

безпеки Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта *Семестр:*

3/4

Мета: Метою навчальної дисципліни «Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки» є опанування аспірантами особливостей механізму правового регулювання екологічної безпеки в Україні, системи знань щодо сучасних основ державного управління охороною довкілля з урахуванням екологічних ризиків, змісту норм чинного вітчизняного законодавства з питань забезпечення вимог екологічної безпеки, роз'яснень вищих судових інстанцій України, їх тлумачення і застосування при вирішенні конкретних

справ, є також набуття досвіду науково-дослідної роботи в галузі правового регулювання забезпечення екологічної безпеки.

Коротка характеристика: Навчальна дисципліна «Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки» є дисципліною вільного вибору аспіранта. Вона складається з 2-х частин: 1. «Загальні засади правового регулювання забезпечення екологічної безпеки» та 2. «Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки від негативних факторів та в окремих сферах суспільного життя», які охоплюють такі теми: «Екологічна безпека як комплексний об'єкт правового регулювання», «Нормативно-правове й організаційно-правове забезпечення екологічної безпеки», «Особливості правової регламентації відносин із забезпечення екологічної безпеки населення і територій», «Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки в промисловості, на транспорті та в процесі військової діяльності», «Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки в сільському господарстві», «Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки у сфері поводження з відходами», «Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки від шкідливого впливу фізичних факторів», «Правове регулювання забезпечення ядерної та радіаційної (радіологічної) безпеки», «Правове регулювання забезпечення біологічної та генетичної безпеки», «Особливості юридичної відповідальності у сфері забезпечення екологічної безпеки».

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

історичні та соціально-економічні передумови формування правового регулювання забезпечення екологічної безпеки; поняття екологічної безпеки, її сутність та класифікацію; місце права екологічної безпеки в системі екологічного права України; методи, принципи та систему права екологічної безпеки; ознаки об'єктів та суб'єктів правовідносин у цій сфері, їх особливості; джерела правового регулювання забезпечення екологічної безпеки; систему органів загальної та спеціальної компетентності, а також органів функціонального призначення; поняття та особливості правового регулювання забезпечення екологічної безпеки населення і територій; поняття права громадян на екологічну безпеку, його сутність, рівні, форми та способи захисту; види правових режимів екологічно уражених територій; поняття, підстави та порядок оголошення, а також правовий режим зони надзвичайної екологічної ситуації; правовий статус осіб, які постраждали внаслідок дії надзвичайних екологічних ситуацій; особливості правового регулювання забезпечення екологічної безпеки в промисловості, на транспорті та в процесі військової діяльності; поняття та основні напрями правового регулювання забезпечення екологічної безпеки в сільському господарстві; поняття відходів, їх ознаки, класифікацію та правовий режим поводження з ними; особливості правового регулювання забезпечення екологічної безпеки у процесі поводження з радіоактивними відходами; поняття та основні аспекти ядерної та радіаційної (радіоекологічної) безпеки, правові заходи щодо забезпечення радіологічної безпеки; організаційно-правові та попереджувально-охоронні заходи захисту населення та охорони довкілля від шкідливого впливу фізичних факторів; поняття та особливості біологічної та генетичної безпеки, поняття генетично модифікованих організмів (ГМО) і правове регулювання поводження з ГМО; поняття, ознаки, особливості та види правопорушень у сфері забезпечення екологічної безпеки, особливості юридичної відповідальності за їх вчинення.

розуміти:

сутність права екологічної безпеки, зміст основних правових інститутів екологічного права, структуру системи екологічного права, форми і принципи реалізації права екологічної безпеки, чинники, що обумовлюють необхідність тлумачення норм права екологічної безпеки, проблеми подолання колізій при реалізації норм права екологічної безпеки.

вміти:

застосовувати отримані знання із правового регулювання забезпечення екологічної безпеки в практичній діяльності; вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів,

якими регламентуються вказані правовідносини; аналізувати та коментувати відповідні нормативні положення; прогнозувати напрямки здійснення реформ у зазначених сферах; виявляти дефекти чинного законодавства та пропонувати науково обґрунтовані шляхи їх подолання; користуватися сучасною науковою та спеціальною літературою, іншими інформаційними джерелами; застосовувати юридичну техніку при складанні процесуальних документів у сфері правового регулювання забезпечення екологічної безпеки; ефективно проводити наукові дослідження, розуміти великі обсяги інформації при здійсненні наукової та практичної діяльності, а також критично та конструктивно їх оцінювати; формулювати особисту думку та доказово її представляти; вирішувати юридичні колізії у правовому регулюванні екологічної безпеки; впроваджувати екологічні інновації та проявляти креативність при вирішенні питань у вказаній сфері.

Види навчальних занять: лекції(оглядові, інформаційні, проблемні лекції, лекції-візуалізації, діалогові лекції, лекції-конференції, лекції-консультації, лекції-дискусії), практичні заняття, семінарські заняття (у формі колоквиум), індивідуальні заняття, консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи(за самостійну роботу, практичні завдання, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього—180 год., в т.ч. лекції—28 год., семінарські заняття—32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Екологічне право Європейського Союзу

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: опанування здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії особливостей системи та механізму європейського правового регулювання відносин у сфері охорони довкілля; формування та розвиток загальних, фахових та предметних компетентностей здобувачів, сформованих в результаті ознайомлення з загальними положеннями екологічного права, освоєння системи основних правових положень, вимог, процедур і проблем практичного застосування цього права; здобуття практичних навичок здобувачів в досліджуваній сфері, надання можливості самостійно застосовувати / тлумачити відповідні екологічні норми, прецедентне право і доктрину європейського екологічного права; розвиток компетентності щодо визначення співвідношення та взаємозалежності міжнародного та європейського права навколишнього середовища, у тому числі з іншими юридичними дисциплінами.

При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з наступних дисциплін – міжнародне право, право Європейського союзу, право міжнародних договорів, міжнародне публічне право (основи теорії), земельне право України, аграрне право України, екологічне право України.

Навчальний курс «Екологічне право Європейського Союзу» як складова частина міждисциплінарної науково-освітньої програми має сприяти проведенню досліджень актуальних проблем, в тому числі міжнародних, екологічного права молодими науковцями, запровадженню міждисциплінарних науково-освітніх програм, а також підготовці викладачів нових правових дисциплін.

Коротка характеристика: огляд історії становлення та розвитку екологічного права Європейського Союзу, його основних доктрин, сучасних наукових концепцій та тенденцій розвитку; характеристику принципів екологічного права; характеристика концепції сталого розвитку як основної мети ЄС у сфері охорони довкілля та збереження біорізноманіття; аналіз законодавства ЄС у сфері охорони навколишнього середовища, Програм дій з навколишнього середовища; огляд та характеристика правового регулювання охорони окремих компонентів навколишнього середовища у рамках ЄС; правове регулювання

поводження з відходами у рамках ЄС; аналіз правового регулювання у галузі попередження зміни клімату в європейському праві навколишнього середовища; правові основи збереження та охорони біологічного різноманіття у рамках ЄС; міжнародно-правове регулювання застосування агробіотехнологій та його реалізація на теренах ЄС; правове регулювання енергетичної безпеки та використання альтернативних джерел енергії в рамках права ЄС.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

етапи становлення екологічного права Європейського Союзу, сучасний стан та перспективи розвитку європейського законодавства з охорони навколишнього середовища; систему європейського права навколишнього середовища; сучасні актуальні проблеми науки екологічного права; особливості правової регламентації екологічних правовідносин; сутність відповідних правових категорій; принципи екологічного права ЄС; наукові концепції щодо визначення місця екологічного права в системі права.

розуміти:

сутність екологічного права ЄС, зміст основних правових інститутів екологічного права ЄС, структуру системи екологічного права, форми і принципи реалізації екологічного права ЄС, чинники, що обумовлюють необхідність тлумачення норм екологічного права ЄС, проблеми подолання колізій при реалізації норм екологічного права ЄС, міжнародні європейські стандарти в зазначеній сфері.

вміти:

застосовувати отримані знання в практичній діяльності; вільно орієнтуватися в системі міжнародних нормативно-правових актів, якими регламентуються екологічні правовідносини; демонструвати знання екологічного законодавства, аналізувати та коментувати відповідні нормативні положення, пропонувати шляхи їх удосконалення.; прогнозувати напрямки здійснення реформ у напрямку адаптації українського екологічного законодавства до законодавства ЄС та презентувати результати власних досліджень; користуватися сучасною науковою та спеціальною літературою, іншими інформаційними джерелами.

Види навчальних занять: лекції(оглядові, інформаційні, проблемні лекції, лекції-візуалізації, діалогові лекції, лекції-конференції, лекції-консультації, лекції-дискусії), практичні заняття, семінарські заняття (у формі колоквиум), індивідуальні заняття, консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи(за самостійну роботу, практичні завдання, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього–180 год., в т.ч.лекції–28 год., семінарські заняття–32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні проблеми адміністративного права

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: поглиблення та систематизація доктринальних уявлень про природу адміністративного права, його місця і ролі серед інших галузей права в умовах докорінних реформ, які проводяться в Україні, про особливості адміністративних правовідносин, їх специфіку та сутність, про сучасне становище суб'єктів та об'єктів адміністративного права, їх класифікацію, про специфіку застосування та трансформацію форм адміністративного примусу, їх види, про сучасні засади адміністрування, про формування, проходження та регулювання публічної служби в Україні, про засади імплементації в Україні європейської моделі управління економікою, соціально-культурною сферою та адміністративно-політичною діяльністю.

Коротка характеристика: Актуальні проблеми адміністративного права» –навчальна дисципліна, під час вивчення якої здобувачі опановують комплекс знань щодо провідних наукових шкіл вітчизняної доктрини адміністративного права та країн Європейського Союзу, основних концепцій трактування та класифікації адміністративних правовідносин, публічного адміністрування, сучасних наукових тенденцій формування системи принципів адміністративного права, основних інститутів адміністративного права.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

докринальні концепції щодо визначення місця адміністративного права в системі права України; проблеми розвитку адміністративного законодавства; зміст та особливості адміністративних правовідносин; проблеми удосконалення форм і методів публічного адміністрування; проблемні аспекти щодо участі в адміністративних правовідносинах органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, фізичних осіб; проблеми дискреційних повноважень в публічному адмініструванні; проблеми удосконалення надання адміністративних послуг; проблеми захисту прав та інтересів громадян в сфері управління; проблеми реформування інституту публічної служби; проблеми реформування інституту адміністративного примусу; специфіку правової регламентації взаємовідносин органів влади з фізичними та юридичними особами; особливості та проблеми сучасних моделей управління економікою, соціально-культурною та адміністративно-політичною сферами в Україні;

розуміти:

сутність адміністративного права як галузі права; його місце серед інших галузей права; взаємозв'язок та взаємодію адміністративного права з іншими галузями права; сфери і способи його впливу на суспільство; значення його для регулювання суспільних відносин; форми регулювання суспільних відносин за допомогою адміністративно-правових норм; зміст основних правових інститутів та підгалузей адміністративного права; структуру та систему адміністративного права; принципи адміністративного права; адміністративно-правові методи регулювання суспільних відносин; правила подолання колізій і прогалин при реалізації норм адміністративного права; міжнародні та європейські стандарти публічного адміністрування

вміти:

володіти категоріальним апаратом у сфері адміністративного права та адміністративних правовідносин; обґрунтовувати основні доктринальні позиції щодо місця адміністративного права в системі права України; формулювати та класифікувати моделі, підстави та особливості виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин; володіти науковою проблематикою дослідження окремих інститутів адміністративного права, а також застосовувати їх для окреслення подальших напрямів удосконалення законодавства з питань регулювання адміністративних правовідносин; застосовувати норми чинного адміністративного законодавства на практиці.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквіуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (за самостійну роботу, практичні завдання, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні проблеми адміністративного процесу

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: поглиблення та систематизація доктринальних уявлень про природу адміністративного процесу, його місця і ролі серед інших матеріальних та процесуальних галузей права в умовах докорінних реформ, які проводяться в Україні, про особливості адміністративно-процесуальних правовідносин, їх специфіку та сутність, про сучасне становище суб'єктів та об'єктів адміністративного процесу, їх класифікацію, про специфіку застосування та трансформацію форм адміністративного процесу, їх види, про сучасні засади адміністративно-процесуальної діяльності.

Коротка характеристика: «Актуальні проблеми адміністративного процесу» – навчальна дисципліна, під час вивчення якої здобувачі опановують комплекс знань щодо провідних наукових шкіл вітчизняної доктрини адміністративного процесу та країн Європейського Союзу, основних концепцій трактування та класифікації адміністративно-процесуальних правовідносин, публічного адміністрування, сучасних наукових тенденцій формування системи принципів адміністративного процесу, основних інститутів адміністративного процесу.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

доктринальні концепції щодо визначення місця адміністративного процесу в системі права України; проблеми розвитку адміністративно-процесуального законодавства; зміст та особливості адміністративно-процесуальних правовідносин; проблеми удосконалення видів і методів адміністративного процесу; проблемні аспекти щодо участі в адміністративно-процесуальних правовідносинах суб'єктів публічного адміністрування; проблеми дискреційних повноважень в публічному адмініструванні сторін адміністративного процесу; проблеми удосконалення адміністративних процедур; проблеми захисту прав та інтересів громадян в адміністративному процесу; проблеми реформування інституту адміністративної юрисдикції; проблеми реформування інституту адміністративного примусу; специфіку правової регламентації взаємовідносин органів влади з фізичними та юридичними особами; особливості та проблеми сучасних моделей адміністративної юстиції в Україні;

розуміти:

сутність адміністративного процесу; його місце серед інших інститутів адміністративного права; взаємозв'язок та взаємодію адміністративного процесу з іншими видами юридичного процесу; сфери і способи його впливу на суспільство; значення його для регулювання суспільних відносин; форми регулювання суспільних відносин за допомогою адміністративно-процесуальних норм; зміст основних правових інститутів та підгалузей адміністративно-процесуального права; структуру та систему адміністративного процесу; принципи адміністративного процесу; адміністративно-процесуальні методи регулювання суспільних відносин; правила подолання колізій і прогалин при реалізації норм адміністративного процесу; міжнародні та європейські стандарти адміністративного процесу та адміністративних процедур

вміти:

володіти категоріальним апаратом у сфері адміністративного процесу та адміністративно-процесуальних правовідносин; обґрунтовувати основні доктринальні позиції щодо місця адміністративного процесу в системі адміністративного права України; формулювати та класифікувати моделі, підстави та особливості виникнення, зміни та припинення адміністративно-процесуальних правовідносин; володіти науковою проблематикою дослідження окремих інститутів адміністративного процесу, а також застосовувати їх для окреслення подальших напрямів удосконалення законодавства з питань регулювання адміністративно-процесуальних правовідносин; застосовувати норми чинного адміністративно-процесуального законодавства на практиці.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації та ін.).

Мова викладання: українська.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні проблеми адміністративного примусу

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: поглиблення та систематизація доктринальних уявлень про: природу адміністративного примусу, його місце і ролі в адміністративному праві в умовах докорінних реформ, які проводяться в Україні; про особливості адміністративно-деліктних правовідносин, їх специфіку та сутність; про сучасне становище суб'єктів та об'єктів адміністративно-деліктних правовідносин права, їх класифікацію, про специфіку застосування та трансформацію форм адміністративного примусу, їх види, про сучасні засади застосування адміністративного примусу в публічному адмініструванні; про засади імплементації в Україні європейської моделі адміністративно-деліктних правовідносин.

Коротка характеристика: «Актуальні проблеми адміністративного примусу в праві» – навчальна дисципліна, під час вивчення якої здобувачі опановують комплекс знань щодо провідних наукових шкіл вітчизняної доктрини адміністративно-деліктного права та адміністративно-деліктного права країн Європейського Союзу, основних концепцій трактування та класифікації адміністративно-деліктних правовідносин у сфері публічного адміністрування, про сучасні наукові тенденції формування системи принципів адміністративного примусу в адміністративному праві, основних видів адміністративного примусу, їх нормативної бази.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

доктринальні концепції щодо визначення місця адміністративного примусу в системі заходів регулювання суспільних відносин в Україні; проблеми розвитку адміністративно-деліктного законодавства; зміст та особливості адміністративно-деліктних правовідносин; проблеми удосконалення форм і методів адміністративного примусу; проблемні аспекти щодо участі в адміністративно-деліктних правовідносинах органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, фізичних осіб; проблеми дискреційних повноважень в публічному адмініструванні при застосування адміністративно-примусових заходів; проблеми захисту прав та інтересів громадян в сфері адміністративно-деліктних відносин; проблеми реформування інституту адміністративного примусу в Україні.

розуміти:

сутність адміністративного примусу та його місце в адміністративному праві; його місце серед інших деліктних відносин; взаємозв'язок та взаємодію адміністративного примусу з іншими формами публічного адміністрування; сфери і способи його впливу на суспільство; значення примусу для регулювання суспільних відносин; форми регулювання суспільних відносин за допомогою адміністративно-примусових заходів і норм; структуру та систему адміністративного примусу; принципи адміністративного примусу; адміністративно-правові форми та методи застосування адміністративного примусу; правила подолання колізій і прогалін при міжнародні та європейські стандарти застосування примусових заходів.

вміти:

володіти категоріальним апаратом у сфері адміністративного примусу та адміністративно-деліктних правовідносин; обґрунтовувати основні доктринальні позиції щодо місця адміністративного примусу в системі регулювання суспільних відносин в Україні; формулювати та класифікувати моделі, підстави та особливості виникнення, зміни та припинення адміністративно-деліктних правовідносин; володіти науковою

проблематикою дослідження окремих форм та методів застосування адміністративного примусу, а також застосовувати їх для визначення подальших напрямів удосконалення законодавства з питань регулювання адміністративно-деліктних правовідносин; застосовувати норми чинного адміністративно-деліктного законодавства на практиці.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації), самостійна роботи аспірантів.

Мова викладання: українська.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Доктринальні проблеми фінансового права

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: формування у аспірантів системи знань щодо сучасної доктрини фінансового права в умовах її активного розвитку та надзвичайної динаміки фінансового законодавства, поглиблене вивчення сучасного стану та тенденцій розвитку основ фінансового права. Дана дисципліна покликана сформувати навички аналізу норм фінансового права, особливостей їх тлумачення і застосування для вирішення конкретного юридичного питання в сфері правового регулювання діяльності з мобілізації, розподілу і використання коштів публічних фондів.

Коротка характеристика: Фінанси. Зміст, ознаки та функції фінансів. Співвідношення фінансів і грошей. Публічні фінанси. Державні фінанси і фінанси територіальних громад. Публічні грошові фонди. Фінансова система держави. Гроші. Поняття, суть і функції грошей. Види грошей. Поняття грошового обігу. Грошова система. Елементи грошової системи. Платіжний баланс України. Валюта і валютні цінності. Поняття валюти та валютних цінностей. Національна та іноземна валюти. Склад валютних цінностей. Класифікація видів валют. Конвертованість валюти. Валютні операції. Класифікація валютних операцій. Порядок переміщення валютних цінностей через митний кордон України. Валютні обмеження.

Публічна фінансова діяльність. Принципи, форми та методи публічної фінансової діяльності. Стадії публічної фінансової діяльності. Мобілізація коштів до публічних фондів. Розподілення коштів фондів держави і територіальних громад. Витрачання коштів публічних фондів. Контроль за рухом коштів публічних фондів.

Роль держави у процесі регулювання фінансових відносин. Вибір способів, методів і типів правового регулювання фінансових відносин. Предмет фінансового права. Особливості співвідношення публічного і приватного інтересу при регулюванні фінансових відносин. Метод фінансового права. Система фінансового права як галузі права. Інституційне формування фінансового права: проблеми і перспективи. Місце фінансового права в системі права. Джерела фінансового права: поняття, ознаки, властивості та зміст. Види джерел фінансового права. Система джерел фінансового права. Динаміка джерел фінансового права в умовах глобалізації. Система нормативно-правових актів. Фінансове законодавство. Загальна характеристика тлумачення норм фінансового права. Межі й принципи тлумачення норм фінансового права. Принципи у фінансово-правовому регулюванні. Принципи фінансового права. Принципи публічної фінансової діяльності. Доктринальні підходи до систематизації принципів фінансово-правового регулювання.

Результати навчання. Аспірант повинен:

знати:

доктринальні концепції щодо визначення місця фінансового права в системі права; зміст і проблематику фінансового законодавства; особливості змісту фінансових правовідносин, а також юридичних фактів, що знаходяться в основі виникнення, зміни і припинення фінансових правовідносин; основні принципи, зміст і напрями публічної фінансової діяльності; особливості тлумачення і застосування фінансово-правових норм;

уміти:

використовувати отримані знання в практичній діяльності; вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, якими регламентуються відносини у сфері публічної фінансової діяльності; аналізувати та коментувати відповідні нормативні положення; прогнозувати напрями здійснення реформ у зазначеній сфері; виявляти дефекти чинного законодавства та пропонувати науково обґрунтовані гіпотези шляхів їх подолання; користуватися сучасною науковою та спеціальною літературою, іншими інформаційними джерелами.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, диспути, ворк-шопи, круглі столи, виконання завдань у формі есе, презентації тощо, самостійна робота.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, контрольні роботи та ін.)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Теоретичні та практичні проблеми бюджетно-правового регулювання

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: формування у аспірантів системи знань щодо теоретичних і практичних проблем регулювання бюджетних відносин, поглиблене вивчення сучасного стану та тенденцій розвитку бюджетного права. Дана дисципліна покликана сформувати навички аналізу норм бюджетного права, особливостей їх тлумачення і застосування для вирішення конкретного юридичного питання в сфері правового регулювання бюджетної діяльності.

Коротка характеристика: Бюджетне право: предмет і метод правового регулювання. Співвідношення матеріального і процесуального при регулюванні бюджетних відносин. Бюджетна система України. Принципи бюджетної системи. Бюджет. Структура бюджету. Доходи і видатки бюджету. Загальний фонд бюджету. Спеціальний фонд бюджету. Державний бюджет. Місцеві бюджети. Власні надходження бюджетних установ у складі спеціального фонду бюджету. Класифікація власних надходжень бюджетних установ (групи). Напрями використання власних надходжень бюджетних установ. Кошторис бюджетних установ. Поняття дефіциту та профіциту бюджету. Залишок бюджетних коштів. Оборотний залишок бюджетних коштів. Тимчасові касові розриви. Тимчасово вільні кошти Єдиного казначейського рахунку та валютних рахунків бюджету. Державні і місцеві гарантії. Державний і місцевий борг. Бюджетний процес. Стадії бюджетного процесу. Бюджетний період. Бюджетний цикл. Учасники бюджетного процесу. Розпорядники бюджетних коштів: головні розпорядники бюджетних коштів та розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня. Бюджетні установи. Відповідальні виконавці бюджетних програм. Одержувачі бюджетних коштів. Бюджетні повноваження. Програмно-цільовий метод в бюджетному процесі. Контроль та аудит у бюджетному процесі. Міжбюджетні відносини. Мета регулювання міжбюджетних відносин. Види видатків бюджетів. Критерії розмежування видатків між бюджетами. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості. Корируючі коефіцієнти фінансових нормативів бюджетної забезпеченості. Міжбюджетні трансферти. Базова дотація. Реверсна дотація. Додаткові дотації. Субвенції. Порядок та особливості надання міжбюджетних трансфертів.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

концепції щодо визначення місця бюджетного права в системі фінансового права; зміст і проблематику бюджетного законодавства; особливості змісту бюджетних і міжбюджетних правовідносин; зміст бюджетних повноважень учасників бюджетного процесу; основні принципи, зміст і напрями бюджетної діяльності; особливості застосування бюджетно-правових норм;

уміти:

уміти використовувати отримані знання в практичній діяльності; вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, якими регламентуються відносини у сфері бюджетної діяльності; аналізувати та коментувати відповідні нормативні положення; формулювати виважені наукові позиції; надавати належну оцінку явищам і процесам бюджетно-правового регулювання.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, диспути, ворк-шопи, круглі столи, виконання завдань у формі есе, презентації тощо, самостійна робота.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, контрольні роботи та ін.)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Податкове право: сучасні проблеми і тенденції розвитку

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: формування у аспірантів системи знань щодо теоретичних і практичних проблем регулювання податкових відносин, поглиблене вивчення сучасного стану та тенденцій розвитку податкового права і податкової системи. Дана дисципліна покликана сформувати навички аналізу норм податкового права, особливостей їх тлумачення і застосування для вирішення конкретного юридичного питання в сфері правового регулювання оподаткування.

Коротка характеристика: Податкове право: предмет і метод правового регулювання. Співвідношення матеріального і процесуального при регулюванні податкових відносин. Принципи податкового права. Податок, збір, обов'язковий платіж: проблеми співвідношення. Елементи правового механізму податку. Доктринальні проблеми функціонування податкової системи України. Загальнодержавні податки та збори: правова природа. Податок на прибуток підприємств. Податок на доходи фізичних осіб. Податок на додану вартість. Акцизний податок. Екологічний податок. Рентна плата. Військовий збір. Місцеві податки та збори: правова природа. Податок на майно. Єдиний податок. Збір за місця для паркування транспортних засобів. Туристичний збір. Місцеві податки та збори

Адміністрування податків та зборів. Контролюючі органи та органи стягнення. Податкова звітність. Податкові консультації. Визначення сум податкових та грошових зобов'язань. Податкове повідомлення-рішення. Податкова вимога. Облік платників податків. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів. Податковий контроль.

Трансфертне ціноутворення. Принцип витягнутої руки. Контрольовані операції. Методи встановлення відповідності умов контрольованої операції принципу витягнутої руки. Звітність при трансфертному ціноутворенні. Податковий контроль при трансфертному ціноутворенні. Податкове планування.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

концепції щодо визначення місця податкового права в системі фінансового права; зміст і проблематику податкового законодавства; особливості формування і зміст податкової

системи держави; особливості встановлення, введення в дію і справляння загальнодержавних і місцевих податків; правовий механізм податків і зборів, включених до сучасної податкової системи України; особливості адміністрування податків і зборів;

уміти:

використовувати отримані знання в практичній діяльності; вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, якими регламентуються податкові відносини; аналізувати та коментувати відповідні нормативні положення; формулювати виважені наукові позиції; надавати належну оцінку явищам і процесам податково-правового регулювання.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, диспути, ворк-шопи, круглі столи, виконання завдань у формі есе, презентації тощо, самостійна робота.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, контрольні роботи та ін.)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Примус в фінансовому праві

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: формування у аспірантів системи знань щодо теоретичних і практичних проблем примусу в регулюванні фінансових відносин, поглиблене вивчення сучасного стану та тенденцій розвитку застосування примусових заходів у процесі обігу коштів публічних фондів. Дана дисципліна покликана сформуванню навички аналізу норм фінансового права, особливостей їх тлумачення і застосування для вирішення конкретного юридичного питання при застосуванні примусових заходів.

Коротка характеристика: Співвідношення переконання і примусу у регулюванні фінансових правовідносин. Державний примус, фінансово-правовий примус, примус при регулюванні фінансових відносин. Ознаки фінансово-правового примусу. Види фінансово-правового примусу. Заходи фінансово-правового примусу, їх класифікація.

Передумови застосування примусу. Поняття та мета фінансового контролю. Об'єкти фінансового контролю. Суб'єкти фінансового контролю та їх правовий статус. Форми, способи і методи фінансового контролю: співвідношення понять. Види фінансового контролю та методи його здійснення. Принципи фінансового контролю та проблеми їх правового закріплення. Органи, що здійснюють фінансовий контроль. Органи загальної та спеціальної компетенції. Повноваження та компетенція контролюючих органів.

Примус та відповідальність у фінансовій сфері. Відповідальність за порушення фінансового законодавства. Фінансова відповідальність. Поняття фінансового правопорушення, його склад та елементи. Винність як специфічна ознака фінансового правопорушення. Особи, які притягаються до відповідальності за порушення фінансового законодавства. Повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування, щодо притягнення до фінансової відповідальності осіб, винних у порушенні фінансового законодавства. Умови притягнення до відповідальності за порушення фінансового законодавства. Звільнення від відповідальності. Строки давності.

Примус у сфері бюджетних відносин. Підстави та особливості застосування бюджетно-правового примусу. Заходи впливу за порушення бюджетного законодавства. Зупинення операцій з бюджетними коштами. Повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету. Призупинення бюджетних асигнувань. Зменшення бюджетних асигнувань. Зупинення дії рішення про місцевий бюджет. Безспірне вилучення коштів з місцевих бюджетів. Попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства. Місце

фінансової відповідальності серед інших видів відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Способи протидії здійсненню порушень бюджетного законодавства.

Податково-правовий примус та особливості його застосування. Види примусових заходів у сфері оподаткування. Невиконання (неналежне виконання) податкового обов'язку як підстава застосування заходів примусу у податковому праві. Система заходів податково-правового примусу. Податкова застава. Адміністративний арешт майна платника податків. Стягнення податкового боргу.

*Результати навчання:*аспірант повинен:

знати:

знати основні теоретичні підходи щодо характеристики примусу в фінансовому праві; особливості впливу переконання і примусу на реалізацію фінансово-правових норм; передумови застосування примусу в фінансових правовідносинах; підстави та особливості застосування інституційних видів примусу при мобілізації, розподілі і використанні коштів публічних фондів;

уміти:

використовувати отримані знання в практичній діяльності; вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, якими регламентуються процедури застосування примусових заходів; аналізувати та коментувати відповідні нормативні положення; формулювати виважені наукові позиції; надавати належну оцінку явищам і процесам регулювання примусу в фінансовій сфері .

*Види навчальних занять:*лекції,практичні заняття,диспути,ворк-шопи,круглі столи,виконання завдань у формі есе, презентації тощо, самостійна робота.

*Методи оцінювання:*бали за різні види роботи(практичні завдання,самостійнуроботу, контрольні роботи та ін.)

*Мова викладання:*українська.

Обсяг: всього–180год.,в т.ч.лекції–28год.,семінарські заняття–32год.,самостійна робота – 120 год.

*Форма контролю:*іспит.

Доктринальні проблеми кримінально-правового регулювання

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета:

– розширення, поглиблення та систематизацію здобувачами третього освітньо-наукового рівня вищої освіти знань щодо основних наукових концепцій у галузі кримінального права, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку, розуміння теоретичних і практичних проблем застосування кримінального законодавства, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, необхідних для подальшого вдосконалення та реформування вітчизняної законодавчої системи протидії злочинності;

– оволодіння спеціально-науковими компетенціями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, необхідного для вирішення професійних завдань;

– набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів проведеного наукового дослідження, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення самостійної роботи;

– ознайомлення з методологією наукового дослідження.

Коротка характеристика: Запропонована навчальна дисципліна включає до себеосновні наукові концепції, присвячені встановленню, дослідженню, осмисленню та аналізу:

– *поняття кримінально-правової політики: напрямів здійснення кримінально-правовоїполітики щодо основних інститутів Загальної частини КК України: вдосконалення питання зворотної дії закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі; зміни у вирішенні питання про кримінальну відповідальність осіб, які підлягають кримінальній*

відповідальності за законодавством іноземної держави і перебувають на території України та виконанні вироків, винесених іноземними судами чи міжнародними судовими установами; нове у класифікації злочинів за ступенем тяжкості, у визначенні суб'єкта злочину, форм співучасті в злочині, звільненні від кримінальної відповідальності.

Напрямі здійснення кримінально-правової політики щодо *основних інститутів Особливої частини* КК України: злочинів проти основ національної безпеки України, злочинів проти особи, злочинів проти власності та в сфері господарської діяльності, злочинів проти громадської безпеки, злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, військових злочинів.

Проблем обумовленості кримінально-правових норм. Соціальна, економічна, нормативна, кримінологічна, прогнозна обумовленість кримінально-правових норм. Співвідношення обумовленості кримінально-правових норм і криміналізації суспільно-небезпечних діянь. Обставини, за допомогою яких визначаються фактори обумовленості кримінально-правових норм.

– наукові проблеми кримінально-правового регулювання: *поняття та ознаки правового регулювання*: підходи до розуміння правового регулювання; правове регулювання

у різних галузях права; співвідношення правового та кримінально-правового регулювання; поняття та ознаки кримінально-правового регулювання; принципи кримінально-правового регулювання та їх види; загальні та спеціальні принципи кримінально-правового регулювання; засоби кримінально-правового регулювання; кримінально-правова норма; кримінально-правові відносини (кримінальні правовідносини); підходи до розуміння завдань та мети кримінально-правового регулювання; класифікація завдань кримінально-правового регулювання; співвідношення завдань та мети кримінально-правового регулювання та функцій кримінального права.

Предмет та метод кримінально-правового регулювання. Поняття об'єкта кримінально-правового регулювання; межі об'єкта кримінально-правового регулювання; співвідношення об'єкта та предмета кримінально-правового регулювання; поняття предмета кримінально-правового регулювання та його структура; суб'єкти кримінальних правовідносин; об'єкт кримінальних правовідносин; зміст кримінально-правового відношення; підходи до розуміння методу кримінально-правового регулювання в науці кримінального права; співвідношення методу кримінально-правового регулювання з методом кримінального права.

Рівні кримінально-правового регулювання. Підходи до розуміння рівнів кримінально-правового регулювання в науці кримінального права; класифікації рівнів кримінально-правового регулювання; нормативне кримінально-правове регулювання; поняття та види норм кримінального права; структура норми кримінального права; закон про кримінальну відповідальність; індивідуальне кримінально-правове регулювання; юридичний факт; стадії застосування норм кримінального права; застосування гіпотез, диспозицій та санкцій норм кримінального права; національний та наднаціональний рівні кримінально-правового регулювання; питання співвідношення та меж кримінально-правового регулювання.

Механізм кримінально-правового регулювання. Система кримінально-правового регулювання; кримінально-правове регулювання в статичній та динамічній; поняття механізму кримінально-правового регулювання; підходи до розуміння механізму кримінально-правового регулювання в науці кримінального права; співвідношення понять механізму правового регулювання та механізму кримінально-правового регулювання; структура механізму кримінально-правового регулювання; елементи кримінально-правового регулювання; норма права, що регулює кримінально-правові відносини; юридичний факт у механізмі кримінально-правового регулювання; застосування норм права, що регулюють кримінально-правові відносини.

– поняття та системи джерел сучасного кримінального права України: критерії поділу та види цих джерел; визначальні положення Конституції України для формування та застосування норм кримінального права; основне джерело кримінального права –

Кримінальний кодекс України 2001 року, його структура та зміст; основні положення Закону України « Про застосування амністії в Україні» та окремих (спеціальних) законів про амністію; норми додаткових джерел кримінального права – Кримінального процесуального кодексу, Кримінально-виконавчого кодексу та Кодексу про адміністративні правопорушення, що мають значення для з'ясування змісту кримінально-правових норм; положення міжнародних договорів, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, а також загальноновизнаних принципів та норм міжнародного права, на яких ґрунтується КК України; Рішення Конституційного Суду та Європейського Суду з прав людини: їх види і вплив на кримінальне право України; постанови Пленуму Верховного Суду, їх значення для застосування кримінально-правових норм; місце доктрини кримінального права серед джерел сучасного кримінального права України; особливості правових звичаїв та релігійних норм як джерел кримінального права.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

– основні теоретичні концепції, висловлені в доктрині стосовно поняття кримінально-правової політики; напрямів здійснення кримінально-правової політики щодо основних інститутів Загальної частини КК України та інститутів Особливої частини КК України;

– нові підходи щодо класифікації злочинів за ступенем тяжкості, у визначенні суб'єкта злочину, форм співучасті в злочині, звільненні від кримінальної відповідальності, а також характеристики проблемних питань змісту, цілей, форм реалізації кримінальної відповідальності; чинні міжнародні нормативно-правові акти в цій сфері;

– концептуальні засади національної доктрини та концепції боротьби зі злочинністю, цілісної стратегії кримінально-правового впливу на злочинність, проблемні питання напрямів кримінально-правової політики;

– проблемні питання обумовленості кримінально-правових норм: соціальну, економічну, нормативну, кримінологічну, прогностичну обумовленість кримінально-правових норм; співвідношення обумовленості кримінально-правових норм і криміналізації суспільно-небезпечних діянь; обставин, за допомогою яких визначаються фактори обумовленості кримінально-правових норм;

– теоретичні та методологічні засади наукових досліджень у галузі кримінально-правового регулювання, зміст основних наукових концепцій з цієї проблематики; систему формулювання та обґрунтування дослідницьких завдань; принципи кримінально-правового регулювання та їх види; поняття механізму кримінально-правового регулювання;

– основні доктринальні положення, теоретичні концепції щодо розуміння джерел сучасного кримінального права та видів таких джерел; основні положення щодо кожного виду джерел кримінального права; наукові проблеми, що існують при з'ясуванні змісту та впливу джерела кримінального права на формування кримінально-правових норм та їх застосування.

вміти:

– обґрунтовувати актуальність та значущість проблемних питань у досліджуваній галузі; визначати зміст досліджень та їх методологічний інструментарій; формулювати наукові гіпотези, дослідницькі завдання; критично оцінювати літературу за темою дослідження; вести аргументовану наукову полеміку; інтегрувати отримані знання у структуру власного дослідження;

– вільно володіти поняттям кримінально-правової політики; проблемними питаннями щодо напрямів здійснення кримінально-правової політики щодо основних інститутів Загальної частини КК України та інститутів Особливої частини КК України;

– критично оцінювати законодавчі новели, застосовувати теоретичні знання при вирішенні конкретних практичних завдань, аналізувати матеріали правозастосовної практики та робити узагальнюючі висновки; формулювати та теоретично обґрунтовувати власну наукову позицію з приводу дискусійних питань, що стосуються нових підходів щодо класифікації злочинів за ступенем тяжкості, у визначенні суб'єкта злочину, форм співучасті

в злочині, звільненні від кримінальної відповідальності, а також характеристики проблемних питань змісту, цілей, форм реалізації кримінальної відповідальності; чинні міжнародні нормативно-правові акти в цій сфері;

– обґрунтовувати концептуальні засади національної доктрини та концепції боротьби зі злочинністю, цілісної стратегії кримінально-правового впливу на злочинність, проблемні питання напрямів кримінально-правової політики;

– обґрунтовувати теоретичні та методологічні засади наукових досліджень у галузі кримінально-правового регулювання, зміст основних наукових концепцій з цієї проблематики; систему формулювання та обґрунтування дослідницьких завдань; принципи кримінально-правового регулювання та їх види; поняття механізму кримінально-правового регулювання;

– вільно володіти основними поняттями вчення про джерела сучасного кримінального права України; критично оцінювати літературу за цією темою; логічно та аргументовано формулювати та науково обґрунтовувати вирішення проблемних питань теорії та практики правозастосування кримінально-правових норм під кутом зору джерел кримінального права; інтегрувати отримані знання у структуру власного наукового дослідження.

– проводити узагальнення судової практики з відповідної проблематики ;

– застосовувати набуті теоретичні знання при вирішенні практичних завдань; володіти навичками:

– виявлення проблемних аспектів фундаментального і прикладного характеру у сфері поняття кримінально-правової політики; напрямів здійснення кримінально-правової політики щодо основних інститутів Загальної частини КК України та інститутів Особливої частини КК України;

– виявлення нових підходів щодо класифікації злочинів за ступенем тяжкості, у визначенні суб'єкта злочину, форм співучасті в злочині, звільненні від кримінальної відповідальності, а також характеристики проблемних питань змісту, цілей, форм реалізації кримінальної відповідальності; чинні міжнародні нормативно-правові акти в цій сфері;

– виявлення концептуальних засад національної доктрини та концепції боротьби зі злочинністю, цілісної стратегії кримінально-правового впливу на злочинність, проблемні питання напрямів кримінально-правової політики;

– виявлення проблемних питань обумовленості кримінально-правових норм: соціальної, економічної, нормативної, кримінологічної, прогностичної обумовленості кримінально-правових норм; співвідношення обумовленості кримінально-правових норм і криміналізації суспільно-небезпечних діянь; обставин, за допомогою яких визначаються фактори обумовленості кримінально-правових норм;

– виявлення теоретичних та методологічних засад наукових досліджень у галузі кримінально-правового регулювання, зміст основних наукових концепцій з цієї проблематики; систему формулювання та обґрунтування дослідницьких завдань; принципи кримінально-правового регулювання та їх види; поняття механізму кримінально-правового регулювання;

– виявлення проблемних аспектів фундаментального та прикладного характеру у сфері джерел сучасного кримінального права;

– самостійного осмислення та систематизації проблемних положень щодо джерел кримінального права, складання бібліографії за цією проблематикою; вирішення кейсів, пов'язаних з питаннями джерел кримінального права;

– аналітичної та творчої роботи з науковими, нормативно-правовими та іншими джерелами, а також матеріалами судової практики з досліджуваної проблеми, вироблення науково обґрунтованої власної позиції з проблемних питань джерел кримінального права; критичного ставлення до позицій, висловлених в науковій літературі, щодо досліджуваної тематики

– самостійного вивчення положень чинного кримінального законодавства та теоретичних концепцій; самостійного вивчення релевантної літератури з кримінально-

правової проблематики; виявлення проблемних аспектів у досліджуваній сфері; знаходження інформації в електронних базах даних; складання бібліографії за досліджуваною темою;

– аналітичної і творчої роботи з науковими і нормативно-правовими джерелами та матеріалами судової практики, вироблення свої науково обґрунтованої позиції з проблемних питань.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Доктринальні проблеми вчення про

злочин Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта і

Семестр: 3/4

Мета:

– розширення, поглиблення та систематизацію здобувачами третього освітньо-наукового рівня вищої освіти знань щодо основних наукових концепцій у галузі кримінального права, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку, розуміння теоретичних і практичних проблем застосування кримінального законодавства, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, необхідних для подальшого вдосконалення та реформування вітчизняної законодавчої системи протидії злочинності;

– оволодіння спеціально-науковими компетенціями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, необхідного для вирішення професійних завдань;

– набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів проведеного наукового дослідження, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення самостійної роботи;

– ознайомлення з методологією наукового дослідження.

Коротка характеристика: Запропонована навчальна дисципліна включає до себе основні наукові концепції, присвячені встановленню, дослідженню, осмисленню та аналізу:

– доктринальних позицій щодо соціальної природи злочину та його історично мінливого характеру, проблеми застосування аналогії у кримінальному праві, поняття злочину та його ознак, місця злочину в системі правопорушень, відмежування злочинів від інших правопорушень, співвідношення понять злочину та кримінального правопорушення, класифікації злочинів, проблеми запровадження проступку у кримінальне право України;

– доктринальних позицій щодо поняття складу злочину та його значення, понять елементів та ознак складу злочину, видів складів злочину, класифікацій (видів) об'єктів злочину та їх значення, поняття предмета злочину та його місця в структурі складу злочину, обов'язкових та факультативних ознак об'єктивної сторони злочину, значення нездоланної сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння, причинного зв'язку у кримінальному праві та його видів, поняття суб'єкта злочину та його ознак, проблеми визнання юридичної особи суб'єктом злочину, формул осудності, неосудності та обмеженої осудності, правових наслідків осудності, неосудності та обмеженої осудності, обґрунтування кримінальної відповідальності за злочини, вчинені в стані сп'яніння, видів суб'єкта злочину, поняття суб'єктивної сторони злочину та її ознак, форм вини, змішаної (подвійної, складної) форми вини та її значення для кваліфікації злочину, фактичної та юридичної помилок в кримінальному праві та їх значення для кримінальної відповідальності;

– доктринальних позицій та правозастосовної практики стосовно визначення поняття кримінально-правової кваліфікації, філософських та логічних основ кримінально-правової кваліфікації, методології кримінально-правової кваліфікації, історії розвитку вітчизняного та зарубіжного кримінального законодавства щодо регламентації питань кримінально-правової кваліфікації, принципів, функцій, видів та суб'єктів кваліфікації злочинів, передумов та підстав кваліфікації злочинів, етапів кваліфікації злочинів, правил кваліфікації злочинів, тлумачення кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів, кваліфікації злочинів за елементами складу злочину, кваліфікації злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих та привілейованих ознак його складу, кваліфікації злочину з урахуванням бланкетних норм КК, кваліфікації злочину за наявності у нормі оціночної ознаки, кваліфікації закінченого одиничного злочину (простого та ускладненого), кваліфікації злочину при колізії та конкуренції кримінально-правових норм, кваліфікації незакінченого злочину, кваліфікації злочину у разі фактичної помилки особи, що його вчинила, кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті, кваліфікації множинності злочинів, кваліфікації малозначного діяння, кваліфікації діяння особи, за наявності обставин, що виключають його злочинність, кваліфікаційних помилок.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

– основні теоретичні концепції, висловлені в доктрині щодо соціальної природи злочину та його історично мінливого характеру, проблем застосування аналогії у кримінальному праві, поняття злочину та його ознак, місця злочину в системі правопорушень, відмежування злочинів від інших правопорушень, співвідношення понять злочину та кримінального правопорушення, класифікації злочинів, проблеми запровадження проступку у кримінальне право України;

– питання теорії, практики та законотворчості з питань визначення злочину та кримінального правопорушення в законодавстві держав Європейського Союзу та інших зарубіжних країн; чинні міжнародні нормативно-правові акти в сфері визначення окремих різновидів кримінальних правопорушень;

– доктринальні позиції щодо поняття складу злочину та його значення, понять елементів та ознак складу злочину, видів складів злочину, класифікацій (видів) об'єктів злочину та їх значення, поняття предмета злочину та його місця в структурі складу злочину, обов'язкових та факультативних ознак об'єктивної сторони злочину, значення нездоланної сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння, причинного зв'язку у кримінальному праві та його видів, поняття суб'єкта злочину та його ознак, проблеми визнання юридичної особи суб'єктом злочину, формул осудності, неосудності та обмеженої осудності, правових наслідків осудності, неосудності та обмеженої осудності, обґрунтування кримінальної відповідальності за злочини, вчинені в стані сп'яніння, видів суб'єкта злочину, поняття суб'єктивної сторони злочину та її ознак, форм вини, змішаної (подвійної, складної) форми вини та її значення для кваліфікації злочину, фактичної та юридичної помилок в кримінальному праві та їх значення для кримінальної відповідальності;

– доктринальні позиції та приклади правозастосовної практики стосовно визначення поняття кримінально-правової кваліфікації, філософських та логічних основ кримінально-правової кваліфікації, методології кримінально-правової кваліфікації, історії розвитку вітчизняного та зарубіжного кримінального законодавства щодо регламентації питань кримінально-правової кваліфікації, принципів, функцій, видів та суб'єктів кваліфікації злочинів, передумов та підстав кваліфікації злочинів, етапів кваліфікації злочинів, правил кваліфікації злочинів, тлумачення кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів, кваліфікації злочинів за елементами складу злочину, кваліфікації злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих та привілейованих ознак його складу, кваліфікації злочину з урахуванням бланкетних норм КК, кваліфікації злочину за наявності у нормі оціночної ознаки, кваліфікації закінченого одиничного злочину (простого та ускладненого),

кваліфікації злочину при колізії та конкуренції кримінально-правових норм, кваліфікації незакінченого злочину, кваліфікації злочину у разі фактичної помилки особи, що його вчинила, кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті, кваліфікації множинності злочинів, кваліфікації малозначного діяння, кваліфікації діяння особи, за наявності обставин, що виключають його злочинність, кваліфікаційних помилок;

– положення КК України, основні рекомендації Пленуму Верховного Суду України та Пленуму Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ щодо кримінально-правової кваліфікації та її методології, принципів, функцій, видів та суб'єктів кваліфікації злочинів, передумов та підстав кваліфікації злочинів, етапів кваліфікації злочинів, правил кваліфікації злочинів, тлумачення кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів, кваліфікації злочинів за елементами складу злочину, кваліфікації злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих та привілейованих ознак його складу, кваліфікації злочину з урахуванням бланкетних норм КК, кваліфікації злочину за наявності у нормі оціночної ознаки, кваліфікації закінченого одиничного злочину (простого та ускладненого), кваліфікації злочину при колізії та конкуренції кримінально-правових норм, кваліфікації незакінченого злочину, кваліфікації злочину у разі фактичної помилки особи, що його вчинила, кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті, кваліфікації множинності злочинів, кваліфікації малозначного діяння, кваліфікації діяння особи, за наявності обставин, що виключають його злочинність;

вміти:

– вільно володіти основними поняттями і категоріями з питань соціальної природи злочину та його історично мінливого характеру, проблеми застосування аналогії у кримінальному праві, поняття злочину та його ознак, місця злочину в системі правопорушень, відмежування злочинів від інших правопорушень, співвідношення понять злочину та кримінального правопорушення, класифікації злочинів, проблеми запровадження проступку у кримінальне право України;

– вільно володіти основними поняттями і категоріями щодо складу злочину та його значення, понять елементів та ознак складу злочину, видів складів злочину, класифікацій (видів) об'єктів злочину та їх значення, поняття предмета злочину та його місця в структурі складу злочину, обов'язкових та факультативних ознак об'єктивної сторони злочину, значення нездоланної сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння, причинного зв'язку у кримінальному праві та його видів, поняття суб'єкта злочину та його ознак, проблеми визнання юридичної особи суб'єктом злочину, формул осудності, неосудності та обмеженої осудності, правових наслідків осудності, неосудності та обмеженої осудності, обґрунтування кримінальної відповідальності за злочини, вчинені в стані сп'яніння, видів суб'єкта злочину, поняття суб'єктивної сторони злочину та її ознак, форм вини, змішаної (подвійної, складної) форми вини та її значення для кваліфікації злочину, фактичної та юридичної помилок в кримінальному праві та їх значення для кримінальної відповідальності;

– вільно володіти основними поняттями і категоріями правозастосовної практики стосовно визначення поняття кримінально-правової кваліфікації, філософських та логічних основ кримінально-правової кваліфікації, методології кримінально-правової кваліфікації, історії розвитку вітчизняного та зарубіжного кримінального законодавства щодо регламентації питань кримінально-правової кваліфікації, принципів, функцій, видів та суб'єктів кваліфікації злочинів, передумов та підстав кваліфікації злочинів, етапів кваліфікації злочинів, правил кваліфікації злочинів, тлумачення кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів, кваліфікації злочинів за елементами складу злочину, кваліфікації злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих та привілейованих ознак його складу, кваліфікації злочину з урахуванням бланкетних норм КК, кваліфікації злочину за наявності у нормі оціночної ознаки, кваліфікації закінченого одиничного злочину (простого та ускладненого), кваліфікації злочину при колізії та конкуренції кримінально-правових норм,

кваліфікації незакінченого злочину, кваліфікації злочину у разі фактичної помилки особи, що його вчинила, кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті, кваліфікації множинності злочинів, кваліфікації малозначного діяння, кваліфікації діяння особи, за наявності обставин, що виключають його злочинність, кваліфікаційних помилок;

– піддавати критичному аналізу дискусійні питання, що виникають з приводу та у зв'язку з визначенням соціальної природи злочину та його історично мінливого характеру, проблеми застосування аналогії у кримінальному праві, поняття злочину та його ознак, місця злочину в системі правопорушень, відмежування злочинів від інших правопорушень, співвідношення понять злочину та кримінального правопорушення, класифікації злочинів, проблеми запровадження проступку у кримінальне право України;

– піддавати критичному аналізу дискусійні питання, що виникають з приводу та у зв'язку з визначенням складу злочину та щодо його значення, понять елементів та ознак складу злочину, видів складів злочину, класифікацій (видів) об'єктів злочину та їх значення, поняття предмета злочину та його місця в структурі складу злочину, обов'язкових та факультативних ознак об'єктивної сторони злочину, значення нездоланної сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння, причинного зв'язку у кримінальному праві та його видів, поняття суб'єкта злочину та його ознак, проблеми визнання юридичної особи суб'єктом злочину, формул осудності, неосудності та обмеженої осудності, правових наслідків осудності, неосудності та обмеженої осудності, обґрунтування кримінальної відповідальності за злочини, вчинені в стані сп'яніння, видів суб'єкта злочину, поняття суб'єктивної сторони злочину та її ознак, форм вини, змішаної (подвійної, складної) форми вини та її значення для кваліфікації злочину, фактичної та юридичної помилок в кримінальному праві та їх значення для кримінальної відповідальності;

– піддавати критичному аналізу дискусійні питання, що виникають з приводу та у зв'язку з кримінально-правовою кваліфікацією, щодо філософських та логічних основ кримінально-правової кваліфікації, методології кримінально-правової кваліфікації, історії розвитку вітчизняного та зарубіжного кримінального законодавства щодо регламентації питань кримінально-правової кваліфікації, принципів, функцій, видів та суб'єктів кваліфікації злочинів, передумов та підстав кваліфікації злочинів, етапів кваліфікації злочинів, правил кваліфікації злочинів, тлумачення кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів, кваліфікації злочинів за елементами складу злочину, кваліфікації злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих та привілейованих ознак його складу, кваліфікації злочину з урахуванням бланкетних норм КК, кваліфікації злочину за наявності у нормі оціночної ознаки, кваліфікації закінченого одиничного злочину (простого та ускладненого), кваліфікації злочину при колізії та конкуренції кримінально-правових норм, кваліфікації незакінченого злочину, кваліфікації злочину у разі фактичної помилки особи, що його вчинила, кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті, кваліфікації множинності злочинів, кваліфікації малозначного діяння, кваліфікації діяння особи, за наявності обставин, що виключають його злочинність, кваліфікаційних помилок;

– логічно та аргументовано формулювати і науково обґрунтовувати вирішення проблемних питань з приводу поняття злочину та його ознак, місця злочину в системі правопорушень, відмежування злочинів від інших правопорушень, співвідношення понять злочину та кримінального правопорушення, класифікації злочинів, проблеми запровадження проступку у кримінальне право України;

– логічно та аргументовано формулювати і науково обґрунтовувати вирішення проблемних питань з приводу визначення поняття складу злочину та щодо його значення, понять елементів та ознак складу злочину, видів складів злочину, класифікацій (видів) об'єктів злочину та їх значення, поняття предмета злочину та його місця в структурі складу злочину, обов'язкових та факультативних ознак об'єктивної сторони злочину, значення нездоланної сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння, причинного зв'язку у кримінальному праві

та його видів, поняття суб'єкта злочину та його ознак, проблеми визнання юридичної особи суб'єктом злочину, формул осудності, неосудності та обмеженої осудності, правових наслідків осудності, неосудності та обмеженої осудності, обґрунтування кримінальної відповідальності за злочини, вчинені в стані сп'яніння, видів суб'єкта злочину, поняття суб'єктивної сторони злочину та її ознак, форм вини, змішаної (подвійної, складної) форми вини та її значення для кваліфікації злочину, фактичної та юридичної помилок в кримінальному праві та їх значення для кримінальної відповідальності;

– логічно та аргументовано формулювати і науково обґрунтовувати вирішення проблемних питань кримінально-правової кваліфікації, щодо філософських та логічних основ кримінально-правової кваліфікації, методології кримінально-правової кваліфікації, історії розвитку вітчизняного та зарубіжного кримінального законодавства щодо регламентації питань кримінально-правової кваліфікації, принципів, функцій, видів та суб'єктів кваліфікації злочинів, передумов та підстав кваліфікації злочинів, етапів кваліфікації злочинів, правил кваліфікації злочинів, тлумачення кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів, кваліфікації злочинів за елементами складу злочину, кваліфікації злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих та привілейованих ознак його складу, кваліфікації злочину з урахуванням бланкетних норм КК, кваліфікації злочину за наявності у нормі оціночної ознаки, кваліфікації закінченого одиничного злочину (простого та ускладненого), кваліфікації злочину при колізії та конкуренції кримінально-правових норм, кваліфікації незакінченого злочину, кваліфікації злочину у разі фактичної помилки особи, що його вчинила, кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті, кваліфікації множинності злочинів, кваліфікації малозначного діяння, кваліфікації діяння особи, за наявності обставин, що виключають його злочинність, кваліфікаційних помилок;

– тлумачити та правильно застосовувати концептуальні нормативні засади визначення поняття злочину та його ознак, місця злочину в системі правопорушень, відмежування злочинів від інших правопорушень, співвідношення понять злочину та кримінального правопорушення, класифікації злочинів, проблеми запровадження проступку у кримінальне право України;

– тлумачити та правильно застосовувати концептуальні нормативні засади визначення поняття складу злочину та щодо його значення, понять елементів та ознак складу злочину, видів складів злочину, класифікацій (видів) об'єктів злочину та їх значення, поняття предмета злочину та його місця в структурі складу злочину, обов'язкових та факультативних ознак об'єктивної сторони злочину, значення нездоланної сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння, причинного зв'язку у кримінальному праві та його видів, поняття суб'єкта злочину та його ознак, проблеми визнання юридичної особи суб'єктом злочину, формул осудності, неосудності та обмеженої осудності, правових наслідків осудності, неосудності та обмеженої осудності, обґрунтування кримінальної відповідальності за злочини, вчинені в стані сп'яніння, видів суб'єкта злочину, поняття суб'єктивної сторони злочину та її ознак, форм вини, змішаної (подвійної, складної) форми вини та її значення для кваліфікації злочину, фактичної та юридичної помилок в кримінальному праві та їх значення для кримінальної відповідальності;

– тлумачити та правильно застосовувати концептуальні нормативні засади кримінально-правової кваліфікації, щодо філософських та логічних основ кримінально-правової кваліфікації, методології кримінально-правової кваліфікації, історії розвитку вітчизняного та зарубіжного кримінального законодавства щодо регламентації питань кримінально-правової кваліфікації, принципів, функцій, видів та суб'єктів кваліфікації злочинів, передумов та підстав кваліфікації злочинів, етапів кваліфікації злочинів, правил кваліфікації злочинів, тлумачення кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів, кваліфікації злочинів за елементами складу злочину, кваліфікації злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих та привілейованих ознак його складу, кваліфікації злочину з урахуванням бланкетних норм КК, кваліфікації злочину за наявності у нормі оціночної

ознаки, кваліфікації закінченого одиничного злочину (простого та ускладненого), кваліфікації злочину при колізії та конкуренції кримінально-правових норм, кваліфікації незакінченого злочину, кваліфікації злочину у разі фактичної помилки особи, що його вчинила, кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті, кваліфікації множинності злочинів, кваліфікації малозначного діяння, кваліфікації діяння особи, за наявності обставин, що виключають його злочинність, кваліфікаційних помилок;

– порівнювати, аналізувати, тлумачити національні та міжнародні нормативно-правові стандарти визначення поняття злочину та його ознак, місця злочину в системі правопорушень, відмежування злочинів від інших правопорушень, співвідношення понять злочину та кримінального правопорушення, класифікації злочинів, проблеми запровадження проступку у кримінальне право України; тлумачити і правильно застосовувати чинні міжнародні нормативно-правові акти в цій сфері;

– порівнювати, аналізувати, тлумачити національні та міжнародні нормативно-правові стандарти визначення поняття складу злочину та щодо його значення, понять елементів та ознак складу злочину, видів складів злочину, класифікацій (видів) об'єктів злочину та їх значення, поняття предмета злочину та його місця в структурі складу злочину, обов'язкових та факультативних ознак об'єктивної сторони злочину, значення нездоланної сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння, причинного зв'язку у кримінальному праві та його видів, поняття суб'єкта злочину та його ознак, проблеми визнання юридичної особи суб'єктом злочину, формул осудності, неосудності та обмеженої осудності, правових наслідків осудності, неосудності та обмеженої осудності, обґрунтування кримінальної відповідальності за злочини, вчинені в стані сп'яніння, видів суб'єкта злочину, поняття суб'єктивної сторони злочину та її ознак, форм вини, змішаної (подвійної, складної) форми вини та її значення для кваліфікації злочину, фактичної та юридичної помилок в кримінальному праві та їх значення для кримінальної відповідальності; тлумачити і правильно застосовувати чинні міжнародні нормативно-правові акти в цій сфері;

– порівнювати, аналізувати, тлумачити національні та міжнародні нормативно-правові стандарти кримінально-правової кваліфікації, щодо філософських та логічних основ кримінально-правової кваліфікації, методології кримінально-правової кваліфікації, історії розвитку вітчизняного та зарубіжного кримінального законодавства щодо регламентації питань кримінально-правової кваліфікації, принципів, функцій, видів та суб'єктів кваліфікації злочинів, передумов та підстав кваліфікації злочинів, етапів кваліфікації злочинів, правил кваліфікації злочинів, тлумачення кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів, кваліфікації злочинів за елементами складу злочину, кваліфікації злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих та привілейованих ознак його складу, кваліфікації злочину з урахуванням бланкетних норм КК, кваліфікації злочину за наявності у нормі оціночної ознаки, кваліфікації закінченого одиничного злочину (простого та ускладненого), кваліфікації злочину при колізії та конкуренції кримінально-правових норм, кваліфікації незакінченого злочину, кваліфікації злочину у разі фактичної помилки особи, що його вчинила, кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті, кваліфікації множинності злочинів, кваліфікації малозначного діяння, кваліфікації діяння особи, за наявності обставин, що виключають його злочинність, кваліфікаційних помилок; тлумачити і правильно застосовувати чинні міжнародні нормативно-правові акти в цій сфері;

– обґрунтовувати актуальність та значущість проблемних питань у досліджуваній галузі; визначати зміст досліджень та їх методологічний інструментарій; формулювати наукові гіпотези, дослідницькі завдання; критично оцінювати літературу за темою дослідження; вести аргументовану наукову полеміку; інтегрувати отримані знання у структуру власного дослідження;

– вільно володіти поняттям злочину та його ознак, поняття складу злочину та щодо його значення, понять елементів та ознак складу злочину, видів складів злочину, класифікацій (видів) об'єктів злочину та їх значення, поняття предмета злочину та його

місця в структурі складу злочину, обов'язкових та факультативних ознак об'єктивної сторони злочину, кримінально-правової кваліфікації;

– піддавати критичному аналізу дискусійні питання, що виникають щодо поняття злочину та його ознак, поняття складу злочину та щодо його значення, понять елементів та ознак складу злочину, видів складів злочину, класифікацій (видів) об'єктів злочину та їх значення, поняття предмета злочину та його місця в структурі складу злочину, обов'язкових та факультативних ознак об'єктивної сторони злочину, кримінально-правової кваліфікації;

– логічно та аргументовано формулювати і науково обґрунтовувати вирішення спірних питань визначення злочину та його ознак, складу злочину та щодо його значення, понять елементів та ознак складу злочину, видів складів злочину, класифікацій (видів) об'єктів злочину та їх значення, поняття предмета злочину та його місця в структурі складу злочину, обов'язкових та факультативних ознак об'єктивної сторони злочину, кримінально-правової кваліфікації;

– тлумачити та правильно застосовувати кримінальне законодавство України;

– критично оцінювати законодавчі новели, застосовувати теоретичні знання при вирішенні конкретних практичних завдань, аналізувати матеріали правозастосовної практики та робити узагальнюючі висновки; формулювати та теоретично обґрунтовувати власну наукову позицію з приводу дискусійних питань;

– проводити узагальнення слідчо-судової практики;

– застосовувати набуті теоретичні знання при вирішенні практичних завдань. володіти навичками:

– виявлення проблемних аспектів фундаментального і прикладного характеру з питань соціальної природи злочину та його історично мінливого характеру, проблеми застосування аналогії у кримінальному праві, поняття злочину та його ознак, місця злочину в системі правопорушень, відмежування злочинів від інших правопорушень, співвідношення понять злочину та кримінального правопорушення, класифікації злочинів, проблеми запровадження проступку у кримінальне право України; складу злочину та його значення, понять елементів та ознак складу злочину, видів складів злочину, класифікацій (видів) об'єктів злочину та їх значення, поняття предмета злочину та його місця в структурі складу злочину, обов'язкових та факультативних ознак об'єктивної сторони злочину, значення нездоланної сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння, причинного зв'язку у кримінальному праві та його видів, поняття суб'єкта злочину та його ознак, проблеми визнання юридичної особи суб'єктом злочину, формул осудності, неосудності та обмеженої осудності, правових наслідків осудності, неосудності та обмеженої осудності, обґрунтування кримінальної відповідальності за злочини, вчинені в стані сп'яніння, видів суб'єкта злочину, поняття суб'єктивної сторони злочину та її ознак, форм вини, змішаної (подвійної, складної) форми вини та її значення для кваліфікації злочину, фактичної та юридичної помилок в кримінальному праві та їх значення для кримінальної відповідальності; кримінально-правової кваліфікації, філософських та логічних основ кримінально-правової кваліфікації, методології кримінально-правової кваліфікації, історії розвитку вітчизняного та зарубіжного кримінального законодавства щодо регламентації питань кримінально-правової кваліфікації, принципів, функцій, видів та суб'єктів кваліфікації злочинів, передумов та підстав кваліфікації злочинів, етапів кваліфікації злочинів, правил кваліфікації злочинів, тлумачення кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів, кваліфікації злочинів за елементами складу злочину, кваліфікації злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих та привілейованих ознак його складу, кваліфікації злочину з урахуванням бланкетних норм КК, кваліфікації злочину за наявності у нормі оціночної ознаки, кваліфікації закінченого одиничного злочину (простого та ускладненого), кваліфікації злочину при колізії та конкуренції кримінально-правових норм, кваліфікації незакінченого злочину, кваліфікації злочину у разі фактичної помилки особи, що його вчинила, кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті, кваліфікації множинності злочинів, кваліфікації малозначного діяння,

кваліфікації діяння особи, за наявності обставин, що виключають його злочинність, кваліфікаційних помилок;

– самостійного вивчення положень чинного кримінального законодавства та теоретичних концепцій з питань соціальної природи злочину та його історично мінливого характеру, проблеми застосування аналогії у кримінальному праві, поняття злочину та його ознак, місця злочину в системі правопорушень, відмежування злочинів від інших правопорушень, співвідношення понять злочину та кримінального правопорушення, класифікації злочинів, проблеми запровадження проступку у кримінальне право України; складу злочину та його значення, понять елементів та ознак складу злочину, видів складів злочину, класифікацій (видів) об'єктів злочину та їх значення, поняття предмета злочину та його місця в структурі складу злочину, обов'язкових та факультативних ознак об'єктивної сторони злочину, значення нездоланної сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння, причинного зв'язку у кримінальному праві та його видів, поняття суб'єкта злочину та його ознак, проблеми визнання юридичної особи суб'єктом злочину, формул осудності, неосудності та обмеженої осудності, правових наслідків осудності, неосудності та обмеженої осудності, обґрунтування кримінальної відповідальності за злочини, вчинені в стані сп'яніння, видів суб'єкта злочину, поняття суб'єктивної сторони злочину та її ознак, форм вини, змішаної (подвійної, складної) форми вини та її значення для кваліфікації злочину, фактичної та юридичної помилок в кримінальному праві та їх значення для кримінальної відповідальності; кримінально-правової кваліфікації, філософських та логічних основ кримінально-правової кваліфікації, методології кримінально-правової кваліфікації, історії розвитку вітчизняного та зарубіжного кримінального законодавства щодо регламентації питань кримінально-правової кваліфікації, принципів, функцій, видів та суб'єктів кваліфікації злочинів, передумов та підстав кваліфікації злочинів, етапів кваліфікації злочинів, правил кваліфікації злочинів, тлумачення кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів, кваліфікації злочинів за елементами складу злочину, кваліфікації злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих та привілейованих ознак його складу, кваліфікації злочину з урахуванням бланкетних норм КК, кваліфікації злочину за наявності у нормі оціночної ознаки, кваліфікації закінченого одиничного злочину (простого та ускладненого), кваліфікації злочину при колізії та конкуренції кримінально-правових норм, кваліфікації незакінченого злочину, кваліфікації злочину у разі фактичної помилки особи, що його вчинила, кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті, кваліфікації множинності злочинів, кваліфікації малозначного діяння, кваліфікації діяння особи, за наявності обставин, що виключають його злочинність, кваліфікаційних помилок;

– самостійного вивчення релевантної літератури з кримінально-правової проблематики; виявлення проблемних аспектів у досліджуваній сфері; знаходження інформації в електронних базах даних; складання бібліографії за досліджуваною темою;

– вирішення кейсів, пов'язаних з питаннями соціальної природи злочину та його історично мінливого характеру, проблеми застосування аналогії у кримінальному праві, поняття злочину та його ознак, місця злочину в системі правопорушень, відмежування злочинів від інших правопорушень, співвідношення понять злочину та кримінального правопорушення, класифікації злочинів, проблеми запровадження проступку у кримінальне право України; складу злочину та його значення, понять елементів та ознак складу злочину, видів складів злочину, класифікацій (видів) об'єктів злочину та їх значення, поняття предмета злочину та його місця в структурі складу злочину, обов'язкових та факультативних ознак об'єктивної сторони злочину, значення нездоланної сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння, причинного зв'язку у кримінальному праві та його видів, поняття суб'єкта злочину та його ознак, проблеми визнання юридичної особи суб'єктом злочину, формул осудності, неосудності та обмеженої осудності, правових наслідків осудності, неосудності та обмеженої осудності, обґрунтування кримінальної відповідальності за злочини, вчинені в стані

сп'яніння, видів суб'єкта злочину, поняття суб'єктивної сторони злочину та її ознак, форм вини, змішаної (подвійної, складної) форми вини та її значення для кваліфікації злочину, фактичної та юридичної помилок в кримінальному праві та їх значення для кримінальної відповідальності; кримінально-правової кваліфікації, філософських та логічних основ кримінально-правової кваліфікації, методології кримінально-правової кваліфікації, історії розвитку вітчизняного та зарубіжного кримінального законодавства щодо регламентації питань кримінально-правової кваліфікації, принципів, функцій, видів та суб'єктів кваліфікації злочинів, передумов та підстав кваліфікації злочинів, етапів кваліфікації злочинів, правил кваліфікації злочинів, тлумачення кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів, кваліфікації злочинів за елементами складу злочину, кваліфікації злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих та привілейованих ознак його складу, кваліфікації злочину з урахуванням бланкетних норм КК, кваліфікації злочину за наявності у нормі оціночної ознаки, кваліфікації закінченого одиничного злочину (простого та ускладненого), кваліфікації злочину при колізії та конкуренції кримінально-правових норм, кваліфікації незакінченого злочину, кваліфікації злочину у разі фактичної помилки особи, що його вчинила, кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті, кваліфікації множинності злочинів, кваліфікації малозначного діяння, кваліфікації діяння особи, за наявності обставин, що виключають його злочинність, кваліфікаційних помилок;

– виявлення проблемних аспектів фундаментального і прикладного характеру з питань соціальної природи злочину та його історично мінливого характеру, проблеми застосування аналогії у кримінальному праві, поняття злочину та його ознак, місця злочину в системі правопорушень, відмежування злочинів від інших правопорушень, співвідношення понять злочину та кримінального правопорушення, класифікації злочинів, проблеми запровадження проступку у кримінальне право України; складу злочину та його значення, понять елементів та ознак складу злочину, видів складів злочину, класифікацій (видів) об'єктів злочину та їх значення, поняття предмета злочину та його місця в структурі складу злочину, обов'язкових та факультативних ознак об'єктивної сторони злочину, значення нездоланної сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння, причинного зв'язку у кримінальному праві та його видів, поняття суб'єкта злочину та його ознак, проблеми визнання юридичної особи суб'єктом злочину, формул осудності, неосудності та обмеженої осудності, правових наслідків осудності, неосудності та обмеженої осудності, обґрунтування кримінальної відповідальності за злочини, вчинені в стані сп'яніння, видів суб'єкта злочину, поняття суб'єктивної сторони злочину та її ознак, форм вини, змішаної (подвійної, складної) форми вини та її значення для кваліфікації злочину, фактичної та юридичної помилок в кримінальному праві та їх значення для кримінальної відповідальності; кримінально-правової кваліфікації, філософських та логічних основ кримінально-правової кваліфікації, методології кримінально-правової кваліфікації, історії розвитку вітчизняного та зарубіжного кримінального законодавства щодо регламентації питань кримінально-правової кваліфікації, принципів, функцій, видів та суб'єктів кваліфікації злочинів, передумов та підстав кваліфікації злочинів, етапів кваліфікації злочинів, правил кваліфікації злочинів, тлумачення кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів, кваліфікації злочинів за елементами складу злочину, кваліфікації злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих та привілейованих ознак його складу, кваліфікації злочину з урахуванням бланкетних норм КК, кваліфікації злочину за наявності у нормі оціночної ознаки, кваліфікації закінченого одиничного злочину (простого та ускладненого), кваліфікації злочину при колізії та конкуренції кримінально-правових норм, кваліфікації незакінченого злочину, кваліфікації злочину у разі фактичної помилки особи, що його вчинила, кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті, кваліфікації множинності злочинів, кваліфікації малозначного діяння, кваліфікації діяння особи, за наявності обставин, що виключають його злочинність, кваліфікаційних помилок;

– аналітичної і творчої роботи з науковими і нормативно-правовими джерелами та матеріалами судової практики, вироблення свої науково обґрунтованої позиції з проблемних питань.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього—180 год., в т.ч. лекції—28 год., семінарські заняття—32 год., самостійна робота—120 год.

Форма контролю: іспит.

Доктринальні проблеми вчення про кримінальну відповідальність та інші заходи кримінально-правового характеру

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета:

– розширення, поглиблення та систематизацію здобувачами третього освітньо-наукового рівня вищої освіти знань щодо основних наукових концепцій у галузі кримінального права, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку, розуміння теоретичних і практичних проблем застосування кримінального законодавства, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, необхідних для подальшого вдосконалення та реформування вітчизняної законодавчої системи протидії злочинності;

– оволодіння спеціально-науковими компетенціями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, необхідного для вирішення професійних завдань;

– набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів проведеного наукового дослідження, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення самостійної роботи;

– ознайомлення з методологією наукового дослідження.

Коротка характеристика:

Запропонована навчальна дисципліна включає до себе основні наукові концепції, присвячені встановленню, дослідженню, осмисленню та аналізу:

– поняття, видів злочинів проти основ національної безпеки, їх родового об'єкту, підстав криміналізації, системи інтересів та загроз національній безпеці України;

– наукових проблем кваліфікації злочинів проти життя, здоров'я, прав і свобод людини і громадянина, іноземного кримінального законодавства в цій частині та практики Європейського суду з прав людини в цій сфері;

– поняття, видів злочинів проти власності, форм протиправного безоплатного обертання чужого майна на власну або користь інших осіб, конструкції складів злочинів, способів вчинення злочинів проти власності, ознак суб'єктів та суб'єктивної сторони зазначених злочинів, кваліфікуючих ознак, проблем встановлення співучасті, сукупності, подолання конкуренції кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів проти власності, співвідношення цих злочинів між собою та відмежування від суміжних злочинів, кримінальна відповідальність за які передбачена в інших розділах КК України, проблем законодавчого регулювання та забезпечення охорони власності, практики застосування кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів, зарубіжного досвіду вирішення проблем кримінально-правового забезпечення охорони власності;

– проблем кримінально-правового забезпечення протидії корупційним та пов'язаним з корупцією злочинам, приписів чинного КК, історії змін кримінально-правових норм, зарубіжного та міжнародного права у сфері кримінально-правової протидії корупції.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

– зміст родового об'єкту злочинів проти основ національної безпеки України, основні теоретичні погляди та концепції визначення системи національних інтересів та загроз для них; конститутивні, обтяжуючі та особливо обтяжуючі кримінальну відповідальність ознаки злочинів; основні положення теоретичних концепцій і проблемні аспекти законодавчої регламентації та практики притягнення до кримінальної відповідальності за вчинення злочинів, передбачених розділом I Особливої частини КК; правові позиції, висловлені Верховним Судом України з приводу застосування відповідних кримінально-правових норм;

– основні положення та систему II та III розділів Особливої частини КК України, структуру та види норм, які вони містять, точки зору щодо системи злочинів проти життя та здоров'я, щодо об'єкта, особливостей об'єктивної та суб'єктивної сторони зазначених діянь, спірні проблеми їх кваліфікації, відмежування від суміжних складів, проблеми, що виникають у судовій практиці, практику Європейського суду з прав людини у відповідній категорії справ;

– сутність, ознаки, обсяг і зміст, кримінально-правове значення основних понять, наукових поглядів, зміст кримінально-правових норм, етапи становлення та розвитку кримінально-правового забезпечення охорони відносин власності, основні положення теоретичних концепцій, проблемні аспекти законодавчої регламентації та правозастосовної практики; зарубіжні підходи до кримінально-правового забезпечення охорони власності;

– зміст кримінально-правових норм про корупційні та пов'язані з корупцією злочини, зв'язки цих норм з іншими нормами в системі КК, що мають значення при кваліфікації таких злочинів та при вирішенні інших кримінально-правових питань; основні проблеми, що стосуються визначення змісту і застосування таких норм на практиці, та шляхи їх вирішення, запропоновані науковцями та вищими судовими інстанціями; основні положення міжнародного права, що стосуються протидії зазначеним злочинам, та їх значення для застосування норм КК; основну інформацію про міжнародний досвід в боротьбі з такими злочинами;

ВМІТИ:

– обґрунтовувати актуальність та значущість проблемних питань у досліджуваній галузі; визначати зміст досліджень та їх методологічний інструментарій; формулювати наукові гіпотези, дослідницькі завдання; критично оцінювати літературу за темою дослідження; вести аргументовану наукову полеміку; інтегрувати отримані знання у структуру власного дослідження;

– критично оцінювати законодавчі новели, застосовувати теоретичні знання при вирішенні конкретних практичних завдань, аналізувати матеріали правозастосовної практики та робити узагальнюючі висновки; формулювати та теоретично обґрунтовувати власну наукову позицію з приводу дискусійних питань кримінально-правової кваліфікації, призначення покарання, звільнення від покарання та його відбування;

– проводити узагальнення слідчо-судової практики;

– застосовувати набуті теоретичні знання при вирішенні практичних завдань;

– аналізувати склади конкретних злочинів і правильно їх кваліфікувати, застосовувати роз'яснення вищих судових інстанцій до конкретних ситуацій, а також практику Європейського суду з прав людини при вирішенні казусів за відповідною категорією справ;

– правильно встановлювати ознаки складів злочинів проти основ національної безпеки, життя і здоров'я, власності, корупційних та пов'язаних з корупцією злочинів, проводити відмежування суміжних складів злочинів.

ВОЛОДІТИ НАВИЧКАМИ:

– самостійного вивчення положень чинного кримінального законодавства та теоретичних концепцій;

– самостійного вивчення релевантної літератури з кримінально-правової проблематики; виявлення проблемних аспектів у досліджуваній сфері; знаходження інформації в електронних базах даних; складання бібліографії за досліджуваною темою;

– побудови законодавчих конструкцій норм Особливої частини КК, визначення підстав та приводів криміналізації злочинів проти основ національної безпеки, життя і здоров'я, власності, корупційних і пов'язаних з корупцією злочинів;

– виявлення проблемних аспектів фундаментального і прикладного характеру при кваліфікації окремих злочинів;

– аналітичної і творчої роботи з науковими і нормативно-правовими джерелами та матеріалами судової практики, вироблення свої науково обґрунтованої позиції з проблемних питань.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Доктринальні проблеми кримінально-правової охорони прав людини, інтересів суспільства та держави

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета:

– розширення, поглиблення та систематизацію здобувачами третього освітньо-наукового рівня вищої освіти знань щодо основних наукових концепцій у галузі кримінального права, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку, розуміння теоретичних і практичних проблем застосування кримінального законодавства, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, необхідних для подальшого вдосконалення та реформування вітчизняної законодавчої системи протидії злочинності;

– оволодіння спеціально-науковими компетенціями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, необхідного для вирішення професійних завдань;

– набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів проведеного наукового дослідження, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення самостійної роботи;

– ознайомлення з методологією наукового дослідження.

Коротка характеристика:

Запропонована навчальна дисципліна включає до себе основні наукові концепції, присвячені встановленню, дослідженню, осмисленню та аналізу:

– поняття, видів злочинів проти основ національної безпеки, їх родового об'єкту, підстав криміналізації, системи інтересів та загроз національній безпеці України;

– наукових проблем кваліфікації злочинів проти життя, здоров'я, прав і свобод людини і громадянина, іноземного кримінального законодавства в цій частині та практики Європейського суду з прав людини в цій сфері;

– поняття, видів злочинів проти власності, форм протиправного безоплатного обертання чужого майна на власну або користь інших осіб, конструкції складів злочинів, способів вчинення злочинів проти власності, ознак суб'єктів та суб'єктивної сторони зазначених злочинів, кваліфікуючих ознак, проблем встановлення співучасті, сукупності, подолання конкуренції кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів проти власності, співвідношення цих злочинів між собою та відмежування від суміжних злочинів, кримінальна відповідальність за які передбачена в інших розділах КК України, проблем законодавчого регулювання та забезпечення охорони власності, практики застосування кримінально-правових норм при кваліфікації злочинів, зарубіжного досвіду вирішення проблем кримінально-правового забезпечення охорони власності;

– проблем кримінально-правового забезпечення протидії корупційним та пов'язаним з корупцією злочинам, приписів чинного КК, історії змін кримінально-правових норм, зарубіжного та міжнародного права у сфері кримінально-правової протидії корупції.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

– зміст родового об'єкту злочинів проти основ національної безпеки України, основні теоретичні погляди та концепції визначення системи національних інтересів та загроз для них; конститутивні, обтяжуючі та особливо обтяжуючі кримінальну відповідальність ознаки злочинів; основні положення теоретичних концепцій і проблемні аспекти законодавчої регламентації та практики притягнення до кримінальної відповідальності за вчинення злочинів, передбачених розділом I Особливої частини КК; правові позиції, висловлені Верховним Судом України з приводу застосування відповідних кримінально-правових норм;

– основні положення та систему II та III розділів Особливої частини КК України, структуру та види норм, які вони містять, точки зору щодо системи злочинів проти життя та здоров'я, щодо об'єкта, особливостей об'єктивної та суб'єктивної сторони зазначених діянь, спірні проблеми їх кваліфікації, відмежування від суміжних складів, проблеми, що виникають у судовій практиці, практику Європейського суду з прав людини у відповідній категорії справ;

– сутність, ознаки, обсяг і зміст, кримінально-правове значення основних понять, наукових поглядів, зміст кримінально-правових норм, етапи становлення та розвитку кримінально-правового забезпечення охорони відносин власності, основні положення теоретичних концепцій, проблемні аспекти законодавчої регламентації та правозастосовної практики; зарубіжні підходи до кримінально-правового забезпечення охорони власності;

– зміст кримінально-правових норм про корупційні та пов'язані з корупцією злочини, зв'язки цих норм з іншими нормами в системі КК, що мають значення при кваліфікації таких злочинів та при вирішенні інших кримінально-правових питань; основні проблеми, що стосуються визначення змісту і застосування таких норм на практиці, та шляхи їх вирішення, запропоновані науковцями та вищими судовими інстанціями; основні положення міжнародного права, що стосуються протидії зазначеним злочинам, та їх значення для застосування норм КК; основну інформацію про міжнародний досвід в боротьбі з такими злочинами;

вміти:

– обґрунтовувати актуальність та значущість проблемних питань у досліджуваній галузі; визначати зміст досліджень та їх методологічний інструментарій; формулювати наукові гіпотези, дослідницькі завдання; критично оцінювати літературу за темою дослідження; вести аргументовану наукову полеміку; інтегрувати отримані знання у структуру власного дослідження;

– критично оцінювати законодавчі новели, застосовувати теоретичні знання при вирішенні конкретних практичних завдань, аналізувати матеріали правозастосовної практики та робити узагальнюючі висновки; формулювати та теоретично обґрунтовувати власну наукову позицію з приводу дискусійних питань кримінально-правової кваліфікації, призначення покарання, звільнення від покарання та його відбування;

– проводити узагальнення слідчо-судової практики;

– застосовувати набуті теоретичні знання при вирішенні практичних завдань;

– аналізувати склади конкретних злочинів і правильно їх кваліфікувати, застосовувати роз'яснення вищих судових інстанцій до конкретних ситуацій, а також практику Європейського суду з прав людини при вирішенні казусів за відповідною категорією справ;

– правильно встановлювати ознаки складів злочинів проти основ національної безпеки, життя і здоров'я, власності, корупційних та пов'язаних з корупцією злочинів, проводити відмежування суміжних складів злочинів.

володіти навичками:

- самостійного вивчення положень чинного кримінального законодавства та теоретичних концепцій;
- самостійного вивчення релевантної літератури з кримінально-правової проблематики; виявлення проблемних аспектів у досліджуваній сфері; знаходження інформації в електронних базах даних; складання бібліографії за досліджуваною темою;
- побудови законодавчих конструкцій норм Особливої частини КК, визначення підстав та приводів криміналізації злочинів проти основ національної безпеки, життя і здоров'я, власності, корупційних і пов'язаних з корупцією злочинів;
- виявлення проблемних аспектів фундаментального і прикладного характеру при кваліфікації окремих злочинів;
- аналітичної і творчої роботи з науковими і нормативно-правовими джерелами та матеріалами судової практики, вироблення свої науково обґрунтованої позиції з проблемних питань.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентації, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Правові засади функціонування кримінально-виконавчої системи

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта *Семестр:* 3/4

Мета: вивчення навчальної дисципліни «Правові засади функціонування кримінально-виконавчої системи» полягає в накопичення і систематизації знань з теорії і практики виконання покарань, набуття аспірантами теоретичних знань щодо базових засад функціонування органів пробації, засвоєння доктринальних питань реалізації теоретичних положень науки кримінально-виконавчого права в практичну площину виконання покарань, втілення принципів кримінально-виконавчого права. Набуття знань в сфері правового інструментарію регулювання кримінально-виконавчої діяльності, визначення місця в системі джерел кримінально-виконавчого права рішень Європейського суду з прав людини та рекомендацій міжнародних організацій, а також прикладне значення цих актів для корегування кримінально-виконавчої політики України; здобуття знань та навичок прикладного характеру щодо проведення наукових досліджень діяльності органів та установ виконання покарань та кримінально-виконавчої системи України в цілому.

Коротка характеристика: Викладання навчальної дисципліни направлено на висвітлення основних наукових та прикладних аспектів функціонування кримінально-виконавчої системи, завдань та принципів діяльності органів та установ виконання покарань, змісту кримінально-виконавчої політики, питань реалізації кримінально-виконавчих норм в практику діяльності органів та установ, проблем законодавчого регулювання практики застосування основних інститутів кримінально-виконавчого права, вплив міжнародних актів та рішень Європейського суду з прав людини на стан дотримання прав людини у кримінально-виконавчій системі

Результати навчання: аспірант повинен

знати:

загальні положення з організації функціонування кримінально-виконавчої системи, нормативно-законодавчу базу, що регламентує основні напрямки діяльності органів і установ виконання покарань; структуру та основні елементи, що забезпечують ефективність процесу виконання кримінальних покарань; практичні аспекти впровадження рішень Європейського суду з прав людини в діяльність органів та установ виконання покарань

уміти:

вільно орієнтуватися у системі кримінально-виконавчого законодавства України, правильно тлумачити його норми; використовувати дані науки кримінально-виконавчого права для підвищення професійних знань; застосовувати основні положення для правомірного застосування засобів примусу та стимулювання щодо засуджених; давати правомірну оцінку щодо діяльності органів та установ виконання покарань; аналізувати, тлумачити національні та міжнародні нормативно-правові акти щодо реалізації кримінально-виконавчої політики; логічно та аргументовано формулювати і науково обґрунтовувати вирішення спірних питань застосування норм та інститутів кримінально-виконавчого права;

Методи викладання: лекції, семінари, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього- 180 год., в т.ч. лекції-28 год., семінарські заняття-32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Наукові проблеми забезпечення правового статусу

засуджених Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта *Семестр:*

3/4

Мета: отримання теоретичних знань та практичних навичок щодо особливостей правового статусу засудженого, поглиблене вивчення проблем його реалізації та забезпечення як загальних, так і особливих прав засуджених.

Коротка характеристика: Дисципліна орієнтована на отримання поглиблених знань про правовий статус засудженого, його зміст та основні проблеми його забезпечення. Під час викладення дисципліни розглядаються основні теоретичні підходи до правового статусу засудженого, визначення його поняття та змісту, вивчення точок зору на предмет вивчення дисципліни, її дискусійні та проблемні положення. Розкриваються категорії прав та обов'язків засудженого, а також досліджуються дискусійні положення щодо включення до змісту правового статусу засудженого законних інтересів. Вивчаються основні права засудженого та можливості їх класифікації на загальні та статусоутворюючі, а також інші класифікаційні групи. Досліджується зміст статусоутворюючих прав та їх вплив на правове положення засудженого. Розглядаються наукові точки зору та практичний досвід механізмів забезпечення прав засуджених і проблеми, які виникають в цій сфері. Здійснюється критичний аналіз норм національного та міжнародного законодавства, яке регламентує правове становище засудженого і його реалізацію, а також аналіз окремих наукових ідей та досліджень у цій сфері. Окремо аналізується міжнародний досвід забезпечення прав засуджених та практика Європейського суду з прав людини в цій сфері.

Результати навчання: аспірант повинен

знати:

поняття та зміст правового статусу засудженого, основні національні та міжнародні засоби його забезпечення та реалізації, а також проблеми, які існують в теорії та практиці забезпечення прав засуджених; основні наукові теорії та точки зору на вказане питання; дискусійні та проблемні положення та ідеї, які мають потенціал для подальших наукових досліджень. Розуміти в чому полягають вирізняльні ознаки статусу засудженого і якими шляхами і засобами необхідно цей статус забезпечувати; повинен розуміти чому це питання є важливим і вирішальним для всієї практики виконання кримінальних покарань; повинен розуміти в чому полягає науковий пошук та мета дослідження проблем забезпечення прав засуджених.

уміти:

розрізняти атрибутивні елементи правового статусу засудженого від інших його ознак; вміти аналізувати чинне законодавство, в тому числі й міжнародне, а також наукову

літературу з метою виявлення норм, положень та проблем, які регулюють та вивчають створення належних умов забезпечення реалізації в цілому правового статусу засудженого та його прав зокрема, а також виявляти ті положення, які, навпаки, вступають у суперечність з концептуальними підвалинами регулювання та забезпечення прав засудженого. Аспірант повинен вміти користуватися основними засобами наукового пошуку та арсеналом наукових засобів та методів, формулювати висновки та надавати експертні оцінки як нормативним актам в сфері забезпечення прав засуджених, так і практичним діям посадових і службових осіб, які здійснюють виконання кримінальних покарань, а також вміти критично та конструктивно використовувати наукову літературу з предмету вивчення дисципліни.

Види навчальних занять: лекції, семінари, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього- 180 год., в т.ч. лекції- 28 год., семінарські заняття- 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Доктринальні підходи до теорії виконання кримінальних покарань

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: отримання теоретичних знань щодо доктрини виконання кримінальних покарань, поглиблене вивчення проблемних питань визначення мети діяльності з виконання кримінальних покарань, сучасних тенденцій змін цієї доктрини, а також основних напрямів та засобів реформування та перегляду засадничих підвалин діяльності з виконання кримінальних покарань.

Коротка характеристика: дисципліна орієнтована на отримання поглиблених знань про історичні витоки визначення та встановлення мети виконання кримінальних покарань, становлення діяльності з виконання кримінальних покарань, як самостійного напрямку діяльності спеціально уповноважених органів держави та формулювання теорії виконання кримінальних покарань, сучасний стан та тенденції розвитку і реформування доктринальних підходів до діяльності з виконання кримінальних покарань. Розглядаються основні наукові погляди, ідея та теорії щодо мети та завдань виконання кримінальних покарань. З цією метою подається інформація про наявні точки зору на предмет вивчення дисципліни, її дискусійні та проблемні положення. Досліджується сутність процесу виконання кримінальних покарань та основні категорії, які складають зміст цього процесу, проводиться розрізнення між каральною доктриною (парадигмою) виконання покарань та доктриною (парадигмою), яка спрямована на корекцію засудженого, його ресоціалізацію та надання йому допомоги у питаннях полегшення інтеграції в суспільство після застосування до нього заходів державного примусу та кримінальних покарань. Аналізуються доктринальні підходи до виконання кримінальних покарань, які існують в світовій практиці.

Результати навчання: аспірант повинен

знати:

теоретичні та нормативні визначення поняття покарання та діяльності з виконання кримінальних покарань, основні наукові підходи до визначення мети та змісту діяльності з виконання кримінальних покарань та визначення сутності діяльності з виконання кримінальних покарань, тенденції, ідеї та проблеми, які існують в теорії та практиці визначення мети та завдань виконання кримінальних покарань. Аспірант повинен розуміти зміст поняття доктрина, зміст поняття покарання та зміст поняття виконання кримінальних покарань, яким чином вказані поняття об'єднуються і формують доктрину виконання покарань і в чому полягає зміст теорії виконання кримінальних покарань; повинен розуміти чому питання про є концептуальним і як воно впливає на всю практику виконання кримінальних покарань; повинен розуміти проблемні моменти, які можуть виникати під час

постанови мети та завдань діяльності з виконання кримінальних покарань, які фактори впливають на виникнення проблем; в чому полягає науковий пошук та мета дослідження проблем визначення доктринальних підходів до теорії виконання кримінальних покарань.

уміти:

визначити зміст доктринального підходу до виконання кримінальних покарань та визначити тенденції його змін та розвитку; вміти аналізувати чинне законодавство, в тому числі й міжнародне, а також наукову літературу з метою виявлення норм, положень та проблем, які регулюють та вивчають доктринальні підходи та формування теорії виконання кримінальних покарань, а також виявляти ті положення, які, навпаки, вступають у суперечність з концептуальними підвалинами виконання кримінальних покарань. Аспірант повинен вміти користуватися основними засобами наукового пошуку та арсеналом наукових засобів та методів, формулювати висновки та надавати експертні оцінки як нормативним актам в сфері визначення сутності виконання кримінальних покарань, мети та завдань, які стоять перед діяльністю з виконання кримінальних покарань, так і практичним діям посадових і службових осіб, які здійснюють виконання кримінальних покарань, а також вміти критично та конструктивно використовувати наукову літературу з предмету вивчення дисципліни.

Види навчальних занять: лекції, семінари, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього- 180 год., в т.ч. лекції- 28 год., семінарські заняття- 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Проблемні питання виправлення і ресоціалізації засуджених

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: отримання знань щодо мети та завдань, які стоять перед виконанням кримінальних покарань, визначення змісту виправлення та ресоціалізація та заходів, які спрямовані на їх досягнення; поглиблене вивчення проблем виправлення засуджених і можливостей їх ресоціалізації.

Коротка характеристика: отримання поглиблених знань про сутність понять виправлення і ресоціалізація, вивчення їх змісту та засобів досягнення цих категорій при здійсненні кримінально-виконавчої діяльності; розглядаються основні проблеми, які існують

в науці і стосуються можливості і реальності досягнення виправлення і ресоціалізації, як основної мети покарання і діяльності з виконання кримінальних покарань. Під час викладення дисципліни розглядаються основні теоретичні підходи до виправлення і ресоціалізації. З цією метою подається інформація про наявні точки зору на предмет вивчення дисципліни, її дискусійні та проблемні положення. Розглядаються наукові точки зору та практичний досвід механізмів ресоціалізації засуджених та досягнення виправлення; досліджуються питання про критерії виправлення. Здійснюється критичний аналіз норм національного та міжнародного законодавства, яке регламентує можливості кримінальних покарань, щодо змін у поведінці та свідомості засудженого, а також аналіз окремих наукових ідей та досліджень у цій сфері. Окремо аналізується міжнародний досвід можливостей досягнення позитивної мети покарання.

Результати навчання: аспірант

повинен знати:

поняття, зміст та основні засоби досягнення виправлення та ресоціалізації засудженого, а також проблеми, які існують в теорії та в практиці досягнення мети виправлення і ресоціалізації засуджених; основні наукові теорії та точки зору на вказане питання; дискусійні та проблемні положення та ідеї, які мають потенціал для подальших

наукових досліджень. Аспірант повинен розуміти в чому полягає різниця між виправленням і ре соціалізацією та яким чином пов'язані ці дві категорії між собою і яким чином вони впливають на процес відбування покарання, правовий статус засудженого і можливості зміни умов тримання відносно засудженого; повинен розуміти чому це питання є важливим і вирішальним для всієї практики виконання кримінальних покарань; повинен розуміти в чому полягає науковий пошук та мета дослідження проблем виправлення і ре соціалізації засуджених, а також засобів, спрямованих на досягнення виправлення і ресоціалізації засудженого.

уміти:

окреслити основні засоби виправлення і ресоціалізації засудженого, висвітлити їх зміст та основні тенденції реформування та змін; вміти аналізувати чинне законодавство, в тому числі й міжнародне, а також наукову літературу з метою виявлення норм, положень та проблем, які регулюють та вивчають питання виправлення засуджених та їх ресоціалізації. Аспірант повинен вміти користуватися основними засобами наукового пошуку та арсеналом наукових засобів та методів, формулювати висновки та надавати експертні оцінки як нормативним актам, так і практичним діям посадових і службових осіб, які здійснюють виконання кримінальних покарань, а також вміти критично та конструктивно використовувати наукову літературу з предмету вивчення дисципліни.

Види навчальних занять: лекції, семінари, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього - 180 год., в т.ч. лекції - 28 год., семінарські заняття - 32 год., самостійна робота - 120 год.

Форма контролю: іспит.

Ювенальна юстиція – шлях до мінімізації злочинності та віктимізації дітей в Україні

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: надання аспірантам теоретичних знань щодо основних підходів формування правової системи захисту прав дітей в Україні, особливо тих, хто знаходиться у конфлікті з законом або опинились у складній життєвій ситуації.

Коротка характеристика: вивчення нового правового інституту, покликаного активно протидіяти вчиненню злочинів з боку дітей, забезпечити ефективне правосуддя щодо неповнолітніх, які є у конфлікті з законом з урахуванням вікових, соціально-психологічних, психофізичних та інших особливостей розвитку та ефективну систему реабілітації неповнолітніх, які вчинили правопорушення, з метою їх перевиховання та ресоціалізації.

Результати навчання: аспірант повинен

знати:

особливості запровадження системи ювенальної юстиції в Україні, категорії дітей, які є об'єктом впливу, нормативно-правові акти, які регулюють цю сферу, міжнародні стандарти у сфері правосуддя щодо неповнолітніх, їх кримінологічне значення, основні елементи відновного правосуддя та його значення для запобігання повторних злочинів з боку дітей, зарубіжний досвід впровадження програм третинної профілактики; методологію наукових досліджень у сфері ювенальної кримінології; терміни навчальної дисципліни.

розуміти:

сучасні проблеми, пов'язані із провадженням системи ювенальної юстиції в Україні, забезпеченням інтересів неповнолітніх, які вчинили кримінальне правопорушення, стали жертвами або свідками злочинів як складовою ювенальної кримінології, однією з ключових фігур якої є діти з груп ризику: сироти, діти, позбавлені батьківського піклування,

безпритульні, жертви злочинів; із дотриманням гарантій врахування найкращих інтересів дитини.

ВМІТИ:

визначати шляхи, механізми та способи вирішення проблемних питань забезпечення інтересів неповнолітніх, які вчинили кримінальне правопорушення, стали жертвами або свідками злочинів, аналізувати повноваження, діяльність суб'єктів (державних, недержавних) у цій сфері, формулювати пропозиції щодо удосконалення їх діяльності, розробляти проекти реабілітаційних програм для дітей і програм, спрямованих на профілактику віктимізації дітей із групи ризику.

Види навчальних занять: лекції, семінари, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього- 180 год., в т.ч. лекції- 28 год., семінарські заняття- 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Сучасні проблеми

кримінології *Статус:* дисципліна вільного вибору
аспіранта *Семестр:* 3/4

Мета: розширення та поглиблення доктринальних уявлень про злочинність, методи її вимірювання, особливості кримінологічної детермінації, специфіку особистості злочинця та його жертви, теорію та практику запобігання злочинності.

Коротка характеристика: Викладання навчальної дисципліни направлено на висвітлення основних наукових та прикладних аспектів сучасної кримінології. Розглядатимуться наукові засади кримінологічної політики. Проблеми вимірювання латентної злочинності. Теорія пояснення причин злочинності та їх застосування у правоохоронній діяльності. Проблема особистості злочинця у кримінології. Проблеми жертви злочину у віктимології. Наукове забезпечення державного та громадського контролю за злочинністю. Проблеми запобігання насильству в сім'ї. Теоретичні та прикладні проблеми запобігання рецидивній злочинності.

Результати навчання: аспірант повинен

знати:

наукові засади кримінологічної політики; проблемні аспекти вимірювання злочинності та методи виявлення рівня її латентності; вітчизняні та зарубіжні теорії пояснення причин злочинності; специфіку особистості злочинця та його жертви; наукове забезпечення державного та громадського контролю за злочинністю; поняття та види насильства і сім'ї, його причини та заходи запобігання; кримінологічну характеристику та заходи запобігання рецидивної злочинності.

уміти: володіти категоріальним апаратом теорії та практики запобігання злочинності; визначати й аналізувати кількісні та якісні показники злочинності, а також обсяги її латентності; складати кримінологічний портрет окремого злочинця; розробляти державні програми запобігання злочинності.

Методи викладання: лекції, семінари, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього- 180 год., в т.ч. лекції- 28 год., семінарські заняття- 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Суд у кримінальному судочинстві

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: поглиблене вивчення теоретичних, правових та практико-прикладних проблем, що пов'язані із правовим становищем і функціонуванням суду в вітчизняному кримінальному провадженні з позицій висвітлення та аналізу дискусійних практичних питань та можливих шляхів їх вирішення, практики Європейського суду з прав людини, опанування наукових підходів щодо розуміння численних проблем нормативного регулювання; набуття практичних навичок щодо здійснення самостійної юридичної діяльності в сфері правосуддя, вироблення і закріплення у них професійних компетенцій.

Коротка характеристика: роль та місце суду в кримінальному провадженні. Системаджерел кримінального процесуального права України. Проблеми тлумачення судом норм кримінального процесуального права. Особливості реалізації конституційного права особи на судовий захист на стадії досудового розслідування та судового провадження.

Результати навчання: аспірант повинен набути наступні компетентності:

знати:

фундаментальні положення і категоріальний апарат сучасного кримінального процесуального права у частині реалізації судом своїх конституційних функцій; міжнародно-правові стандарти функціонування суду у кримінальному судочинстві, особливості процесуального становища суду в рамках типології кримінального процесу; способи, правила та прийоми тлумачення норм права, правила вирішення колізій між нормами права, переборення дефектів нормативного регулювання кримінальної процесуальної діяльності; технологію прийняття процесуальних рішень та складання процесуальних документів під час реалізації судом функцій судового контролю і правосуддя, та особливостей їх обґрунтування в контексті практики Європейського суду з прав

людини; вміти:

тлумачити норми кримінального процесуального законодавства, які визначають процесуальне становище суду; здійснювати аналіз процесуального становища суду в рамках типології кримінального процесу;

розуміти:

сутність сучасних реформаційних процесів, спрямованих на вдосконалення врегулювання процесуального положення суду у кримінальному провадженні; практично-орієнтовані цілі, тактики та стратегії реалізації судом конституційних функцій в контексті змагальної процедури кримінального судочинства.

Методи викладання: лекції, семінари, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (за практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього- 180 год., в т.ч. лекції-28 год., семінарські заняття-32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Проблеми досудового розслідування кримінальних правопорушень

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: поглиблення й конкретизація знань щодо порядку здійснення досудового розслідування, практики застосування норм кримінального процесуального законодавства в частині здійснення досудового розслідування; застосування прецедентної практики Європейського суду з прав людини при проведенні досудового розслідування; набуття навичок ґрунтового аналізу наукових підходів щодо вирішення проблем досудового розслідування кримінальних правопорушень в різних категоріях кримінальних проваджень, їх застосування під час оцінки дієвості механізму правового регулювання кримінальних

процесуальних відносин, виявлення його прогалин та колізій, обґрунтування пропозицій щодо їх усунення з метою оптимізації та забезпечення ефективності досудового розслідування; опанування технологією прийняття кримінальних процесуальних рішень та складання процесуальних документів під час досудового розслідування кримінальних правопорушень в окремих категоріях кримінальних проваджень; набуття практичних навичок самостійно здійснювати досудове розслідування в різних категоріях кримінальних проваджень.

Коротка характеристика: загальні положення досудового розслідування. Початок досудового розслідування. Теретико-прикладні проблеми застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Вплив правових позицій Європейського суду з прав людини на формування вітчизняної практики застосування, зміни та скасування запобіжних заходів. Слідчі (розшукові) дії. Негласні слідчі (розшукові) дії. Повідомлення про підозру. Форми закінчення досудового розслідування. Звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування: його мета та значення. Кримінальне провадження на підставі угод. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Спеціальне досудове розслідування кримінальних правопорушень. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції.

Результати навчання: аспірант повинен набути наступні компетентності:

знати:

фундаментальні положення і категоріальний апарат сучасного кримінального процесуального права у частині здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень; сучасні моделі досудового розслідування кримінальних правопорушень різних правових систем; науково-практичні проблеми досудового розслідування кримінальних правопорушень;

вміти:

тлумачити та застосовувати норми кримінального процесуального законодавства, що регулюють порядок здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень з урахуванням надбань сучасної юридичної техніки та герменевтики; узагальнювати правозастосовну практику; аналізувати тенденції розвитку галузі кримінального процесуального права; систематизувати отримані знання та застосовувати їх при проведенні наукових досліджень, вирішенні проблемних питань у сфері регулювання кримінальних процесуальних відносин на стадії досудового розслідування; формулювати науково-обґрунтовані висновки за результатами проведеного наукового дослідження; застосовувати навички усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження, сучасні інформаційні технології у науковій діяльності; розуміти сучасні тенденції розвитку та уміти прогнозувати подальшу модернізацію теорії та практики досудового розслідування кримінальних правопорушень у контексті формалізованих практик розвитку сфери кримінальної юстиції на національному та міжнародному рівнях;

розуміти:

сучасні тенденції розвитку теорії та практики досудового розслідування кримінальних правопорушень у контексті формалізованих практик розвитку сфери кримінальної юстиції на національному та міжнародному рівнях; загальні правила і актуальні питання порядку застосування заходів забезпечення кримінального провадження; специфіку досудового розслідування в особливих порядках кримінального провадження.

Методи викладання: лекції, семінари, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (за практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього- 180 год., в т.ч. лекції-28 год., семінарські заняття-32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Проблеми теорії і практики кримінального процесуального доказування

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: отримання комплексу знань стосовно доктринальних концепцій доказів у кримінальному процесі, моделей кримінального процесуального доказування в англосаксонській та континентальній правових системах, практики застосування норм кримінального процесуального законодавства під час здійснення доказової діяльності; опанування наукових підходів щодо системного вирішення проблем кримінального процесуального доказування; систематизація отриманих знань та вміння їх застосувати при проведенні наукових досліджень, вирішенні проблемних питань у сфері регулювання кримінального процесуального доказування.

Коротка характеристика: загальні положення теорії кримінального процесуального доказування. Доказове право в системі кримінального процесуального права. Правові та гносеологічні основи теорії доказування. Методологічні засади теорії доказування. Властивості доказів. Мета, предмет і межі доказування. Теоретико-прикладні проблеми процесу доказування. Проблемні питання визнання доказів недопустимими. Актуальні проблеми доказування в окремих кримінальних провадженнях та на окремих стадіях кримінального процесу

Результати навчання: аспірант повинен набути наступні компетентності:

знати:

основні наукові концепції доказів і доказування у кримінальному процесі; історію розвитку та сучасний стан наукових досліджень з кримінального процесуального доказування; позиції наукових шкіл з проблемних питань теорії і практики кримінального процесуального доказування;

вміти:

тлумачити норми кримінального процесуального законодавства, які регулюють порядок здійснення доказової діяльності; здійснювати порівняльно-правовий аналіз моделей доказування у англосаксонській та континентальній правових системах; використовувати правові позиції Конституційного Суду України, Верховного Суду та Європейського Суду з прав людини з питань кримінального процесуального доказування; узагальнювати правозастосовну практику щодо кримінального процесуального доказування; застосовувати доктринальні підходи під час вирішення проблем кримінального процесуального доказування; систематизувати отримані знання та застосувати їх при проведенні наукових досліджень, вирішенні проблемних питань у сфері регулювання доказової діяльності у кримінальному процесі; формулювати науково-обґрунтовані висновки за результатами проведеного наукового дослідження; застосовувати навички усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження, сучасні інформаційні технології у науковій діяльності;

розуміти: термінологію доказового права; сутність методів герменевтики; практично-орієнтовані цілі, тактику та стратегію кримінального процесуального доказування

Методи викладання: лекції, семінари, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (за практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього- 180 год., в т.ч. лекції-28 год., семінарські заняття-32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Загальна теорія криміналістики

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: поглиблене вивчення теоретичних основ криміналістики, її понятійного апарату, сучасного стану та тенденцій розвитку; використання криміналістичних знань у різних галузях судочинства та сферах діяльності окремими категоріями суб'єктів. Дана дисципліна покликана надати аспірантам комплекс знань стосовно методології криміналістики, її місця у формуванні системи криміналістичних засобів та вказати напрямки їх практичного застосування у правозастосовній діяльності.

Коротка характеристика: Вступ до загальної теорії криміналістики. Проблемні питання виникнення і розвиток наукових ідей про науку криміналістики, етапи становлення криміналістики. Дискусії про предмет науки криміналістики та сучасні наукові підходи до його визначення; закономірності в криміналістиці, закони та тенденції її розвитку. Виникнення та розвиток системи криміналістики. Історія формування наукових криміналістичних шкіл в континентальній та англо-американській правових системах. Погляди представників криміналістичних шкіл континентальної та англо-американської правових систем на зміст, природу, предмет, систему криміналістики, та її зв'язки з правовими та іншими науками. Функції криміналістики. Методи криміналістики. Мова криміналістики, систематика криміналістики. Завдання криміналістики на сучасному етапі. Сфери та суб'єкти застосування криміналістичних знань. Природа криміналістики. Місце криміналістики в системі юридичних наук. Зв'язки криміналістики з кримінальним правом, кримінально-процесуальним правом, адміністративним правом та іншими галузями права. Взаємодія криміналістики з кримінологією та юридичною психологією. Інновації у криміналістиці. Наукові дослідження, присвячені розв'язанню сучасних проблем правових засад формування і застосування криміналістичних засобів. Окремі криміналістичні теорії. Основні положення теорії криміналістичної ідентифікації.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

проблемні питання щодо виникнення науки криміналістики та основні етапи її становлення; наукові концепції щодо формування криміналістики та її системи; дискусії щодо предмету криміналістики та сучасні наукові підходи до його визначення; закономірності в криміналістиці, закони та тенденції її розвитку; виникнення та розвиток системи криміналістики в історичному аспекті; історію формування наукових криміналістичних шкіл в континентальній та англо-американській правових системах та погляди представників вказаних криміналістичних шкіл на зміст, природу, предмет, систему криміналістики, та її зв'язки з правовими та іншими науками; історію розвитку криміналістики в Україні та сучасні наукові криміналістичні школи; функції криміналістики; методи криміналістики; мову криміналістики; систематику криміналістики; завдання криміналістики на сучасному етапі; сфери та суб'єкти застосування криміналістичних знань; природу криміналістики; місце криміналістики в системі юридичних наук; зв'язки криміналістики з кримінальним правом, кримінально-процесуальним правом, адміністративним правом та іншими галузями права; взаємодію криміналістики з кримінологією та юридичною психологією; інновації у криміналістиці; наукові дослідження, присвячені розв'язанню сучасних проблем правових засад формування і застосування криміналістичних засобів; окремі криміналістичні теорії; основні положення теорії криміналістичної ідентифікації;

розуміти:

наукові концепції щодо формування криміналістики; предмет криміналістики; функції криміналістики; методи криміналістики; мову криміналістики; систематику криміналістики; систему криміналістики; завдання криміналістики; закономірності у криміналістиці; природу криміналістики; основні положення теорії криміналістичної ідентифікації; напрямки використання криміналістичних знань;

уміти:

володіти понятійним апаратом криміналістики та її мовою при розкритті теоретичних основ криміналістики; вирізняти проблемні питання та наводити аргументацію стосовно основних наукових підходів, щодо поняття криміналістики; використовувати основні положення теорії криміналістичної ідентифікації при розв'язанні теоретичних та практичних проблем застосування криміналістичних засобів у правозастосовній діяльності; належним чином застосовувати методи криміналістики при виявленні, фіксації, дослідженні та вилученні матеріальних носіїв доказової інформації; використовувати допустимі тактико-криміналістичні засоби під час організації та проведення окремих процесуальних дій; застосовувати положення криміналістичних методик під час кримінальних проваджень за окремими видами злочинів.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Криміналістична тактика і методика розслідування злочинів

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: поглиблене вивчення правових джерел формування, сучасного стану тенденцій розвитку засобів криміналістичної тактики і криміналістичної методики; правових основ їх застосування в різних галузях судочинства й сферах діяльності, окремими категоріями суб'єктів (слідчими, суддями, прокурорами, адвокатами, детективами, поліцейськими). Дана дисципліна покликана надати аспірантам комплекс знань стосовно основних наукових підходів у вирішенні проблемних питань формування і застосування тактичних і методичних рекомендацій під час розслідування злочинів і судового розгляду кримінальних справ.

Коротка характеристика: Формування засобів тактико-і методико-криміналістичного забезпечення правоохоронних та судових органів в континентальній та англо-американській правових системах. Наукові концепції стосовно визначення сутності тактичного прийому, інших засобів криміналістичної тактики, їх системи, правових основ формування і правомірності застосування тактико-криміналістичних засобів. Сучасні теоретичні погляди на розв'язання проблемних питань тактики слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) та судових дій в умовах чинного законодавства України та в інших державах. Наукові підходи у вирішенні проблемних питань правового забезпечення судово-експертної діяльності в Україні, інших країнах. Правові основи формування окремих криміналістичних методик. Огляд наукових досліджень, присвячених розв'язанню сучасних проблем правових засад формування і застосування тактико- і методико-криміналістичних засобів.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

теоретичні концепції щодо визначення та формування тактико- і методико-криміналістичних засобів та їх систем; сучасний стан розвитку та проблеми правових основ застосування засобів криміналістичної тактики і методики в кримінальному, цивільному,

господарському, адміністративному та інших галузях судочинства в Україні й інших державах, основні наукові підходи щодо їх розв'язання; принципи та функції криміналістичної тактики; поняття тактичного прийому, тактичної рекомендації, тактичної комбінації та операції, правові критерії їх допустимості, джерела та функції; системи тактичних прийомів окремих процесуальних дій; правові основи тактики окремих слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) та судових дій в умовах різних слідчих (судових) ситуацій, за участю різних категорій осіб, при розслідуванні окремих видів злочинів; форми використання спеціальних знань у кримінальному та інших галузях судочинства; правові основи класифікації судових експертиз, організації та функціонування судово-експертних установ в Україні та інших країнах, здійснення експертами своєї професійної діяльності; принципи та функції криміналістичної методики, наукові концепції щодо визначення структури окремої криміналістичної методики, криміналістичної характеристики злочину; проблемні питання формування окремих криміналістичних методик в умовах сучасної правової регламентації в різних галузях суспільних відносин; правові основи взаємодії слідчого з іншими органами і особами під час здійснення кримінального провадження; сучасні наукові світові тенденції розвитку засобів криміналістичної тактики і криміналістичної методики.

розуміти:

сутність проблемних питань криміналістичної тактики та методики розслідування злочинів та перспективи їх дослідження; завдання криміналістичної тактики і криміналістичної методики на сучасному етапі розвитку науки; сутність слідчої (судової) ситуації; значення та підстави класифікації слідчих (судових) ситуацій; тактичні завдання розслідування злочинів (судового розгляду кримінальних справ) і проведення окремих процесуальних дій в різних типових ситуаціях; причини зміни слідчих (судових) ситуацій; сутність тактичного прийому, тактичної операції, тактичної комбінації, тактичного ризику, тактичного рішення; межі допустимості використання тактичних прийомів; значення систем тактичних прийомів, завдання їх використання; тактико-психологічні основи поведінки учасників кримінального провадження, сутність їх вербальних та невербальних проявів; сутність зафіксованої криміналістично значущої інформації за результатами аналізу змісту протоколів та додатків до них (схем, планів, фототаблиць, відеозаписів тощо); завдання використання спеціальних знань в кримінальному провадженні; сутність експертного висновку; механізм побудови і перевірки криміналістичних версій; функції типових версій; техніку планування розслідування злочинів; критерії криміналістичної класифікації злочинів та принципи формування окремих криміналістичних методик; значення криміналістичної характеристики злочину, сутність її елементів та зв'язків між ними; принципи й механізм застосування положень окремих криміналістичних методик в умовах конкретних ситуацій розслідування злочинів; особливості методик розслідування різних видів злочинів; причини негативних наслідків розслідування злочинів та тактичних помилок.

уміти:

володіти понятійним апаратом криміналістичної тактики і методики розслідування злочинів; застосовувати засоби криміналістичної тактики у відповідності з чинним законодавством та з урахуванням потреб і особливостей конкретної ситуації з метою виявлення, фіксації, дослідження й оцінки інформації в процесі розслідування злочину (судового розгляду справи); здійснювати аналіз сучасних теоретичних та практичних проблем застосування криміналістичних засобів у правозастосовній діяльності, аргументувати власну позицію щодо їх розв'язання, вести полеміку стосовно інших наукових підходів і поглядів щодо вирішення спірних питань; використовувати допустимі тактико-криміналістичні засоби під час організації та проведення окремих процесуальних дій; здійснювати фіксацію результатів проведення процесуальних дій у відповідності з чинним законодавством, криміналістичними рекомендаціями та застосовуючи творчий підхід з урахуванням конкретних слідчо-судових ситуацій; застосовувати положення окремих криміналістичних методик під час кримінальних проваджень за окремими видами

злочинів з метою їх розкриття, розслідування та судового розгляду, висувати версії, складати плани розслідування та організувати їх реалізацію, прогнозувати поведінку учасників провадження та інші наслідки розслідування (зміни ситуацій судового розгляду), використовувати рефлексивне мислення, нейтралізувати різні форми протидії розслідуванню злочину (судовому розгляду справи); виявляти слідчі й судові помилки та визначати шляхи їх подолання, виправлення і запобігання; аналізувати вітчизняну та зарубіжну правозастосовну і експертну практику з метою удосконалення системи засобів криміналістичного забезпечення розслідування злочинів та їх судового розгляду.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Криміналістична техніка та інформаційні технології

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта *Семестр:* 3/4

Мета: поглиблене вивчення сучасного стану та тенденцій розвитку криміналістичної техніки та інформаційних технологій, правових основ їх застосування різними суб'єктами у різних галузях судочинства та сферах діяльності в Україні та світі. Дана дисципліна покликана надати аспірантам комплекс знань стосовно основних наукових підходів у вирішенні проблемних питань створення і застосування криміналістичної техніки та інформаційних технологій у діяльності з розкриття, розслідування, судового розгляду та запобігання кримінальним правопорушенням.

Коротка характеристика: Виникнення і розвитку різних галузей криміналістичної техніки та інформаційних технологій, їх поняття і види. Історія формування загальних та окремих наукових теорій в окресленій царині. Правові та наукові засади створення та застосування криміналістичної техніки та інформаційних технологій. Техніко-криміналістичні засоби та інформаційні технології, призначені для: забезпечення зв'язку і координації взаємодії; наукової організації та інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності слідчого; дистанційного провадження слідчих (розшукових) дій; подолання перешкод (природних і штучно створених); індивідуального та колективного захисту учасників слідчої дії; виявлення чинників природного та техногенного походження, небезпечних для життя та здоров'я; створення належних умов для роботи з доказами; живлення електроприладів; виявлення людей, тварин (їх частин), слідів і речових доказів; наочно-образного фіксування зазначених об'єктів; копіювання, у т.ч. виготовлення матеріальних моделей слідів і знарядь злочину; копіювання і збереження даних у електронній формі на матеріальних носіях інформації; введення і виведення інформації до персонального комп'ютера; підрахунку, вимірювання (відстані, швидкості руху, лінійних розмірів і ваги об'єкта, концентрації речовини тощо); визначення окремих параметрів (дати, часу, погодних умов, географічних координат); відібрання зразків для експертного дослідження або інших цілей кримінального провадження; попереднього дослідження об'єктів; їх закріплення, упакування та вилучення; кримінальної реєстрації; фіксації правопорушників на місці події і попередження злочинних посягань; відслідковування та фіксації місцезнаходження підозрюваного, обвинуваченого (електронні засоби контролю). Формування та застосування найбільш ефективних прийомів і методів використання техніко-криміналістичних засобів у діяльності з розкриття, розслідування, судового розгляду та запобігання кримінальним правопорушенням. Інформатизація діяльності органів досудового розслідування й суду. Інтеграція до криміналістики знань із галузі інформатики й

розроблення теоретичних основ електронного слідознавства. Дослідження закономірностей виникнення електронних (цифрових) слідів, що відображають механізм злочину. Розроблення рекомендацій із застосування методів і засобів виявлення електронних слідів, їх фіксації, вилучення й аналізу з метою встановлення обставин, що мають істотне значення для розкриття, розслідування, судового розгляду й попередження злочинів. Розроблення прийомів і методів процесуально-коректного виявлення, фіксації і вилучення різних електронних слідів, а також трансформації виявлених електронних інформаційних масивів у процесуальні форми, доступні для сприйняття всіма учасниками судочинства. Техніко-криміналістичне забезпечення і тактика огляду комп'ютерної техніки, а також вилучення електронних документів. Вимоги до кваліфікації слідчого (детектива), понятих і спеціалістів, що залучаються до участі в названих слідчих (розшукових) діях. Форми взаємодії з адміністраторами мережевої безпеки, Інтернет-провайдерами і операторами мобільного зв'язку. Заходи з нейтралізації технічної протидії слідству, спрямованої на знищення електронних слідів. Можливості сучасної експертизи з дослідження електронних слідів й методичні рекомендації із забезпечення експертизи репрезентативним обсягом об'єктів дослідження. Співставлення даних, отриманих із галузі високих технологій, з «класичною криміналістичною слідовою картиною», виявленою за допомогою традиційних криміналістичних методик. Удосконалення методики експертизи комп'ютерної техніки і програмних продуктів, а також експертизи телекомунікаційних систем і засобів, в межах яких шляхом дослідження електронних слідів вирішується широке коло діагностичних й ідентифікаційних завдань.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

наукові концепції щодо формування криміналістичної техніки та інформаційних технологій, їх місця у системі криміналістики; сучасні проблеми застосування техніко-криміналістичних засобів у кримінальному, цивільному, господарському, адміністративному судочинстві та під час розгляду справ про адміністративні правопорушення, основні теоретичні підходи щодо їх розв'язання; правові основи допустимості використання техніко-криміналістичних засобів та результатів їх застосування у судочинстві; наукові та правові основи формування і застосування методів, прийомів і засобів криміналістичної техніки та інформаційних технологій; проблемні аспекти окремих галузей криміналістичної техніки та основні наукові підходи у їх розв'язанні; систему криміналістичних обліків та правові основи кримінальної реєстрації в Україні та зарубіжних країнах, міжнародних криміналістичних обліків Інтерполу (Міжнародної організації кримінальної поліції (International Criminal Police Organization)) та Європолу (Європейського поліцейського офісу (European Police Office)); наукові та правові засади підготовки, призначення, проведення та оцінки результатів експертних досліджень в окремих галузях криміналістичної техніки; наукові та правові засади застосування техніко-криміналістичних засобів у тактиці окремих слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) і судових дій, у т. ч. таких, що проводяться у дистанційному режимі, для повного фіксування судового процесу технічними засобами, організації та плануванні розслідування кримінальних правопорушень та судового розгляду кримінальних проваджень різних категорій, взаємодії слідчого з іншими органами й особами під час здійснення кримінального провадження;

розуміти:

ситуаційно зумовлену доцільність застосування відповідних техніко-криміналістичних засобів та інформаційних технологій (самостійно та із залученням відповідних спеціалістів) на засадах: законності; етичності; науковості; безпеки науково-технічного засобу; ефективності (раціональності) використання науково-технічного засобу; збереження у незмінному вигляді об'єктів, щодо яких застосовуються науково-технічні засоби, комплексного підходу до застосування різних засобів;

уміти:

володіти понятійним апаратом криміналістики та правових засад застосування криміналістичної техніки та інформаційних технологій, сучасною класифікацією останніх; вирізняти проблемні питання та наводити аргументацію стосовно основних наукових підходів у розв'язанні теоретичних та практичних проблем створення й застосування криміналістичної техніки та інформаційних технологій у діяльності з розкриття, розслідування, судового розгляду та запобігання кримінальним правопорушенням; належним чином застосовувати криміналістичні прийоми, методи, техніко-криміналістичні засоби та інформаційні технології з метою збирання (у т.ч. у режимі OSINT) та використання доказів; володіти особливостями механізму утворення і трансформації електронних слідів, які повинні враховуватися при призначенні та проведенні різних криміналістичних експертиз.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Доктринальні проблеми судової влади

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: поглиблення та систематизація доктринальних уявлень про природу правовідносин, що виникають, розвиваються та припиняються при здійсненні захисту прав особи судом; специфіку змісту судових правовідносин, їх суб'єктів та об'єктів. Дана дисципліна покликана сформувати у аспірантів комплекс знань стосовно доктринальних концепцій провідних наукових шкіл щодо організації та функціонування судової влади

Коротка характеристика: Стандарти забезпечення права особи на реалізацію захисту її прав та інтересів в межах належної судової процедури обумовлює специфіку побудови та організації діяльності судової влади. Особливості статусу та функцій судової влади в системі державного механізму, забезпечення умов незалежності і самостійності судової влади у взаємодії з законодавчою та виконавчою гілками влади; особливості статусу носіїв судової влади; специфіка побудови системи органів судової влади, їх адміністрування; статус органів організаційного забезпечення функціонування судів. Показники та індикатори ефективності судової влади.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати: основні доктринальні концепції судової влади, розуміти взаємообумовлену єдність матеріального, процесуального права та засад судоустрою; проблематику послідовності правової регламентації судових правовідносин; характеристику особливостей судових правовідносин; основні підходи до тлумачення змісту належної судової процедури; стандарти забезпечення права на судовий захист; основні організаційні вимоги щодо функціонування суду та інститутів, що забезпечують функціонування суду; проблеми розмежування компетенції суду та суміжних інститутів та гарантування засад їх самостійності та незалежності; основи теорії судової процедури; специфіку правового статусу суддів.

розуміти: сутність та природу судової влади; зміст принципів судової влади; специфіку судово-організаційних та судово-адміністративних правовідносин; зміст основних термінів, що використовуються судоустрійною наукою; систему органів судової влади та структуру судів; особливість статусу суддів як носіїв судової влади; специфіку взаємовідносин між системою судоустрою та органами, що забезпечують її функціонування.

уміти: пояснити статус кожного з учасників судово-правових відносин, прогнозувати успішність взаємодії між ними за певних умов, уміти системно тлумачити положення судоустрійного та процесуального законодавства, розуміти зміст та практичне застосування

основних засад судового провадження; пояснити сутність та поняття судової влади, її характерні ознаки, завдання та функції; пояснити зміст та значення принципів організації та діяльності судової влади; пояснити специфіку організаційної будови та сутність діяльності суду у забезпеченні права на справедливий суд; орієнтуватися в джерельній базі судового права; правильно тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти щодо організації та діяльності судових органів у вирішенні практичних ситуацій.

Види навчальних занять: лекції, семінари, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види робіт (робота на семінарах, самотійна робота, поточні контрольні роботи тощо)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самотійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Доктринальні проблеми прокуратури

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: поглиблення та систематизація доктринальних уявлень про природу правовідносин, що виникають, розвиваються та припиняються при здійсненні функцій прокуратури; специфіку змісту правовідносин, що виникають при реалізації функцій прокуратури. Дана дисципліна покликана сформувати у аспірантів комплекс знань стосовно доктринальних концепцій провідних наукових шкіл щодо організації та функціонування прокуратури.

Коротка характеристика: Навчальна дисципліна за вільним вибором аспіранта «Доктринальні проблеми прокуратури» передбачає вивчення актуальних теоретичних та практичних проблем організації та функціонування прокуратури, зокрема: місце прокуратури в державному механізмі, проблеми удосконалення її функцій і повноважень; правові проблеми організації й управління в діяльності органів прокуратури, демократизації внутрішньослужбових відносин у прокуратурі; правовий статус Генерального прокурора та його заступників і проблеми його удосконалення на конституційному та законодавчому рівнях; шляхи удосконалення правових і інших гарантій незалежного виконання прокурорами їхніх обов'язків. В межах підготовки аспірантів з цієї навчальної дисципліни досліджується сукупність взаємопов'язаних положень загальнотеоретичного, правового та методичного характеру щодо організації та діяльності прокуратури України. Метою є надання майбутнім науковцям чіткого уявлення про основні теоретичні проблеми у сфері сутності і значення прокурорської діяльності в Україні, мети і завдань діяльності прокуратури, правових основ діяльності прокуратури, засад її організації та діяльності, системи і структури органів прокуратури, а також її функціонування.

Результати навчання:

знати: основні доктринальні концепції прокурорської діяльності; основні організаційні вимоги щодо функціонування прокуратури та інститутів, що забезпечують її функціонування; проблеми розмежування компетенції між прокуратурами та прокурорами і гарантування засад їх самотійності та незалежності; специфіку правового статусу прокурора.

розуміти: взаємообумовлену єдність матеріального, процесуального права та засад організації та функціонування прокуратури; проблематику послідовності правової регламентації правовідносин, суб'єктом яких виступає прокурор; сутність та поняття функцій прокуратури, її завдання; зміст та значення принципів організації та діяльності прокуратури; специфіку організаційної будови системи органів прокуратури; систему посад в органах прокуратури та особливості статусу кожної.

уміти: оперувати категоріальним апаратом у сфері регламентації статусу прокуратури та прокурора; прогнозувати успішність прокурорської діяльності певних умов, уміти

системно тлумачити положення матеріального та процесуального законодавства, щодо регламентації організації та функціонування прокуратури; пояснити сутність та поняття функцій прокуратури, її завдання; пояснити зміст та значення принципів організації та діяльності прокуратури; пояснити специфіку організаційної будови системи органів прокуратури; орієнтуватися в джерельній базі щодо організації та функціонування прокуратури; правильно тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти щодо організації та діяльності прокуратури у вирішенні практичних ситуацій.

Види навчальних занять: лекції, семінари, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види робіт (робота на семінарах, самостійна робота, поточні контрольні роботи тощо)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Доктринальні проблеми

адвокатури Статус: дисципліна вільного вибору

аспіранта Семестр: 3/4

Мета: поглиблення та систематизація доктринальних уявлень про природу правовідносин, що виникають, розвиваються та припиняються при здійсненні функцій адвокатури. Дана дисципліна покликана сформувати у аспірантів комплекс знань стосовно доктринальних концепцій провідних наукових шкіл щодо організації та функціонування адвокатури.

Коротка характеристика: Навчальна дисципліна за вільним вибором аспіранта «Доктринальні проблеми адвокатури» передбачає вивчення актуальних теоретичних та практичних проблем організації та функціонування адвокатури, зокрема: місце адвокатури в державі та громадянському суспільстві, проблеми удосконалення її функцій і повноважень адвоката; правові проблеми організації й управління в системі адвокатури; правовий статус адвоката і проблеми його удосконалення на конституційному та законодавчому рівнях; шляхи удосконалення правових і інших гарантій незалежного виконання адвокатом їх функцій. В межах підготовки аспірантів з цієї навчальної дисципліни досліджується сукупність взаємопов'язаних положень загальнотеоретичного, правового та методичного характеру щодо організації та діяльності адвокатури України. Метою є надання майбутнім науковцям чіткого уявлення про основні теоретичні проблеми у сфері сутності і значення адвокатської діяльності в Україні, мети і завдань діяльності адвокатури, правових основ діяльності адвокатури, засад її організації та діяльності, системи і структури органів адвокатського самоврядування.

Результати навчання:

знати: основні доктринальні концепції адвокатської діяльності, розуміти взаємообумовлену єдність матеріального, процесуального права та засад організації та функціонування адвокатури; проблематику послідовності правової регламентації правовідносин, суб'єктом яких виступає адвокат; основні організаційні вимоги щодо функціонування адвокатури та органів адвокатського самоврядування; проблеми гарантування засад незалежності адвоката та конфіденційності; специфіку правового статусу адвоката.

розуміти: взаємообумовлену єдність матеріального, процесуального права та засад організації та функціонування інституту адвокатури; проблематику послідовності правової регламентації правовідносин, суб'єктом яких виступає адвокат; сутність та поняття функцій адвокатури, її завдання; зміст та значення принципів організації та діяльності адвокатури; специфіку організаційної будови системи адвокатського самоврядування; статус адвоката та специфіку його взаємовідносин з інститутами громадянського суспільства, державної влади.

уміти: володіти категоріальним апаратом у сфері регламентації статусу адвоката; прогнозувати успішність адвокатської діяльності певних умов, уміти системно тлумачити положення матеріального та процесуального законодавства, щодо регламентації організації та функціонування адвокатури; пояснити сутність та поняття функцій адвокатури, її завдання; пояснити зміст та значення принципів організації та діяльності адвокатури; пояснити специфіку організації системи органів адвокатського самоврядування; орієнтуватися в джерельній базі щодо організації та функціонування адвокатури; правильно тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти щодо організації та діяльності адвокатури при вирішенні практичних ситуацій.

Види навчальних занять: лекції, семінари, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види робіт (робота на семінарах, самостійна робота, поточні контрольні роботи тощо)

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Колізійне регулювання договірних зобов'язань

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта *Семестр*: 3/4

Мета: Поглиблене вивчення сучасного правового регулювання сфери приватно-правових відносин, ускладнених іноземним елементом, з особливим акцентом на проблемах колізійного та матеріально-правового регулювання міжнародних договірних зобов'язань; здійснення аналізу актуальних проблем правового регулювання міжнародних комерційних договорів, сучасних тенденцій і перспектив розвитку їх правового регулювання.

Коротка характеристика: Колізійні норми договірних зобов'язань. Методи правового регулювання міжнародних комерційних контрактів. Вибір права за згодою сторін договору. Поняття автономії волі та її місце в системі інститутів міжнародного приватного права. Форми реалізації загального принципу автономії волі в рамках міжнародного приватного права (надалі – МПрП). Генеза розвитку принципу автономії волі в МПрП. Переваги автономії волі перед об'єктивними колізійними прив'язками. Теорії правової природи автономії волі в МПрП. Зміст угоди про вибір права, застосовуваного до міжнародного комерційного контракту. Правова система, що регулює різні аспекти угоди про вибір застосовного права. Сфера дії права, що застосовується до договору. Класифікація угод про вибір застосовного права. Обмеження автономії волі в межах колізійного регулювання договірних зобов'язань та класифікація обмежень автономії волі. Визначення правової системи у договірних зобов'язаннях за відсутності згоди сторін про вибір права. Колізійні норми національного права та колізійні норми міжнародних уніфікованих документів, що регулюють міжнародні комерційні контракти. Проблема відсутності локалізації договірних зобов'язань. Принцип найтіснішого зв'язку та фіксовані колізійні прив'язки. Розщеплення застосовного права. Теорія гіпотетичної волі сторін. Теорія характерного виконання: історія її становлення та основні елементи. Уніфікація норм, що регулюють міжнародні комерційні контракти. Гармонізація норм, що регулюють міжнародні комерційні контракти. М'яке право, як джерело регулювання міжнародних комерційних контрактів. Принципи УНІДРУА, Trans-Lex, типові договори та договірні умови. Укладання непоіменованих і змішаних контрактів. Тлумачення та виконання міжнародних комерційних контрактів. Порухення міжнародних комерційних контрактів та способи захисту прав потерпілої сторони міжнародного комерційного контракту.

Особливості визначення застосовного права у практиці міжнародного комерційного арбітражу. Особливості автономії волі при визначенні застосовного права у практиці міжнародного комерційного арбітражу. Форми вираження згоди сторін про вибір права. Споживчі договори у практиці міжнародного комерційного арбітражу. Особливості

визначення застосовного права у практиці міжнародного комерційного арбітражу за відсутності згоди сторін про вибір права. Прямий та непрямий підходи. Функціональний підхід та метод прямого застосування *lex mercatoria*. Спеціальні колізійні норми для міжнародного комерційного арбітражу. Наслідки можливого порушення арбітрами застосовного права. Особливості застосування міжнародним комерційним арбітражем надімперативних норм.

Результати навчання:

знати:

зміст основних теоретичних концепцій та тенденцій розвитку міжнародного приватного права; фундаментальні поняття та категорії науки міжнародного приватного права, необхідні для поглибленого осмислення та здійснення аналізу актуальних проблем правового регулювання міжнародних договірних зобов'язань; основні характеристики зарубіжного міжнародного приватного права у цій сфері; стан розробки ключових проблем міжнародного приватного права у науковій літературі;

розуміти:

зміст основних інститутів договірних зобов'язань; структуру колізійних норм, що застосовуються до договірних зобов'язань; правила подолання колізій за відсутності згоди сторін про вибір права; актуальні проблеми колізійного та матеріально-правового регулювання міжнародних договірних зобов'язань;

вміти:

аналізувати тексти міжнародних договорів з питань, пов'язаних з міжнародним приватним правом; тлумачити міжнародне право, а також національне та зарубіжне законодавство у цій сфері; оцінювати різноманітні теоретичні підходи щодо правового регулювання міжнародних приватних відносин; використовувати отримані правові знання для вирішення практичних проблем в міжнародній економічній діяльності із застосуванням сучасних технологій; аналізувати та оцінювати правову ситуацію, що склалася у різних сферах регулювання міжнародного приватного права, насамперед, у міжнародній економічній діяльності інтеграційного характеру; знаходити відповіді (та документи) з питань регламентації порядку та процедур розгляду спорів, які виникають або можуть виникнути у правовідносинах з іноземним елементом; аргументувати свої пропозиції щодо можливого удосконалення правового регулювання відповідних відносин у національному законодавстві.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, колоквіуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентація, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні заняття, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього—180 год., в т.ч. лекції—28 год., практичні заняття—32 год., самостійна робота—120 год.

Форма контролю: іспит.

Європейське корпоративне право

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: опанування аспірантами необхідними теоретичними положеннями, що вироблені наукою міжнародного приватного права; вивчення сучасних концепцій та теорій у корпоративному праві ЄС; аналіз доктринальних позицій та освоєння нормативного матеріалу, закріпленого у законодавстві ЄС; ознайомлення із прецедентною практикою Суду ЄС; набуття фахових знань з ключових елементів транскордонних корпоративних правовідносин.

Коротка характеристика: Історично-правова характеристика зародження корпоративних відносин на території Європи. Поняття корпоративного права та елементи

корпоративних правовідносин. Моделі корпоративного управління. Суб'єкти корпоративного управління. Формування єдиного корпоративного права в країнах – членах ЄС. Особливості джерел європейського корпоративного права. Інструменти гармонізації корпоративного права в країнах ЄС. Шляхи уніфікації корпоративних відносин у країнах ЄС. Особливості структури корпоративного права ЄС як галузі права ЄС. Основи корпоративної політики та порядок створення корпорації за правом ЄС. Свобода економічної діяльності компаній за правом ЄС. Форми заснування компаній. Вимоги до процедури реєстрації компаній згідно з правом ЄС. Розкриття інформації. Вимоги до визнання компанії недійсними згідно з директивою «Про банкрутство». Інститут заснування компаній однією особою за правом ЄС. Свобода переміщення компаній в ЄС. Правова характеристика європейських принципів управління корпораціями та правосуб'єктність органів управління. Загальні принципи управління корпорацією. Органи управління корпорацією. Правова характеристика інституту статутного капіталу компаній за правом ЄС. Вимоги до статутного капіталу. Мінімальний статутний капітал. Зміна статутного капіталу. Механізм захисту кредиторів. Правова характеристика процедури реорганізації компаній за правом ЄС. Правове регулювання злиття компаній згідно з Третьою директивою ЄС. Правове регулювання поділу компаній згідно з Шостою Директивою. Захист третіх осіб під час реорганізації компанії за правом ЄС. Принципи складання фінансової звітності компаній за правом ЄС. Німецький та англійський принципи фінансової звітності. Звіт про прибутки та збитки. Консолідовані фінансові звіти. Значення гармонізації норм про фінансову звітність для функціонування Спільного ринку ЄС. Наднаціональне право компаній ЄС. Європейське товариство. Європейське об'єднання з економічних інтересів. Європейське кооперативне товариство. Особливості виконання програми з адаптації корпоративного законодавства України до законодавства ЄС. Правові засади адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Механізм та етапи адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Методологія адаптації корпоративного законодавства України до законодавства ЄС.

Результати навчання:

знати:

мету корпоративного права та ключові проблеми правового регулювання корпоративних відносин; становлення та розвиток корпоративного права іноземних країн, стан зарубіжного корпоративного законодавства та судової практики у цій сфері; класифікацію правових систем у корпоративному праві; основні тенденції розвитку судової практики у сфері корпоративного права; можливі напрями реформування корпоративного законодавства.

розуміти:

юридичну термінологію у сфері корпоративного права; систему і зміст корпоративного законодавства, напрямки його розвитку і проблеми захисту корпоративних прав; форми, способи і засоби охорони та захисту корпоративних прав;

вміти:

тлумачити та застосовувати корпоративне законодавство з урахуванням змісту та призначення відповідного положення закону, у тому числі в умовах наявності прогалін та колізійних норм; аргументувати прийняті рішення; аналізувати різні явища у сфері корпоративного права та здійснювати їх правильну кваліфікацію; аналізувати нестандартні ситуації правозастосовної практики та знаходити різні варіанти рішень.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентація, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні заняття, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Міжнародне сімейне та спадкове право

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: ознайомлення аспірантів з особливостями сімейних та спадкових відносин у міжнародному приватному праві; вивчення теоретичних та правових основ застосування колізійних норм та іноземного права у регулюванні змішаних шлюбів, особистих та майнових відносин подружжя, визначення прав дітей у змішаних шлюбах, стягнення аліментів, іноземного усиновлення, спадкування майна, що знаходиться за кордоном, визнання заповітів, тощо; вільно орієнтуватися у змішаному правовому регулюванні міжнародних сімейних та спадкових відносин, чітко визначати належне до застосування право, захищати законні права та інтереси громадян України.

Коротка характеристика: правове регулювання шлюбно-сімейних відносин у міжнародному праві; поняття, зміст та види шлюбно-сімейних відносин міжнародного характеру; взаємодія приватного та публічного у правовому регулюванні шлюбно-сімейних відносин; місце міжнародного сімейного права в системі міжнародного приватного права; підстави виникнення колізій між сімейним правом різних держав та проблема вибору права; види іноземного елемента в сімейних правовідносинах; джерела міжнародного сімейного права; функції державних, міждержавних та позадержавних органів та організацій у регулюванні сімейних правовідносин; уніфікація і межі розсуду у міжнародному сімейному праві; порядок розв'язання колізій законів щодо форми шлюбу; колізійні норми міжнародного сімейного права та особливості їх застосування; застереження про публічний порядок та застосування імперативних норм в міжнародному сімейному праві; визнання в Україні шлюбів за участю громадян України, укладених за кордоном; визнання розлучень за участю громадян України, здійснених за кордоном; недійсність шлюбу; уніфіковані колізійні норми з питань шлюбу; розв'язання колізій законів щодо особистих та майнових відносин подружжя; правові режими майна подружжя в різних правових системах; шлюбний контракт та вибір компетентного правопорядку; застосування *lex nationalis* та *lex domicilii* та їх співвідношення; можливість застосування автономії волі у шлюбно-сімейних відносинах; правовідносини між батьками та дітьми у міжнародному приватному праві; принцип єдності сім'ї та однакової відповідальності батьків за виховання і розвиток дітей; правове регулювання міжнародного усиновлення та опіки і піклування у міжнародному приватному праві; міжнародно-правові аспекти викрадення дітей; практика застосування Гаазької Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей; поняття транскордонних спадкових відносин; види іноземного елемента у спадкових відносинах; підстави виникнення колізій спадкового права різних держав та проблема вибору права, що підлягає застосуванню; розщеплення спадкового статуту; вирішення колізії законів щодо спадкування рухомого та нерухомого майна; застосування особистого закону спадкодавця (*lex personalis* та *lex nationalis*), та закону місцезнаходження майна (*lex rei sitae*); можливість застосування автономії волі сторін; вирішення колізійних питань в національному законодавстві України; спадковий статут та сфера його застосування; кваліфікація спадкового майна; спадкування за законом та за заповітом; форма заповіту, відкриття та виконання заповіту; колізійні питання спадкування за заповітом; прийняття відмови від спадку; особливості розподілу спадку між іноземними спадкоємцями; податкова оптимізація міжнародного спадкування; кваліфікація спадкового майна та оподаткування; правовий режим відмерлої спадщини в міжнародному приватному праві; міжнародно-правове регулювання спадкових відносин.

Результати навчання: аспірант повинен:

знати:

основні інститути, поняття та категорії міжнародного сімейного та спадкового права; основні положення законодавства України у сфері колізійного та матеріально-правового регулювання; сучасний стан проблем науки міжнародного сімейного та спадкового права;

розуміти:

основні сегменти міжнародного сімейного та спадкового права; зміст основних інститутів шлюбу в міжнародному приватному праві; принципи єдності сім'ї та пріоритету прав і законних інтересів дитини; правила подолання колізій у регулюванні міжнародних сімейних та спадкових відносин;

вміти:

правильно тлумачити та застосовувати колізійні та матеріально-правові норми сімейного законодавства; здійснювати правовий аналіз фактичних обставин, що склалися у конкретних правовідносинах; самостійно працювати з нормативними джерелами; використовувати здобутки науки міжнародного приватного права.

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, колоквиуми, диспути, круглі столи, виконання теоретико-аналітичних, творчих завдань у різних формах (есе, презентація, та ін.).

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні заняття, самостійну роботу, поточні контрольні роботи).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього—180 год., в т.ч. лекції—28 год., практичні заняття—32 год., самостійна робота—120 год.

Форма контролю: іспит.

Філософія правового виховання

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: забезпечення у аспірантів комплексу системних, професійних знань з теорії й практики правового виховання, формування в них гуманістичного світогляду, усвідомлення майбутніми докторами філософії суспільної значущості правовиховної діяльності й засвоєння ними методик та засобів правовиховної роботи.

Коротка характеристика: основні наукові концепції та підходи, присвячені аналізу предмета, методу аксіології права, джерел, принципів, функцій та завдань аксіології права як філософсько-правової дисципліни; аксіосфери права. Поняття змісту й особливостей основних правових цінностей і власної цінності права, цивілізаційного, історичного та етноментального підґрунтя правосвідомості, особливостей повсякденної правосвідомості, корелятивності стану розвитку суспільної правосвідомості та державотворчих процесів в Україні.

Результати навчання: аспірант повинен

знати:

природу правових цінностей, їх зміст та ієрархію; підходи до розуміння права як цінності і його ціннісного критерію; взаємозв'язок і взаємопереходи між правовими цінностями, оцінками та нормами; статус цінностей у праві; регулятивне значення правових цінностей і оцінок у сфері правосвідомості; оціночний характер правотворчості й правореалізації; інструментальну і власну цінність права, критерії цінності права; основні форми буття правових цінностей (суспільних цінностей та ідеалів, предметно втілених та екзистенційних цінностей) у їхньому співвідношенні; основні підходи до розуміння справедливості як основної правової цінності,

а також свободи як цінності і права як форми свободи, міри її реалізації і норми політичної справедливості; співвідношення універсального й культурно-особливого у ціннісному вимірі права; базові основи правосвідомості як усвідомлення чинного законодавства і механізму його оцінювання, критики й перегляду; основи ціннісної взаємодії права і моралі, спільності їх ціннісних основ; основи правової культури як системи цінностей, що досягнуті людством у галузі права.

уміти:

аналізувати та розв'язувати практичні завдання, пов'язані з явищами та процесами в системі правових цінностей; формулюванням і обґрунтуванням критеріїв справедливості як основної правової цінності; розрізненням основних видів свободи як правової цінності: юридичної, фактичної, позитивної/негативної, зовнішньої/внутрішньої; виділенням та обґрунтуванням належних правових форм і способів, які забезпечують свободу людини; розмежуванням формальних і змістовних аспектів справедливості; проблемами співвідношення інституційної й неінституційної форм буття правосвідомості; реалізацією основних функцій правосвідомості; формуванням належного рівня правової культури; володіння уміннями й навичками практичного застосування основних шляхів обґрунтування критеріїв справедливості; формулювання світоглядних і методологічних висновків на основі отриманих знань, обґрунтування своєї світоглядної та громадянської позиції; формування правосвідомості у процесі правової соціалізації на соціальному, особистісному й внутрішньо-особистісному рівнях; застосування сучасних способів реалізації регулятивної функції правосвідомості; застосування аксіом правосвідомості для акцентування уваги на тих способах людського буття, які уможливають право; лімітації права; використання спільності ціннісних підстав права і моралі для обґрунтування етико-правових конструкцій прав людини.

Види навчальних занять: лекції, семінари, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи, заліки тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., у т.ч. лекції – 28 год., семінари – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

Актуальні проблеми філософії права

Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: є забезпечення усвідомлення аспірантами сутності, змісту й особливостей права з точки зору світоглядно-філософських й методологічних систем, розуміння ними основних типів філософсько-правової рефлексії, ролі філософсько-правових знань в діяльності юриста та в житті суспільства в цілому.

Коротка характеристика: основні наукові концепції та підходи до розуміння поняття злочину у системі гуманітарного знання, генези сприйняття і розуміння злочину від античності до сучасності, ірраціоналістичне розуміння злочину; основні напрямки сучасної філософії злочину; злочин у системі суспільних відносин; покарання як соціокультурний феномен і предмет філософського осмислення; філософські аспекти мети покарання; філософське обґрунтування необхідності права покарання (*jus puniendi*); покарання як експлікація вини й відплати; покарання у контексті морально-правової культури; генеза й трансформація інституту і практики покарання.

Результати навчання: аспірант повинен

знати:

фундаментальні проблеми правознавства, діяльності правових інститутів, правовідносин в суспільстві; історичний досвід філософсько-правової рефлексії прав людини та її свобод; особливості основних типів праворозуміння та головних способів обґрунтування права та вміння їх застосовувати для розв'язання практичних проблем правотворчості та правозастосування; навички критичного та системного аналізу різних правових явищ, нормативно-правових актів, правових концепцій, сприяти підвищенню рівня правової культури та правосвідомості у суспільстві; предмет, структуру та функцій філософії права, місце філософії права у системі філософії та юриспруденції; розглядати (досліджувати) проблеми у взаємозв'язках права, держави та суспільства, формувати і висловлювати свої світоглядні позиції щодо цих проблем, пропонувати обґрунтовані способи їх вирішення;

розглядати (досліджувати) актуальні питання у сфері філософії права, виявляти проблеми у регулюванні праввідносин і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних та прикладних знань; екстраполювати надбання філософів-класиків на правотворчу і правозастосовну діяльність; концептуальні основи системного підходу до дослідження правової реальності.

УМІТИ:

застосовувати принципи наукової та професійної етики; спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі наукової та професійної діяльності, в тому числі і на міжнародному рівні, демонструючи системний науковий світогляд та культурний кругозір; збирати, обробляти та аналізувати теоретичні та прикладні дослідження провідних зарубіжних вчених; формулювати мету власного наукового дослідження як складову загальноцивілізаційного процесу; здійснювати процедуру встановлення інформаційної цінності джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами; здійснювати професійну презентацію результатів своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати філософську термінологію у науковій, інноваційній діяльності та педагогічній діяльності; спілкуватись в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності.

Види навчальних занять: лекції, семінари, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи, заліки тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього–180 год., в т.ч. лекції– 28 год., семінари– 32 год., самостійна робота–120 год.

Форма контролю: іспит.

Філософія інформаційного

права Статус: дисципліна вільного вибору аспіранта

Семестр: 3/4

Мета: забезпечення усвідомлення аспірантами сутності, змісту й особливостей інформаційної сфери життєдіяльності суспільства, її ролі в житті суспільства; формування у аспірантів узагальнених уявлень про джерела інформаційного права, інформаційні відносини, їх сутність і взаємозв'язки, про інформаційну сферу як сферу правового регулювання; забезпечення оволодіння системою філософських знань, які виступають методологічними засобами для дослідження інформаційного права й інформаційних відносин; забезпечення глибокого розуміння специфіки філософського осмислення інформаційних процесів і відносин; отримання навичок застосування філософського світогляду до практичної діяльності в інформаційній сфері.

Коротка характеристика: предмет і методи інформаційного права, теоретичні передумови формування інформаційного права, інформаційна сфера як об'єкт права, філософське розуміння інформаційних ресурсів, суб'єкти права в інформаційній сфері, право на інформацію у філософському вимірі, правові основи забезпечення інформаційної безпеки, захист людини, суспільства і держави від впливу деструктивної інформації, проблеми захисту інформаційних систем.

Результати навчання: аспірант повинен

знати:

головні проблеми та ідеї сучасної теорії інформації, шляхи наукового пізнання інформаційної сфери життєдіяльності соціуму; наукову термінологію й основні методи та принципи наукових досліджень інформаційної сфери; головні проблеми сучасної світової й вітчизняної науки в галузі інформації й інформаційного права; основні закони, категорії, поняття і принципи сучасної науки, особливості їх прояву у функціонуванні інформаційної сфери життєдіяльності суспільства і юридичній практиці в галузі інформаційного права; шляхи пізнання інформаційної сфери життєдіяльності суспільства, способи функціонування знання у сучасному інформаційному суспільстві, особливості взаємозв'язку науки з

сучасними соціальними і правовими проблемами в інформаційній сфері; функції філософії у пізнанні інформаційної сфери суспільства й інформаційного права; умови формування й життєдіяльності особистості як суб'єкта права в інформаційну епоху, її свободи, відповідальності за інформаційну діяльність;

уміти:

аналізувати та розв'язувати практичні завдання, пов'язані з явищами та процесами в системі “людина – інформація” у їх діалектичному взаємозв'язку та з урахуванням змін, що відбуваються у світі й країні; науковими дослідженнями в інформаційній сфері, із застосуванням конкретних методів і технологій дослідження інформаційних відносин і процесів; критичним оцінюванням інформаційних процесів, правових, політичних, культурних, соціально-психологічних явищ і подій в інформаційній сфері; володіти уміннями й навичками формулювання світоглядних і методологічних висновків на основі отриманих знань, обґрунтування своєї світоглядної та громадянської позиції; методологією пізнання інформаційної сфери, творчої діяльності в ній, застосовувати отримані знання при вирішенні науково-професійних завдань.

Види навчальних занять: лекції, семінари, індивідуальні консультації.

Методи оцінювання: бали за різні види роботи (практичні завдання, самостійну роботу, поточні контрольні роботи, заліки тощо).

Мова викладання: українська.

Обсяг: всього – 180 год., в т.ч. лекції – 28 год., семінари – 32 год., самостійна робота – 120 год.

Форма контролю: іспит.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ (КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРАКТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ)

Робота над дисертацією

Практична складова освітньо-наукової програми (робота над дисертацією, участь у наукових заходах, написання статей тощо) включає в себе декілька етапів.

Перший етап

Визначення та формулювання теми дисертації. Обговорення її з науковим керівником. Виступ з обґрунтуванням актуальності обраної теми дослідження та затвердження її на засіданні відповідної кафедри. Затвердження теми дисертації на засіданні вченої ради. Опрацювання та аналіз доробків з проблем дослідження, що складатиме концептуальну основу дисертаційної роботи. Підготовка до обговорення першого варіанту першого розділу дослідження на засіданні відповідної кафедри.

Другий етап

Виступ на предмет звітування про результати дослідження. Обговорення першого варіанту першого розділу роботи на засіданні відповідної кафедри. Продовження розробки теоретичних та методичних аспектів дослідження, висунення робочих гіпотез дослідження та їхня аналітично-експериментальна перевірка, корекція дослідницьких методик. Підготовка до обговорення на засіданні відповідної кафедри першого варіанту другого розділу дослідження.

Третій етап

Виступ на предмет звітування про результати дослідження. Обговорення варіанту другого розділу дисертаційної роботи на засіданні відповідної кафедри. Аналітично-експериментальна перевірка висунутих гіпотез та концептуальних положень дослідження. Підготовка до обговорення на засіданні відповідної кафедри першого варіанту третього розділу дослідження.

Четвертий етап

Виступ на предмет звітування про результати дисертаційного дослідження. Обговорення варіанту третього розділу дисертаційної роботи на засіданні відповідно ї кафедри. Аналіз результатів дослідження, перевірка одержаних результатів щодо їхньої статистичної значущості, коригування змісту концептуальних положень. Обговорення та затвердження остаточного варіанту дисертаційної роботи на засіданні відповідної кафедри. Підготовка автореферату дисертаційної роботи. Оформлення дисертаційного дослідження згідно з вимогами ВАК України. Попередній розгляд дисертації на засіданні відповідної кафедри. Подання дисертації до захисту до спеціалізованої вченої ради.

**Профіль
освітньо-наукової програми
третьої (освітньо-науковий) ступінь вищої освіти – доктор філософії
спеціальність 081 «Право»**

Тип та обсяг програми	Освітньо-наукова, з них 45 кредитів – освітня складова	
Вищий навчальний заклад	Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого	
Акредитуюча інституція	Національне агентство забезпечення якості вищої освіти	
Рівень програми, тип диплому	FQ-EHEA – третій цикл, QF-LLL 8 рівень, НРК – 3 рівень, диплом одиничний	
Спеціальність	081 «Право»	
Галузь знань	08 «Право»	
Кваліфікація	Доктор філософії	
A	Ціль програми	
	Сформувати у здобувачів набуття здатності розв'язувати комплексні, теоретичні та практичні проблеми у галузі права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення	
B	Характеристика програми	
1	Предметна галузь, напрямок	Дисципліни загальної підготовки; дисципліни професійної наукової підготовки (в т.ч. за вільним вибором здобувача): філософія, іноземна мова, організація та методологія наукових досліджень, педагогіка та психологія вищої школи, мовна компетентність науковця-юриста; дисципліни професійного наукового спрямування; дисципліни за вибором аспіранта
2	Фокус програми	Загальна програма: Право . Акцент на одержання теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі публічного і приватного права, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
3	Орієнтація програми	Програма орієнтується на новітні наукові дослідження та нормативне забезпечення правового регулювання найбільш важливих суспільних відносин.
4	Особливості програми	Програма сприяє підготовці фахівців, які володіють глибокими теоретичними знаннями, практичними навичками в сфері науково-дослідницької діяльності.
C	Працевлаштування та продовження освіти	
1	Працевлаштування	Працевлаштування на посадах наукових і науково-педагогічних працівників у наукових установах і закладах вищої освіти, працівників найвищої кваліфікації у дослідницьких та науково-експертних установах та організаціях, наукових консультантів, менеджерів (управителів) в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, установах та організаціях
2	Продовження освіти	Можливість навчатися за програмами другого наукового ступеня (доктора наук), одержувати дослідницькі стипендії, які містять додатковий освітній компонент.
D	Стиль та методика навчання	
1	Підходи до викладання та навчання	Стиль навчання – активний, що дає можливість здобувачу обирати предмет та організувати час. Форми проведення занять: лекції, семінарські, практичні заняття, колоквіуми, круглі столи, дебати, вокшопи, самостійна робота.
2	Система та методи оцінювання	100 - бальна шкала оцінювання. Оцінюються усні виступи під час дебатів, наукові доповіді, вирішення практичних завдань, моделювання ситуацій, підготовка правозастосовних документів, тестова перевірка знань. Підсумкове оцінювання: усні та письмові іспити, заліки.

Е	Програмні компетентності	
1	Інтегральна	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
2	Загальні	ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК02. Здатність розробляти наукові проекти та управляти ними. ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору. ЗК04. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.
3	Спеціальні (фахові)	СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей. СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій. СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проектах правничої освіти у системі освіти дорослих. СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності. СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації. СК06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права. СК06. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.
Ф	Програмні результати навчання	
	РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій. РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях. РН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права. РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів. РН05. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики. РН06. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.	

	<p>PH06. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.</p> <p>PH08. Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проектами, які дають можливість створювати законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціальноекономічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів.</p> <p>PH09. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.</p> <p>PH10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.</p> <p>PH11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.</p>
--	---

Керівник проектної групи

Ігор ПРОЦЮК